

mulier instituut

KNSB

Schaatsen en inlineskaten in Nederland

Onderzoek ten behoeve van de strategische heroriëntatie
van de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond
(KNSB)

Eva Heijnen

Paul Hover

Schaatsen en inlineskaten in Nederland

Onderzoek ten behoeve van de strategische heroriëntatie van de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond

In opdracht van de Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond (KNSB)

Eva Heijnen
Paul Hover

© Mulier Instituut
Utrecht, mei 2020

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Kerncijfers	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel- en vraagstelling	5
1.3 Methode	6
1.4 Leeswijzer	6
2. Analyse bestaande cijfers	7
2.1 Deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten	7
2.2 Evenementen	12
2.3 Imago van schaatsen	14
2.4 Bezit en gebruik van schaatsen	15
2.5 Conclusie	16
3. Deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten	18
3.1 Definities	18
3.2 Deelname aan schaatsen	18
3.3 Schaatsdeelname kinderen	31
3.4 Deelname aan skeeleren/inlineskaten	33
3.5 Associaties	42
3.6 Verdieping	43
3.7 Conclusie	47
4. Volgen van schaatsen en skeeleren/inlineskaten	48
4.1 Definities	48
4.2 Bezoek aan schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen	48
4.3 Volgen van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen via de media	55
4.4 Verdieping	58
4.5 Conclusie	60
5. Conclusie	61
5.1 Beantwoording onderzoeksvragen	61
5.2 Reflectie en blik vooruit	63
Literatuur	65
Bijlage 1 Methodische verantwoording	67
Bijlage 2 Passendheid aspecten bij sporten	72
Bijlage 3 Profielen beoefenaren en volgers	74

Kerncijfers

Marktomvang deelname aan schaatsen¹

Aandeel Nederlanders (12 jaar +) dat minstens eens per week aan schaatsen doet	1,5%
Aantal Nederlanders (12 jaar +) dat minstens eens per week aan schaatsen doet	214.000
Aandeel Nederlanders (16 jaar +) dat minstens eens per jaar aan schaatsen doet	4,0%
Aantal Nederlanders (16 jaar +) dat minstens eens per jaar aan schaatsen doet	542.000

Marktomvang deelname aan inlineskaten²

Aandeel Nederlanders (12 jaar +) dat minstens eens per week aan skeeleren/inlineskaten doet	<1%
Aantal Nederlanders (12 jaar +) dat minstens eens per week aan skeeleren/inlineskaten doet	71.000
Aandeel Nederlanders (16 jaar +) dat minstens eens per jaar aan skeeleren/inlineskaten doet	2,5%
Aantal Nederlanders (16 jaar +) dat minstens eens per jaar aan skeeleren/inlineskaten doet	407.000

Profiel schaatsers (beoefening minstens eens per jaar)³

Aandeel mannen	53%
Aandeel jonger dan 35 jaar	58%
Aandeel lid van sportvereniging	50%
Aandeel hoger opgeleid	33%
Aandeel dat aan skeeleren doet	21%

Profiel skeeleraars/inlineskaters (beoefening minstens eens per jaar)⁴

Aandeel mannen	34%
Aandeel jonger dan 35 jaar	72%
Aandeel lid van sportvereniging	46%
Aandeel hoger opgeleid	30%
Aandeel dat aan schaatsen doet	30%

Profiel evenementenbezoekers (bezoek minstens eens in afgelopen vijf jaar)⁵

Aandeel mannen	57%
Aandeel jonger dan 35 jaar	38%
Aandeel hoger opgeleid	57%
Aandeel dat aan schaatsen doet (minstens eens in afgelopen vijf jaar)	87%
Aandeel dat aan skeeleren/inlineskaten doet (minstens eens in afgelopen vijf jaar)	49%

Profiel volgers evenementen via media (volgen minstens eens in afgelopen vijf jaar)⁶

Aandeel mannen	56%
Aandeel jonger dan 35 jaar	20%
Aandeel hoger opgeleid	58%
Aandeel dat aan schaatsen doet (minstens eens in afgelopen vijf jaar)	87%
Aandeel dat aan skeeleren/inlineskaten doet (minstens eens in afgelopen vijf jaar)	48%

¹ Gebaseerd op representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking (zie hoofdstuk 2).

² Zie voorgaande noot.

³ Zie voorgaande noot.

⁴ Zie voorgaande noot.

⁵ Gebaseerd op steekproef onder Nederlanders van 16 jaar en ouder die (in de afgelopen vijf jaar) ervaring hebben met schaatsen en/of inlineskaten en/of die deze takken van sport (in de afgelopen vijf jaar) via de media hebben gevolgd of evenementen van deze takken van sport hebben bezocht (zie hoofdstuk 1 en bijlage 1).

⁶ Zie voorgaande noot.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De KNSB zet zich in voor de versterking en promotie van zes schaatsdisciplines en skeelers/inlineskaten, van top- tot breedtesport. Het strategisch plan van de bond 'De KNSB op weg naar 2020' dateert van 2011 en daarin zijn de visie, missie en strategische keuzes van de bond beschreven (KNSB, 2011). Volgens de KNSB verdient dat beleid een herijking, wat in 2020 dient uit te monden in een nieuw meerjarenbeleidsplan voor de periode 2020-2028. De bond heeft de wens om dit nieuwe plan te baseren op actuele en objectieve kennis over de Nederlandse markt van schaatsen en skeelers/inlineskaten. Om deze reden heeft de KNSB het Mulier Instituut gevraagd onderzoek te doen.

1.2 Doel- en vraagstelling

De doelstelling van het onderzoek is om over Nederlandse beoefenaren en volgers actuele en objectieve kennis te verzamelen die gebruikt kan worden voor de samenstelling van het nieuwe meerjarenbeleidsplan 2020-2028. Ten eerste kan deze kennis bijdragen aan constructieve gesprekken met partners over de toekomstige koers van de bond en het draagvlak vergroten. Ten tweede is bij onderbouwd beleid de kans groter dat beleidsdoelen worden gerealiseerd dan wanneer dat beleid niet op marktkennis gefundeerd zou zijn.

Onderzoeksvragen met betrekking tot beoefenaren van schaatsen en skeelers/inlineskaten zijn:

1. Hoeveel georganiseerde en ongeorganiseerde beoefenaren zijn er in Nederland, hoe ziet die ontwikkeling er in de afgelopen jaren uit en hoe verhoudt dit zich tot de beoefenaren van andere sporten?
2. Wat zijn de persoonlijke kenmerken en gedragskenmerken van beoefenaren en hoe verhoudt dit zich tot de beoefenaren van andere sporten?
3. Wat zijn motieven, behoeften en drempels die beoefenaren ervaren bij het (frequenter) beoefenen van hun sport?⁷

Onderzoeksvragen met betrekking tot volgers van schaatsen en skeelers/inlineskaten zijn:

4. Wat zijn de persoonlijke kenmerken en gedragskenmerken van volgers van schaatsen en skeelers/inlineskaten?
5. Wat zijn motieven, behoeften en drempels die volgers ervaren bij het (frequenter) volgen van schaatsen en skeelers/inlineskaten?

De KNSB werkt aan de totstandkoming van een nieuw meerjarenbeleidsplan. Het fundament hiervoor wordt volgens Osterwalder & Pigneur (2010) gevormd door een business model waarbij twee vragen centraal staan: hoe en voor wie creëert de bond waarde en hoe worden inkomsten gegenereerd? De belangrijkste elementen van een business model zijn de negen bouwstenen van het business model canvas: klantsegmenten, waardeproposities, kanalen, klantrelaties, inkomstenstromen, key resources, kernactiviteiten, key partners en kostenstructuur. Middels dit onderzoek wordt met name bijgedragen aan de kennisontwikkeling over de bouwstenen: klantsegmenten, waardeproposities en klantrelaties.

⁷ Bij stimulansen en drempels wordt onderscheid gemaakt tussen interne/persoonlijke aspecten (o.a. reisafstand, beschikken over materiaal) en externe aspecten (o.a. openingstijden, faciliteiten en tarieven van kunstijsbanen).

1.3 Methode

De onderzoeksvragen zijn door middel van kwantitatief en kwalitatief onderzoek beantwoord. Er zijn bestaande data geanalyseerd (o.a. van het CBS/RIVM en van het Mulier Instituut) om onderzoeksvragen 1, 2 en 4 te beantwoorden. Daarnaast heeft een aanvullend online onderzoek plaatsgevonden ten behoeve van de beantwoording van onderzoeksvragen 3 en 5. De doelgroep hiervan vormden Nederlanders van 16 jaar en ouder die (in de afgelopen vijf jaar) ervaring hebben met schaatsen en/of inlineskaten en/of die deze takken van sport (in de afgelopen vijf jaar) via de media hebben gevolgd of evenementen van deze takken van sport hebben bezocht. Tot slot hebben er zes semigestructureerde telefonische diepte-interviews plaatsgevonden. Voor aanvullende methodische informatie, zie bijlage 1.

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk bevat een schets van de uitkomsten van de analyse van bestaande data, onder andere over deelname, evenementenbezoek en sportimago. Hoofdstuk drie gaat over de deelname aan schaatsen en skeelers/inlineskaten. Het volgen van schaats- en skeeler-/inlineskate-evenementen staat centraal in hoofdstuk 4. In het laatste hoofdstuk is de conclusie verwoord, is gereflecteerd op het onderzoek en worden mogelijke vervolgstappen benoemd.

2. Analyse bestaande cijfers

Middels de analyse van bestaande cijfers wordt eerst de deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten berekend. Daarna komt het volgen van evenementen aan bod, gevolgd door een schets van het imago van schaatsen en hoe zich dat verhoudt tot imago's van andere sporten. Tot slot wordt beschreven bij hoeveel Nederlandse huishoudens schaatsen aanwezig zijn en in hoeverre deze gebruikt worden.

Als in dit hoofdstuk wordt verwezen naar schaatsers, skeeleraar/skaters, sporters en beoefenaren, dan worden de respondenten uit het desbetreffende onderzoek bedoeld (zie bronvermelding bij de tabel of figuur).

2.1 Deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten

Schaatsen

Tussen 2001 en 2018 deed 1 á 2 procent van de Nederlanders van 12-79 jaar wekelijks aan schaatsen.⁸ In absolute aantallen zijn dat circa 142.000 tot 285.000 personen in die leeftijdsklasse. Het gemiddelde van deze twee cijfers kan beschouwd worden als de beste indicator voor het aantal wekelijkse schaatsers in dat tijdvak en bedraagt 214.000 personen. Wat is het aandeel Nederlanders dat minstens eens per jaar schaatst? Tussen 2010 en 2019 heeft gemiddeld 4 procent van de Nederlanders van 16-79 jaar minimaal één keer per jaar geschaatst (het aandeel varieerde tussen 3% en 5%).⁹ Dit betreft circa 542.000 personen binnen die leeftijdsgroep.

Het profiel van de schaatsers die minstens eens per jaar schaatsen kan vergeleken worden met het profiel van de gemiddelde Nederlandse sporter en de gemiddelde Nederlander. In vergelijking met de Nederlandse sporter is de schaatser iets vaker een man en relatief jong (tabel 2.1). De schaatser is vaker lid van een sportvereniging dan de gemiddelde Nederlandse sporter. Opvallend is dat de schaatser vaker vier of meer sporten beoefend dan de Nederlandse sporter. Schaatsers doen vaker dan de gemiddelde Nederlandse sporter aan hardlopen, skeeleren, skiën/langlaufen/snowboarden, wielrennen, zwemmen en bowlen (niet in tabel). Van de schaatsers doet 21 procent ook minimaal één keer per jaar aan skeeleren/skaten. Verder blijkt dat 5 procent van de Nederlandse sporters minstens eens per jaar de schaatsen onderbindt.

⁸ Gebaseerd op de gezondheidsenquête van het CBS. Van 1997 tot en met 2009 maakte de enquête deel uit van het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) als de module Gezondheid. Met ingang van 2010 is de Gezondheidsenquête weer als op zichzelf staand onderzoek uitgevoerd, zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/gezondheidsenquête-vanaf-2014>.

⁹ Gebaseerd op het Nationaal Sportonderzoek: een onderzoek dat door het Mulier Instituut periodiek wordt uitgevoerd. Doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in diverse aspecten van sportbeoefening en sportbetrokkenheid van de Nederlandse bevolking.

Tabel 2.1 Profiel Nederlandse bevolking, profiel jaarlijkse Nederlandse sporters en profiel jaarlijkse Nederlandse beoefenaren van schaatsen (in procenten, 15–79 jaar, 2010–2019 samengevoegd)

	Nederlander (n=36.963)	Sporter (n=27.033)	Schaatser (n=1.275)
Doet aan schaatsen			
Ja	4	5	100
Nee	96	95	0
Geslacht			
Man	50	50	53
Vrouw	50	50	47
Leeftijd			
15-34 jaar	31	36	58
35-49 jaar	27	28	27
50-64 jaar	25	22	11
65-79 jaar	17	15	4
Lid sportvereniging			
Ja	32	42	50
Nee	68	58	50
Aantal sporten			
0	26	0	0
1	28	37	1
2	19	26	7
3	11	15	12
4 of meer	16	22	80
Opleiding (voltooid)			
Lager	32	29	24
Middelbaar	43	43	44
Hoger	25	28	33
Doet aan skeelers/skaten			
Ja	3	4	21
Nee	97	96	79

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2010-2019 (Mulier Instituut).

Het profiel van schaatsers krijgt meer betekenis wanneer dit wordt vergeleken met de profielen van beoefenaren van andere sporttakken. De ongeveer gelijke sekseverhouding is ook bij hardlopen te zien, terwijl wielrennen/toerfietsen een meer masculiene sport is. Schaatsers zijn relatief jong, met name in vergelijking met wielrenners/toerfietsers. Tennissers zijn aanzienlijk vaker lid van een sportvereniging dan schaatsers en ook hier blijkt dat schaatsen een sport is die vaak in combinatie met andere sporten gedaan wordt (tabel 2.2).

Tabel 2.2 Profiel jaarlijkse Nederlandse beoefenaren van schaatsen, hardlopen, wielrennen/toerfietsen, tennis en zwemmen (in procenten, 15-79 jaar, 2010-2019 samengevoegd)

	Schaatser (n=1.275)	Hardloper (n=5.310)	Wielrenner/ toerfietser (n=4.327)	Tennisser (n=2.006)	Zwemmer (n=4.795)
Doet aan schaatsen					
Ja	100	11	10	12	10
Nee	0	89	90	88	90
Geslacht					
Man	53	52	68	58	40
Vrouw	47	48	32	42	60
Leeftijd					
15-34 jaar	58	54	25	38	37
35-49 jaar	27	30	26	25	28
50-64 jaar	11	13	29	20	23
65-79 jaar	4	3	20	17	12
Lid sportvereniging					
Ja	50	45	36	75	38
Nee	50	55	64	25	62
Aantal sporten					
0	0	0	0	0	0
1	1	12	13	12	17
2	7	21	26	21	24
3	12	20	22	17	18
4 of meer	80	47	38	51	40
Opleiding (voltooid)					
Lager	24	21	25	24	27
Middelbaar	44	43	42	41	43
Hoger	33	36	33	36	29
Doet aan skeeleren/skaten					
Ja	21	8	4	7	7
Nee	79	92	96	93	93

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2010-2019 (Mulier Instituut).

Op basis van het bovenstaande is niet duidelijk in welke mate schaatsen onder schaatser de meest beoefende sport is, wanneer beoefenaren schaatsen combineren met andere sporten. Een aanvullende analyse leert dat van de Nederlanders (6-79 jaar) die minstens 12 keer per jaar schaatsen, 18 procent schaatsen als hoofdsport (meest beoefende sport) heeft.¹⁰ In vergelijking met referentiesporten blijkt dit aandeel relatief laag, schaatsen wordt er relatief vaak 'bij gedaan'. Voor hardlopen, wielrennen, zwemmen en tennis is dit aandeel hoger, respectievelijk 35 procent, 36 procent, 21 procent en 33 procent.

¹⁰ Voor Nederlanders die minstens één keer per jaar schaatsen bedraagt dit aandeel; vier procent. Deze cijfers zijn gebaseerd op de periode 2006-2014 en zijn afkomstig van het onderzoek Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBIN).

Op basis van de Leefstijlmonitor wordt voor schaatsen en een reeks referentiesporten een beeld geschetst van het sportverband.¹¹ Ruim een derde (36%) van de wekelijkse schaatsers doet dat in het verband van een schaatsvereniging (en/of natuurijsvereniging). Dit aandeel is in vergelijking met tennis laag, maar in vergelijking met wielrennen, zwemmen en vooral hardlopen hoog. 28 procent van de schaatsers heeft een abonnement bij een commerciële aanbieder. Naar verwachting zijn dit voor een groot deel kunstijsbanen. In vergelijking met alle referentiesporten is dit aandeel hoog: schaatsers worden dus voor een belangrijk deel bediend door commerciële aanbieders.¹² Vier op de tien schaatsers zijn noch lid van een club, noch abonneementhouder bij een commerciële aanbieder. Dat aandeel is in vergelijking met tennis hoog en in vergelijking met vooral hardlopen laag (tabel 2.3).

Tabel 2.3 Deelname aan sporttakken, lidmaatschap sportclub, abonnement fitness, zwembad of andere commerciële aanbieder, sporters 12–79 jaar (wekelijks) in 2017 (in procenten)

	Beoefenaren NL		Abonnement	
	bevolking	Lid sportclub	commerciële aanbieder	Geen lid of abonnement
Wielrennen (n=1 82)	2	18	6	80
Tennis (n=424)	5	85	11	10
Schaatsen (n=67)	1	36	28	40
Hardlopen (n=955)	11	9	9	83
Zwemmen (n=481)	5	18	6	49

Bron: LSM-A Bewegen en Ongevallen/Leefstijlmonitor RIVM, VeiligheidNL i.s.m. CBS, 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Skeelers/inlineskaten

Tussen 2014 en 2018 deed minder dan 1 procent van de Nederlanders van 12-79 jaar wekelijks aan skeelers/skaten, wat circa 71.000 personen betreft.¹³ Tussen 2010 en 2019 heeft gemiddeld 3 procent van de Nederlanders van 16-79 jaar minimaal één keer per jaar geskeelerd/geskatet (het aandeel lag tussen 2% en 3%).¹⁴ Dit betreft circa 406.500 personen binnen die leeftijdsgroep.

Het profiel van de skeelers/skaters die minstens eens per jaar skeelers/skaten wordt net zoals bij schaatsen vergeleken met het profiel van de gemiddelde Nederlandse sporter en de gemiddelde Nederlander. In vergelijking met de Nederlandse sporter is de skeelers/skater vaker een vrouw en relatief jong (tabel 2.4). De skeelers/skater is iets vaker lid van een sportvereniging dan de gemiddelde Nederlandse sporter. Opvallend is ook dat skeelers/skaters relatief veel sporten beoefenen. De skeelers/skater doet, net zoals de schaatsers, vaker dan de gemiddelde Nederlandse sporter aan hardlopen, skiën/langlaufen/snowboarden, wielrennen, zwemmen en bowlen dan de Nederlandse sporter (niet in tabel). Verder blijkt dat 30 procent van de skeelers/skaters ook minimaal één keer per jaar aan schaatsen doet.

¹¹ De resultaten o.b.v. de Leefstijlmonitor kunnen afwijken van resultaten gebaseerd op andere bronnen. Vanwege de beperkte omvang van de steekproef bij schaatsen zijn die resultaten indicatief.

¹² Een kunstijsbaan kan als een commerciële aanbieder worden betiteld, wat niet wegneemt dat er altijd sprake is van een vorm van overheidssteun.

¹³ Vóór 2014 zijn er geen data over skeelers/skaten.

¹⁴ Zie noot 3.

Tabel 2.4 Profiel Nederlandse bevolking, profiel jaarlijkse Nederlandse sporters en profiel jaarlijkse Nederlandse beoefenaren van skeelers/skaten (in procenten, 15-79 jaar, 2010-2019 samengevoegd)

	Nederlanders (n=36.963)	Sporter (minimaal één keer per jaar) (n=27.033)	Skater (minimaal één keer per jaar) (n=849)
Doet aan skeelers/skaten			
Ja	3	4	100
Nee	97	96	0
Geslacht			
Man	50	50	34
Vrouw	50	50	66
Leeftijd			
15-34 jaar	31	36	72
35-49 jaar	27	28	22
50-64 jaar	25	22	6
65-79 jaar	17	15	1
Lid sportvereniging			
Ja	32	42	46
Nee	68	58	54
Aantal sporten			
0	26	0	0
1	28	37	3
2	19	26	11
3	11	15	15
4 of meer	16	22	71
Opleiding (voltooid)			
Lager	32	29	29
Middelbaar	43	43	41
Hoger	25	28	30
Doet aan schaatsen			
Ja	4	5	30
Nee	96	95	70

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2010-2019 (Mulier Instituut).

Lidmaatschappen KNSB en andere sportbonden

NOC*NSF (2019) rapporteerde een daling van het totaal aantal lidmaatschappen tussen 2013 en 2018: van 5.379.000 naar 5.146.000 (-4%). De sportkoepel noteerde in dat tijdvak een beduidend hogere procentuele daling van KNSB-lidmaatschappen: van 96.000 naar 40.000 (-58%). De verklaring voor de sterke afname bij de KNSB is een gewijzigde telling. Tot en met het seizoen 2014/2015 werden lidmaatschappen van donateurs van natuurijsverenigingen meegeteld en werden niet alle jeugdlidmaatschappen van schaatsverenigingen meegeteld. Vanaf het seizoen 2015/2016 zijn alleen lidmaatschappen van actieven (inclusief jeugdleden) meegeteld. Het aantal KNSB-lidmaatschappen van actieven tussen 2015/2016 en 2019/2020 schommelde volgens de KNSB tussen 35.000 en 37.500 leden en is daarmee enigszins stabiel te noemen.

Hoe verhoudt de ontwikkeling van het aantal lidmaatschappen van de KNSB zich tot die van andere sportbonden, zoals de Atletiekunie, de Nederlandse Toer Fiets Unie (NTFU), de Koninklijke Nederlandse

Wielren Unie (KNWU), de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) en de Koninklijke Nederlandse Zwem Bond (KNZB)? Dit zijn bonden die net als de KNSB (via verenigingen) sporters bedienen die veelal individueel (en/of in duo's) actief zijn. De ontwikkeling van het aantal lidmaatschappen van deze bonden is, uitgedrukt in procenten, tussen 2013 en 2018 achtereenvolgens -5 procent, +28 procent, +12 procent, -11 procent en +14 procent. Wanneer deze sportbonden als referentie worden aangehouden zijn er bonden die (via hun achterban) aanzienlijk méér, maar ook minder lidmaatschappen dan de KNSB weten te vermarkten. Samen met de KNWU (37.000) is de KNSB in termen van aantal lidmaatschappen van de benoemde sportbonden in 2018 de kleinste bond. De Atletiekunie, de NTFU, de KNLTB en de KNZB tellen respectievelijk 135.000, 74.000, 558.000 en 160.000 lidmaatschappen.

2.2 Evenementen

Bezoek topschaatsevenementen

De afgelopen jaren is onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar het aantal bezoekers en de economische impact van schaats- en skeeler-/inlineskate-evenementen in Nederland (De Boer, 2013; De Boer, 2016; Van Herpen & Weekenstro, 2017; Schoemaker, 2018). De kernresultaten passeren onderstaand kort de revue. De cijfers laten zien dat het aantal bezoeken aan skeeler-/inlineskate-evenementen kan oplopen tot bijna 10.000 bezoeken en de economische impact tot ruim een miljoen euro. Schaatsevenementen trekken drie keer zoveel bezoeken en ook de economische impact kan, mede daardoor, fors hoger oplopen.

Kernresultaten van een aantal schaats- en skeeler-/inlineskate-evenementen in de afgelopen jaren:

- Het KPN ISU WK Shorttrack in Rotterdam in 2017 was goed voor 19.737 bezoekers die tezamen 26.640 bezoeken aflegden. De economische impact van het evenement voor de gemeente Rotterdam reikte tot 1,1 miljoen euro.
- De economische impact van de WK afstanden in Heerenveen in 2012 bedroeg ruim twee miljoen euro voor de provincie Friesland. Het schaatsevenement trok 18.500 bezoekers die in totaal 28.000 bezoeken aflegden.
- Het EK Inlineskating in Heerde in 2016 trok 2.700 bezoekers die samen goed waren voor 9.600 bezoeken. De economische impact van de EK voor de provincie Gelderland bedroeg 700.000 euro.
- In 2018 werd de WK Inline- & Freestyle-skaten georganiseerd in Gelderland en Overijssel. De WK werd door 8.000 personen bezocht die tezamen 20.000 bezoeken aflegden. De economische impact van het evenement voor Gelderland was 1,1 miljoen euro.
- In 2013 vonden in Heerde de wedstrijden in het kader van de Europacup Skeelers plaats. Het evenement trok ruim 900 bezoekers die goed waren voor 1.600 bezoeken. De totale economische impact voor de provincie Gelderland is geschat op ongeveer 100.000 euro.

Schaatsen op televisie

In de top 1.000 van best bekeken programma's tussen 2009 en 2018 staan 75 schaatsprogramma's. Deze top 1.000 is samengesteld door de top 100 van best bekeken programma's (sportprogramma's en niet-sportprogramma's) in die jaren te combineren. Nederlandse turbodijen op olympisch schaatsijs staan in Nederland garant voor miljoenen kijkers voor de buis (Hover, 2018): de best bekeken schaatsuitzending in het tijdvak 2009-2018 is de 10 km heren op de Olympische Spelen in Vancouver in 2010 (tabel 2.5). Circa 5,2 miljoen Nederlanders zaten voor de buis. Het best bekeken programma tussen 2009 en 2018 is de wedstrijd van het Nederlands elftal tegen Argentinië tijdens de halve finale van het WK voetbal 2014 (9.058.000 kijkers).

Tabel 2.5 De tien best bekeken schaatsprogramma's op televisie en internet tussen 2009 en 2018 (inclusief uitgesteld kijken; in aantallen kijkers)

Positie top 1.000	Datum	Titel	Aantal kijkers
28	2010	OS 10KM HEREN	5.171.000
31	2010	OS NABESCHOUWING	5.068.000
36	2010	OS 5KM HEREN	4.714.000
39	2014	OS 5KM HEREN	4.564.000
44	2014	OS NABESCHOUWING	4.407.000
45	2014	OS 1500M DAMES	4.401.000
48	2014	OS 10KM HEREN HULDIGING	4.326.000
55	2014	OS 1500M HEREN	4.177.000
57	2014	OS TEAMACHERVOLGING DAMES FINALE	4.165.000
63	2010	OS TEAMACHERVOLGING HEREN HALVE FINALE	3.959.000

Bron: SKO, 2009-2018. Bewerking: Mulier Instituut.

Het valt op dat de evenementen tijdens de Winterspelen in Pyeongchang (Zuid-Korea) in 2018 niet bij de tien best bekeken schaatsprogramma's staan (tabel 2.5). Het best bekeken programma van die Spelen was de tien kilometer van de heren (3 miljoen kijkers). Te verwachten is dat het tijdsverschil tussen Pyeongchang en Nederland de kijkcijfers heeft gedrukt en als zodanig geen zuiver beeld geeft van de animo om het schaatsen te volgen. In Pyeongchang was het 8 uur later dan in Nederland (Sotsji in 2014: +2 uur, Vancouver in 2010: -8 uur).

Volgens Nielsen Sports (2019) waren er in het seizoen 2018/2019 in Nederland per *match day* gemiddeld 873.000 kijkers bij het langebaanschaatsen.¹⁵ Bij de shorttrack liep de animo voor het live kijken op tot gemiddeld 719.000, eveneens (fors) meer dan in de voorgaande jaren. Wat betreft de KPN NK marathon is het aantal live kijkers met 589.000 eveneens hoger dan in de seizoenen daarvoor. Deze cijfers wijzen erop dat het live kijken voor de drie schaatsdisciplines in de lift zit.

Het is te verwachten dat voor veel Nederlanders het internet de televisie binnen enkele jaren voorbij gaat streven als favoriet medium om sportevenementen te volgen. Onder de Nederlandse tieners en twintigers is dat volgens Hover et al. (2020) inmiddels al het geval (tabel 2.6). Voor sportorganisaties, waaronder bonden, is het raadzaam hier tijdig op te anticiperen.

¹⁵ Dit betreft de volgende evenementen: ISU WK Afstanden, ISU WK Allround, ISU WK Sprint, ISU World Cups, KNSB Cup/Kwalificatie World Cup, KPN NK Afstanden, KPN NK Allround en Sprint, Olympisch Kwalificatietoernooi en ISU EK Allround, Sprint of Afstanden

Tabel 2.6 Volgen van sport via media naar mediatype, wekelijks of vaker, Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder in 2012–2018 (in procenten)

	Televisie				Radio				Kranten en tijdschriften				Internet			
	'12	'14	'16	'18	'12	'14	'16	'18	'12	'14	'16	'18	'12	'14	'16	'18
Totaal	53	48	50	48	16	13	15	14	36	33	30	28	30	29	36	37
Geslacht																
Man	64	62	62	60	20	18	19	16	47	42	36	34	45	43	49	49
Vrouw	41	35	39	36	11	8	11	12	26	24	24	22	16	16	24	24
Leeftijd																
6-11 jaar	40	27	41	42	7	3	7	8	14	8	15	11	16	13	28	28
12-19 jaar	55	47	49	46	17	14	13	12	25	20	19	13	41	43	46	50
20-29 jaar	50	43	42	32	12	10	13	8	31	23	17	14	45	41	46	41
30-39 jaar	49	41	41	44	14	13	13	10	27	24	22	14	35	37	38	41
40-49 jaar	49	48	46	47	14	11	11	15	38	33	27	29	32	35	41	43
50-59 jaar	55	48	56	53	19	12	18	17	45	37	36	36	33	25	37	40
60-69 jaar	62	61	57	56	25	22	19	16	52	51	43	43	21	25	30	31
70+ jaar	59	63	65	59	14	14	20	18	48	52	54	50	13	12	23	17
Opleiding^a																
Lager	60	61	58	55	19	17	18	16	40	44	38	36	23	23	27	27
Middel	50	51	52	53	14	14	15	15	39	35	32	32	29	31	39	37
Hoger	49	43	47	44	15	12	14	13	42	36	33	32	36	29	39	39
Inkomen^b																
Laag	47	36	36	40	16	8	7	10	24	24	14	14	29	29	34	38
Midden	53	49	52	49	15	12	16	13	35	31	30	26	28	27	33	33
Hoog	54	51	51	48	16	15	15	15	42	37	33	31	34	33	41	39
Sportdeelname^c																
Geen sporter	46	44	47	44	12	11	12	11	31	29	28	26	19	18	26	25
Sporter	55	50	51	49	17	13	16	15	38	34	31	28	35	34	41	41

^a Hoogst voltooide opleiding (excl. scholieren/studenten, 25 jaar of ouder).

^b Op basis van SCP-norm van gestandaardiseerd jaarlijks gezinsinkomen: laag < €13.620, midden €13.620-27.500, hoog > € 27.500.

^c Sport is iemand die twaalf keer per jaar of vaker sport.

Bron: SCP/CBS (VTO), 2012-2018. Bewerking: Mulier Instituut.

2.3 Imago van schaatsen

Een imago is een beeld dat over een object (of een persoon) bestaat, zoals dat in de geest van individuen is gevormd. Dit beeld kan overeenkomen met de feiten die van een sport bekend zijn, maar kunnen daar tevens een 'karikatuur' van zijn. Attitude is nauw verwant aan het begrip imago. Een attitude is een houding van een individu ten opzichte van een object. De termen imago en attitude beschrijven een vergelijkbaar concept, maar vanuit een ander standpunt bekeken: een individu heeft een attitude over een object en een object heeft een imago. De waarde van kennis over het imago van schaatsen ligt besloten in de rol die het imago speelt bij een sportkeuze: het is een factor die meespeelt bij het besluit

van een consument om schaatsen al dan niet te gaan beoefenen. Ook bij het aantrekken van sponsors is kennis over het imago van de sport van belang (Hover & De Jong, 2012).¹⁶

Het aspect ‘goed voor doorzettingsvermogen’ wordt door 54 procent van de niet-schaatsers als passend bij schaatsen beschouwd (tabel 2.6). Dit aspect wordt tevens het meest van toepassing geacht op deze sport. Alleen hardlopen en wielrennen worden vaker met dit aspect in verband gebracht. 45 procent van de niet-schaatsende Nederlandse bevolking beschouwt schaatsen als ‘gezellig’ (positie 3/15). Alleen volleybal en voetbal worden vaker in verband gebracht met dit imago-aspect. Tevens vindt 45 procent van de niet-schaatsers schaatsen ‘individualistisch’ (positie 5/15). Elitair wordt door de Nederlandse bevolking als minst van toepassing geacht op schaatsen (24%). Er worden zes sporten beter passend gevonden bij deze eigenschap waarbij golf op nummer 1 staat met 78 procent. In bijlage 2 staat de rangorde van alle sporten op de tien aspecten en nadere informatie over verschillen tussen leeftijdsklassen en seksen ten aanzien van imago-aspecten van schaatsen.

Tabel 2.6 Passendheid en positie aspecten bij schaatsen in 2013 (in procenten en positie t.o.v. 14 referentiesporten ^a, niet-schaatsende Nederlandse bevolking 15-80 jaar, n=700)

	Passendheid	Positie
Goed voor het doorzettingsvermogen	54	3
Gezellig	45	3
Individualistisch	45	5
Moeilijk om aan te leren	43	5
Goed voor de gezondheid	41	4
Een fysiek harde sport	37	6
Ouderwets	37	5
Een typische mannensport	33	6
Blessuregevoelig	30	8
Elitair	24	7

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2013 (Mulier Instituut).

^a Referentiesporten: badminton, fitness, golf, hardlopen, hockey, skiën, tafeltennis, tennis, turnen, voetbal, vechtsporten (judo en karate), volleybal, wielrennen, zwemmen.

Van alle Nederlandse gemeenten wordt Heerenveen door de Nederlandse bevolking het vaakst met schaatsen geassocieerd, hetgeen niet opzienbarend is gezien de voorzieningen (Thialf) en de vele (top)schaatsevenementen (Hover & Van der Bol, 2014).

2.4 Bezit en gebruik van schaatsen

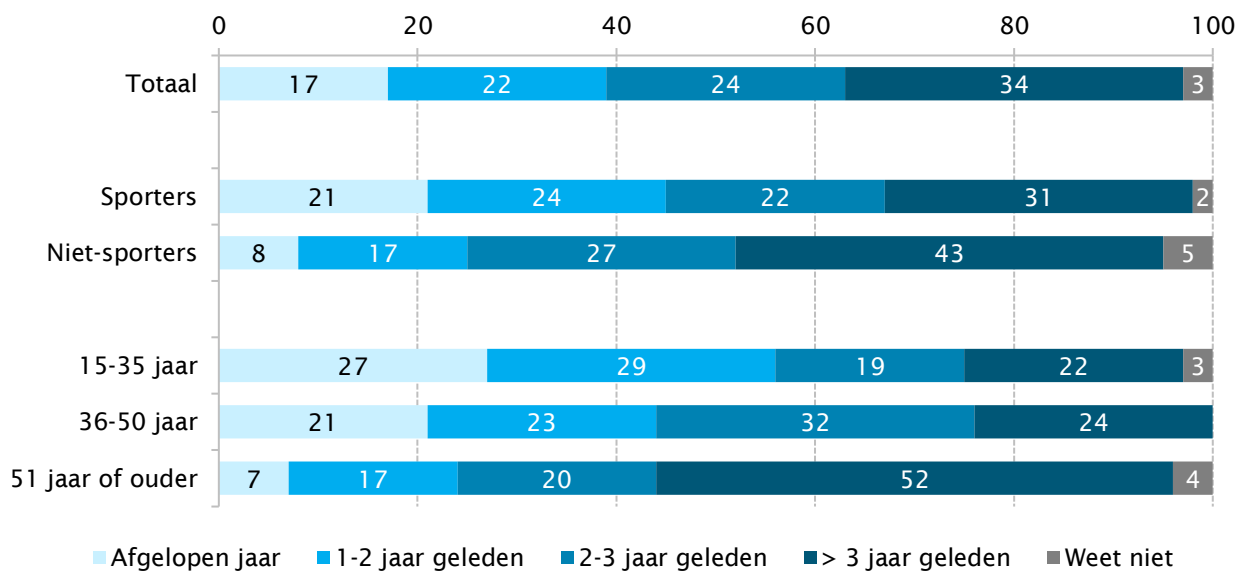
Bij één op de drie Nederlandse huishoudens waren in 2016 schaatsen te vinden (35%). Sporters hadden wat vaker de beschikking over schaatsen dan niet-sporters (respectievelijk 40% en 27%). In 2016 waren er volgens het Centraal Bureau van de Statistiek ruim 7,7 miljoen particuliere huishoudens in Nederland met een gemiddelde huishoudensgrootte van 2,17. Dit betekent dat er in Nederland circa 2,7 miljoen huishoudens met schaatsen zijn, waarbij tezamen minstens hetzelfde aantal paar schaatsen aanwezig is.¹⁷

¹⁶ Bij het vaststellen van het imago van een sport is bij de analyse van data uitgegaan van de meningen van personen die de betreffende sport zelf niet beoefenen. De belangrijkste reden voor deze keuze is dat deze aanpak een objectievere kijk op de sport oplevert, dan wanneer beoefenaars ingesloten blijven. De imago's zijn relatief: van elke sport vormen de andere veertien het referentiekader.

¹⁷ Het aantal paar schaatsen per huishouden is destijds niet gepeild.

Het bezitten van schaatsen wil echter nog niet zeggen dat de schaatsbezitter ook daadwerkelijk gebruik maakt van deze schaatsen. Iets minder dan een vijfde van de schaatsbezitters heeft zijn of haar schaatsen in het jaar 2016 - waarbij er geen natuurijs in Nederland was - gebruikt (figuur 2.1). Voor ruim de helft van de schaatsbezitters gold dat zij tussen de een en drie jaar geleden voor het laatst had geschaatst. Voor een derde gold dat het alweer drie jaar geleden voor het laatst was dat zij de ijzers had ondergebonden. Verder blijkt dat met de name de oudere leeftijdsgroep (51+) al een langere tijd niet had geschaatst (Hover & Breedveld, 2017).

Figuur 2.1 Gebruik schaatsen in afgelopen twaalf maanden (indien in bezit), Nederlandse bevolking 15-80 jaar naar deelgroep (in procenten, n=1.530)

Bron: Hover & Breedveld, 2017.

2.5 Conclusie

1 á 2 procent van de Nederlanders (12 jaar en ouder) doet wekelijks aan schaatsen, wat zijn circa 214.000 personen zijn. Het aandeel dat minstens eens per jaar aan schaatsen doet, schommelde de afgelopen jaren tussen 3 en 5 procent. Dit zijn circa 542.000 personen (16 jaar en ouder). In vergelijking met de Nederlandse sporter is de schaatser iets vaker een man en relatief jong. Van de schaatsers doet 21 procent minimaal één keer per jaar aan skeelers/skaten. Schaatsen wordt er relatief vaak ‘bij gedaan’.

Nog geen 1 procent van de Nederlanders (12 jaar en ouder) deed de afgelopen jaren wekelijks aan skeelers/skaten (circa 71.000 personen). 2,5 procent deed dat minstens eens per jaar (ongeveer 406.500 personen van 16 jaar en ouder). Ten opzichte van de Nederlandse sporter is de skeeleraar/skater vaker een vrouw en eveneens relatief jong. 30 procent van de skeeleraars/skaters doet minstens eens per jaar aan schaatsen.

Vier procent van de Nederlanders van 12 jaar en ouder (128.000 personen) bezocht tussen 2012 en 2016 minstens één keer per jaar één of meerdere schaatswedstrijden/-evenementen. Internationale schaatsevenementen kunnen in Nederland via de media een miljoenenpubliek trekken.

Niet-schaatsers uit Nederland zien schaatsen vooral als een sport die goed is voor het doorzettingsvermogen en er kleeft ook gezelligheid aan. Daarnaast is het beeld dat schaatsen niet elitair en niet blessuregevoelig is.

Bij ruim één op de drie Nederlandse huishoudens waren in 2016 schaatsen te vinden (35%). Bijna een vijfde van de schaatsbezitters heeft zijn of haar schaatsen in het jaar 2016 - waarbij er geen natuurijs in Nederland was - gebruikt. Voor ruim de helft van de schaatsbezitters gold in 2016 dat zij tussen de een en drie jaar geleden voor het laatst had geschaatst.

3. Deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten

Dit hoofdstuk handelt over de deelname aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten van volwassenen en kinderen. Tevens worden de associaties die aan schaatsen en skeeleren/inlineskaten worden verbonden gepresenteerd. In de paragraaf 'verdieping' passeren de belangrijkste inzichten die naar aanleiding van de interviews zijn opgedaan de revue. Methodische achtergronden bij dit hoofdstuk staan in bijlage 1.

3.1 Definities

Als in dit hoofdstuk wordt verwezen naar schaatsers, skeeleraars/skaters en beoefenaren, dan worden de respondenten uit het nationaal schaats- en inlineskate onderzoek bedoeld (voor meer informatie over dit onderzoek, zie bijlage 1). Skeeleren en inlineskaten worden onder één noemer geschaard, namelijk skeeleren/inlineskaten.

In dit hoofdstuk wordt een onderscheid gemaakt tussen drie groepen: de schaatser, de potentiële schaatser en de niet-schaatser. De schaatser is een respondent die in de afgelopen vijf jaar minimaal één keer heeft geschaatst (87% van de steekproef).¹⁸ De potentiële schaatser is een respondent die in de afgelopen vijf jaar niet heeft geschaatst, maar wel interesse toont om in de toekomst te schaatsen (6% van de steekproef). De niet-schaatser is een respondent die de afgelopen vijf jaar niet heeft geschaatst en daarvoor ook geen interesse toont (7% van de steekproef).¹⁹ Aanvullende informatie over profielen en deelgroepen is opgenomen in bijlage 3.

Een vergelijkbare categorisering is er voor skeeleren/inlineskaten gemaakt. De skeeleraar/skater is een respondent die in de afgelopen vijf jaar minimaal één keer heeft geskeelerd/geskatet (48% van de steekproef).²⁰ De potentiële skeeleraar/skater is een respondent die in de afgelopen vijf jaar die sport niet heeft beoefend, maar daarvoor wel interesse toont (18% van de steekproef). De niet-skeeleraar/skater is een respondent die de afgelopen vijf jaar niet heeft geskeelerd/geskatet en daarvoor ook geen interesse toont (34% van de steekproef).

3.2 Deelname aan schaatsen

De schaatser

Drie op de vijf schaatsers hebben in de afgelopen vijf jaar maandelijks of vaker geschaatst (figuur 3.1). Van de mannen schaatst 69 procent maandelijks of meer en bij de vrouwen de helft. Het percentage wekelijkse schaatsers ligt bij 16 tot 34-jarigen hoger (27%) dan de overige leeftijdsgroepen (niet in figuur).²¹

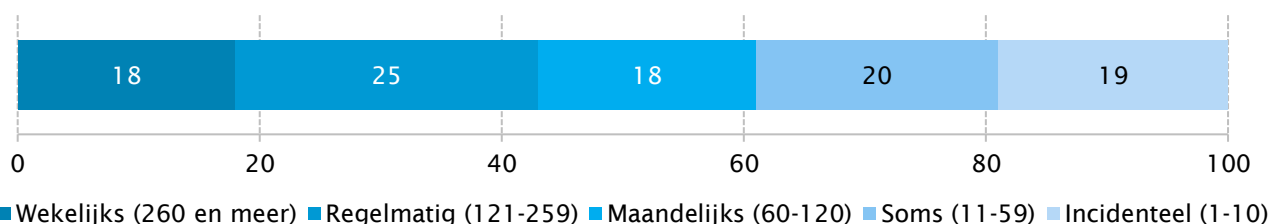
¹⁸ Van de schaatsers heeft 70 procent in de afgelopen 12 maanden geschaatst.

¹⁹ Van de niet-schaatsers weet 3 procent zich nog wel te herinneren in de winter 2012/2013 te hebben geschaatst op het Nederlandse natuurijs.

²⁰ Van de skeeleraars/skaters heeft 28 procent in de afgelopen 12 maanden geskeelerd/geskatet.

²¹ De respondenten zijn verdeeld in de volgende leeftijdsgroepen: 16 tot 34 jaar, 35 tot 54 jaar, 55 tot 64 jaar en 65 jaar en ouder.

Figuur 3.1 Frequentie van schaatsen in de afgelopen vijf jaar^a, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=5.459)

^a Tussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer schaatsen in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

De schaatsers met een relatief hoge schaatsfrequentie²² wonen dichterbij een van de zestien 400-meter kunstijsbanen dan incidentele schaatsers (tabel 3.1): van de groep wekelijkse schaatsers woont 34 procent binnen 10 kilometer van een kunstijsbaan, terwijl van de incidentele schaatsers 17 procent binnen een straal van 10 kilometer van een kunstijsbaan woont. Deze samenhang tussen schaatsfrequentie en afstand van het woonhuis tot de dichtstbijzijnde schaatsbaan hoeft niet te wijzen op een oorzakelijk verband.

Tabel 3.1 Afstand tot de dichtstbijzijnde 400-meter kunstijsbaan afgezet tegen schaatsfrequentie in de afgelopen vijf jaar^a, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten)

	Totaal schaatsers (n=5.459)	Wekelijkse schaatser (260 en meer) (n=960)	Regelmatige schaatser (121-259) (n=1.354)	Maandelijks schaatser (60-120) (n=1.005)	Af en toe schaatser (11-59) (n=1.107)	Incidentele schaatser (1-10) (n=1.033)
< 10 km	24	34	25	23	23	17
10-19 km	24	26	27	23	21	21
20-29 km	23	22	20	24	24	24
> 30 km	29	19	28	30	32	37

^a Tussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer schaatsen in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

Ruim negen op de tien schaatsers hebben in de afgelopen vijf jaar geschaatst op kunstijs in Nederland (tabel 3.2). Twee derde van de schaatsers heeft de afgelopen vijf jaar op natuurijs in Nederland geschaatst.²³ 28 procent van de schaatsers heeft op natuurijs in het buitenland geschaatst en dit komt vaker voor binnen de groep 65-plussers (39%) en de groep 55 tot 64-jarigen (35%) dan bij de 35 tot 54-

²² De schaatsers is gevraagd hoe vaak zij hebben geschaatst in de afgelopen vijf jaar. Op basis van deze antwoorden zijn vijf categorieën gemaakt: incidenteel (1 tot 10 keer), soms (11 tot 59 keer), maandelijks (60 tot 120 keer), regelmatig (121 tot 259 keer) en wekelijks (260 keer of meer). Een hoge schaatsfrequentie is wekelijks schaatsen.

²³ In die periode was er in Nederland geen natuurijs op grote schaal.

jarigen (25%) en 16 tot 34-jarigen (18%). Een kwart van de schaatsers schaatst op tijdelijke schaatsbanen. Dit zijn juist vaker de 16 tot 34-jarigen (32%) en 35 tot 54-jarigen (27%) dan de 65-plussers (17%).

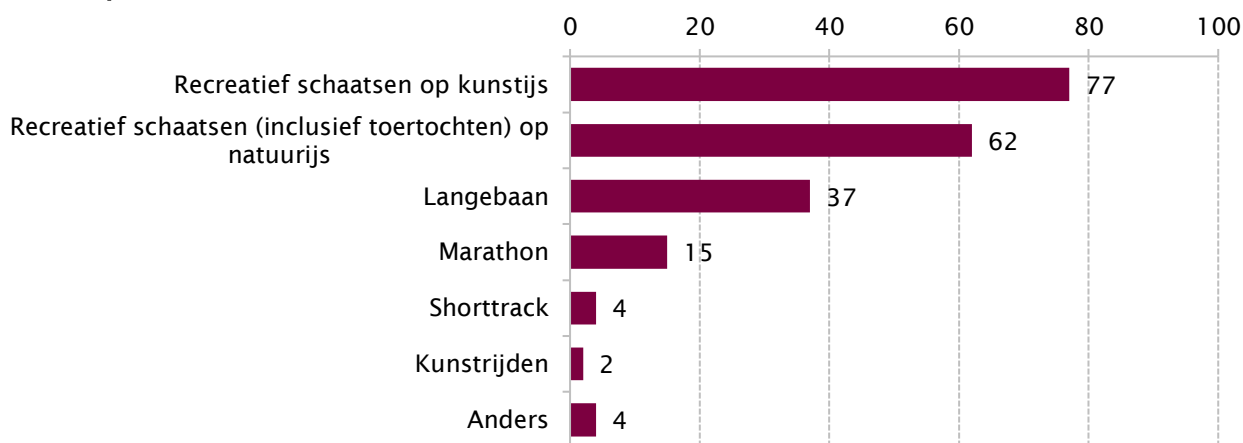
Tabel 3.2 Bezochte schaatslocaties afgezet tegen schaatsfrequentie in de afgelopen vijf jaar^a, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten)

	Totaal schaatsers (n=5.459)	Wekelijkse schaatser (260 en meer) (n=960)	Regelmatische schaatser (121-259) (n=1.354)	Maandelijks schaatser (60-120) (n=1.005)	Af en toe schaatser (11-59) (n=1.107)	Incidentele schaatser (1-10) (n=1.033)
Op kunstijs in Nederland	94	99	99	98	95	74
Op natuurijs in Nederland	66	69	68	66	64	62
Op natuurijs in het buitenland	28	42	43	32	18	3
Tijdelijke schaatsbanen	25	25	23	26	27	24

^a Tussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer schaatsen in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

Welke schaatsdisciplines zijn beoefend? In lijn met het bovenstaande hebben bijna acht op de tien schaatsers in de afgelopen vijf jaar recreatief geschaatst op kunstijs (figuur 3.2). 35-plussers schaatsen vaker recreatief op kunstijs dan de 16 tot 34-jarigen. Het recreatief schaatsen op natuurijs wordt in verhouding meer gedaan door ouderen, de 55-plussers. Langebaanschaatsen wordt verhoudingsgewijs het meest gedaan door 16 tot 34-jarigen (58%), evenals marathon en shorttrack. De verschillen tussen de leeftijdsgroepen bij marathon en shorttrack wel minder groot. Marathonschaatsen wordt in verhouding meer door mannen dan vrouwen beoefend (20%-9%) (niet in figuur). Van de schaatsers heeft 55 procent in de afgelopen vijf jaar ook geskeelerd/geskatet en 32 procent in de afgelopen 12 maanden.

Figuur 3.2 Beoefende schaatsdisciplines in de afgelopen vijf jaar, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=5.459)

Profiel

In deze paragraaf worden vier categorieën schaatsers onderscheiden: schaatsers die (via een vereniging) lid zijn van de KNSB en een wedstrijdlicentie bezitten, schaatsers die lid zijn een schaatsvereniging en geen wedstrijdlicentie hebben, schaatsers die lid zijn van een natuurijsvereniging en geen wedstrijdlicentie hebben en de ongeorganiseerde schaatsers (geen lidmaatschap en geen licentie).

De schaatsers met een licentie zijn relatief jong en komen uit de regio West (tabel 3.3). Bijna driekwart van de schaatsers met een licentie beoefent vier of meer sporten. Wielrennen/toerfietsen wordt naast schaatsen het vaakst gedaan: 77 procent van de schaatsers met licentie (niet in tabel). Naast wielrennen/toerfietsen doet ruim de helft van de schaatsers met licentie aan skeeleren/inlineskaten. Naast skeeleren/inlineskaten en wielrennen/toerfietsen zijn de volgende sporten tevens populair voor schaatsers: fitness individueel, hardlopen/joggen, mountainbiken en skiën/langlaufen/snowboarden.

Ruim de helft van de schaatsers met licentie heeft de afgelopen vijf jaar wekelijks geschaatst. De ongeorganiseerde schaatser schaatste vaker incidenteel (vervolg tabel 3.3). De schaatsers zonder licentie en de ongeorganiseerde schaatser doet vooral aan recreatief schaatsen, zowel op kunstijs als op natuurijs. De schaatser met licentie houdt zich met name bezig met langebaan schaatsen en met marathonschaatsen.

Tabel 3.3 Profiel schaatsers (totaal), schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal schaatsers (n=5.459)	KNSB licentiehouders (n=885)	Lidmaatschap schaatsvereniging ^a (n=2.102)	Lidmaatschap natuurijsvereniging (n=647)	Ongeorganiseerde schaatsers (n=1.825)
Leeftijd					
16-34 jaar	22	46	15	13	21
35-54 jaar	40	30	37	48	44
55-64 jaar	22	15	26	25	21
65 jaar en ouder	16	10	22	15	13
Geslacht					
Man	58	65	64	57	48
Vrouw	42	35	36	43	52
Huishoudenssituatie					
Alleenstaand	13	12	11	9	18
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	33	24	39	32	32
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	44	48	42	54	41
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	4	3	2	5
Anders/weet ik niet	6	12	5	4	5

Vervolg tabel 3.3 Profiel schaatsers (totaal), schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal schaatsers (n=5.459)	KNSB licentiehouders (n=885)	Lidmaatschap schaatsvereniging ^a (n=2.102)	Lidmaatschap natuurijsvereniging (n=647)	Ongeorganiseerde schaatsers (n=1.825)
Opleiding (voltooid)					
Laag	11	14	10	11	10
Middelbaar	28	33	24	33	29
Hoog	61	53	66	56	61
Regio^b					
Noord	19	17	17	42	14
Oost	24	21	24	21	26
West	43	51	39	31	47
Zuid	15	12	19	6	13
Afstand tot dichtstbijzijnde 400m kunstijsbaan					
< 10 km	24	32	24	15	24
10-19 km	24	27	25	24	21
20-29 km	23	19	24	25	23
> 30 km	29	21	28	36	32
Aantal beoefende sporten					
1	6	3	4	9	11
2	14	8	13	17	15
3	19	16	21	17	20
4 of meer	61	73	62	57	55
Frequentie schaatsen afgelopen vijf jaar					
Wekelijks (260 en meer)	18	54	17	8	4
Regelmatig (121-259)	25	31	37	18	9
Maandelijks (60-120)	18	10	25	22	13
Soms (11-59)	20	4	14	31	31
Incidenteel (1-10)	19	0	6	21	42
Beoefende disciplines					
Recreatief schaatsen op kunstijs	77	46	82	87	85
Recreatief schaatsen natuurijs	62	45	66	81	60
Langebaan	37	76	45	15	17
Marathon	15	59	12	5	2
Shorttrack	4	18	3	2	1
Kunstrijden	2	2	3	0	1

Vervolg tabel 3.3 Profiel schaatsers (totaal), schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

^a De schaatsers die zowel van een schaatsvereniging als natuurijsvereniging lid zijn, zijn ingedeeld bij de categorie schaatsvereniging. De schaatsers in de groep natuurijsvereniging zijn dus alléén lid van een natuurijsvereniging. De KNSB wedstrijdlicentiehouders zijn ook lid van een schaats- en/of natuurijsvereniging, maar worden alléén meegenomen in de groep KNSB licentiehouders.

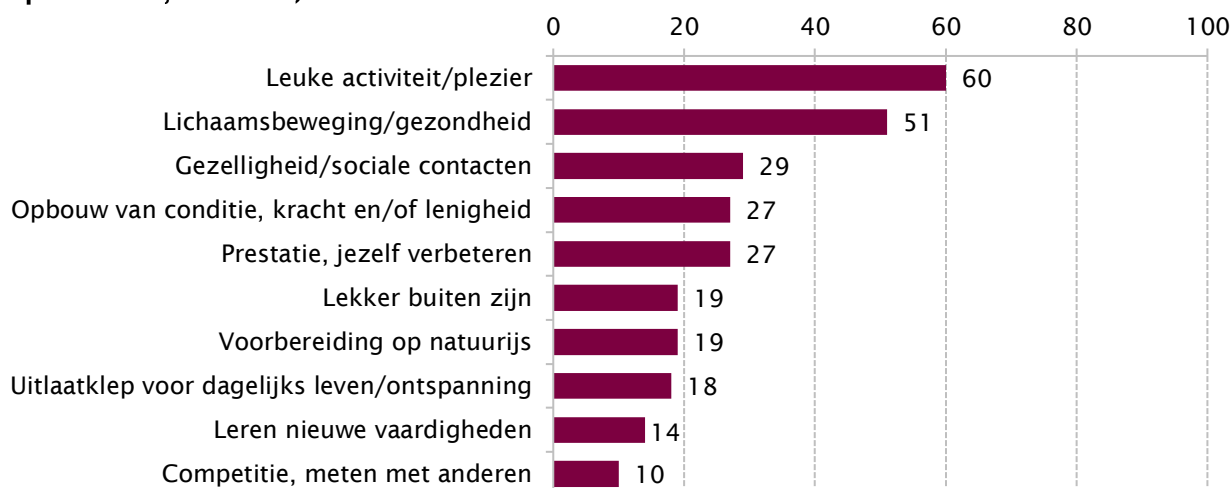
^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Motieven

Het meest genoemde motief om te schaatsen is dat schaatsen als een leuke activiteit wordt beschouwd waaraan plezier wordt beleefd (60%; figuur 3.3). Dit motief wordt bij schaatsers vaker genoemd bij de 16 tot 54-jarigen dan bij de 55-plussers en vaker bij vrouwen dan mannen. Bijna 90 procent van de incidentele schaatsers noemt leuke activiteit/plezier als motief terwijl bij de wekelijkse schaatsers dit motief door 40 procent wordt genoemd.

Het motief lichaamsbeweging/gezondheid neemt toe met het klimmen van de jaren (36% bij 16-34-jarigen en 69% bij 65-plussers) en mannen noemen dit motief vaker dan vrouwen. Jonge schaatsers noemen vaker motieven zoals 'opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid' en 'prestatie, jezelf verbeteren' dan oudere schaatsers. Deze motieven worden ook vaker genoemd naarmate de schaatsfrequentie toeneemt: 50 procent van de wekelijkse schaatser noemt 'prestatie/jezelf verbeteren' als motief tegenover 5 procent van de incidentele schaatsers. Het motief 'voorbereiding op natuurijs' wordt vaker genoemd naarmate de leeftijd toeneemt (6% bij 16 tot 34-jarigen, 36% bij 65-plussers).

Figuur 3.3 Motieven om te schaatsen in de afgelopen vijf jaar, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=5.459)

De schaatsers met licentie noemen 'competitie met anderen' en 'prestatie/jezelf verbeteren' vaker dan de schaatsers zonder licentie (zowel schaatsvereniging als natuurijsvereniging) en ongeorganiseerde schaatsers (tabel 3.4). Een leuke activiteit/plezier wordt in verhouding veel door de ongeorganiseerde schaatsers genoemd. De schaatsers die lid zijn van een natuurijsvereniging noemen 'lekker buiten zijn' vaker als motief dan de schaatsers die lid zijn van een schaatsvereniging.

Hoe verhouden de motieven van schaatsers zich tot die van andere sporters? Volgens Van den Dool (2019) sporten en bewegen Nederlanders van 18-79 jaar vanwege respectievelijk de lichaamsbeweging/gezondheid, de opbouw van conditie, kracht en lenigheid en om lekker buiten te zijn.²⁴ Tegen deze achtergrond valt het op dat schaatsers relatief vaak plezier en gezelligheid als drijfveer benoemen.

Tabel 3.4 Motieven om te schaatsen in de afgelopen vijf jaar uitgesplitst naar schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

	KNSB licentiehouder (n=885)	Lid schaatsvereniging (n=2.102)	Lid natuurijsvereniging (n=647)	Ongeorganiseerd n=1.825)
Leuke activiteit/plezier	40	53	65	75
Lichaamsbeweging/gezondheid	39	60	53	48
Gezelligheid/sociale contacten	30	32	23	26
Prestatie, jezelf verbeteren	57	28	21	13
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	31	34	25	19
Vorbereiding op natuurijs	11	24	32	13
Lekker buiten zijn	4	12	26	30
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	25	19	16	14
Leren nieuwe vaardigheden	11	19	9	12
Competitie, meten met anderen	41	5	2	2

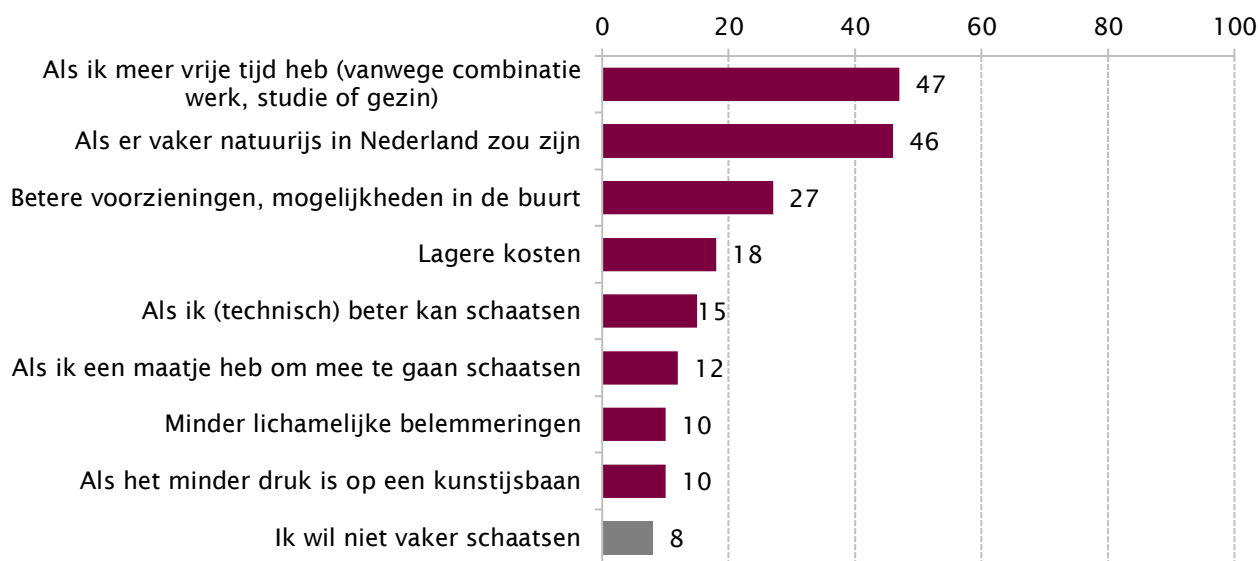
Voorwaarden

De schaatser is gevraagd welke voorwaarden voor hem/haar gelden om (meer) te schaatsen. De voorwaarden ‘als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)’ en ‘als er vaker natuurijs in Nederland zou zijn’ worden door bijna de helft van de schaatsers genoemd (figuur 3.4). De voorwaarde ‘vaker natuurijs in Nederland’ wordt minder genoemd naarmate de schaatsfrequentie stijgt (56% bij incidentele schaatsers en 27% bij wekelijkse schaatsers). De voorwaarde ‘betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt’ wordt vaker genoemd door schaatsers die meer dan 30 kilometer van een 400-meter kunstijsbaan wonen (48% vs. 10% bij minder dan 10 km). Verder worden lagere kosten vaker genoemd door 16 tot 34-jarigen. De hogere kosten spelen vaker een rol bij huishoudens met lagere inkomens (37%), dan bij huishoudens met een hoger inkomen (12%).

²⁴ Ter referentie: dit zijn eveneens de belangrijkste redenen om te tennissen (Van der Poel et al., 2015). Van personen die hun lidmaatschap bij de Atletiekunie hebben beëindigd is bekend dat zij atletiek en/of hardlopen zijn gaan beoefenen om de conditie te verbeteren en fit te blijven en voor plezier en ontspanning (Breedveld et al., 2016).

Figuur 3.4 Voorwaarden om (vaker) te schaatsen, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=5.459)

Volgens Van den Dool (2019) worden Nederlanders van 18-79 jaar met name geremd om te sporten en bewegen door achtereenvolgens tijdgebrek, beperkte motivatie (niet leuk) en lichamelijke belemmeringen. Het ervaren gebrek aan voldoende (vrije) tijd onder schaatsers om (vaker) te schaatsen is derhalve een bekende barrière. Twee andere belemmeringen zijn tegen deze achtergrond wel opvallend: het gebrek aan voldoende natuurijs en de afwezigheid van (goede) voorzieningen in de buurt.

Veel motieven (en belemmeringen) voor sporten en bewegen zijn leeftijdsgebonden. Opvallend is dat sporten vanwege de gezondheid toeneemt over de levensloop, terwijl sporten voor het plezier en de prestatie afneemt. Tijdgebrek vanwege school, werk, familie/gezinsverplichtingen en andere hobby's wordt ervaren als een belangrijke drempel om te sporten voor personen van 50 jaar of jonger, terwijl lichamelijke en gezondheidsproblemen steeds meer een drempel gaan vormen naarmate men ouder wordt (Van den Dool, 2017; Visser & Van den Dool, 2016; Pulles & Wendel-Vos, 2018).

De schaatsers met licentie en de schaatsers met een lidmaatschap bij een schaatsvereniging noemen vaker de voorwaarde 'als ik meer vrije tijd heb' dan de schaatsers die lid zijn van een natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (tabel 3.5). 'Als er vaker natuurijs in Nederland zou zijn' wordt meer genoemd door schaatsers die lid zijn van een natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers dan schaatsers met licentie.

Tabel 3.5 Voorwaarden om (vaker) te schaatsen uitgesplitst naar schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

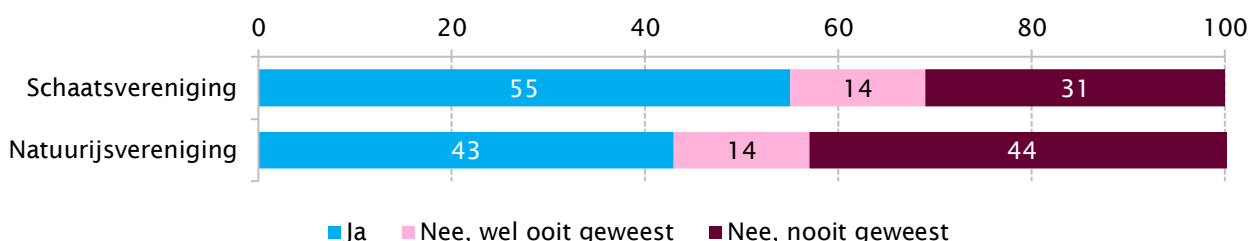
	KNSB licentiehouders (n=885)	Lid schaatsvereniging (n=2.102)	Lid natuurijsvereniging (n=647)	Ongeorganiseerd (n=1.825)
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	56	52	43	37
Als er vaker natuurijs in Nederland zou zijn	28	45	58	51
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	29	26	26	29
Lagere kosten	26	20	14	14
Als ik (technisch) beter kan schaatsen	8	13	17	20
Als ik een maatje heb om mee te gaan schaatsen	8	9	14	17
Als het minder druk is op een kunstijsbaan	8	10	7	13
Minder lichamelijke belemmeringen	6	9	9	12
Ik wil niet vaker schaatsen	13	9	5	4

Lidmaatschap schaats- en natuurijsvereniging

55 procent van de schaatsers is lid van een schaatsvereniging en 43 procent van een natuurijsvereniging (figuur 3.5). Van alle schaatsers is 67 procent lid van een schaats- en/of natuurijsvereniging, 13 procent is lid geweest en 20 procent is nooit lid geweest. 30 procent van de schaatsers is lid van een schaatsvereniging én een natuurijsvereniging (niet in figuur).

Oudere schaatsers zijn vaker lid van een natuurijsvereniging dan 16 tot 34-jarigen. Bij het lidmaatschap van een schaatsvereniging is dit verschil er niet. Mannen zijn vaker lid van een schaats- en/of natuurijsvereniging dan vrouwen. Ook neemt het percentage lidmaatschappen toe met de schaatsfrequentie: 12 procent van de incidentiele schaatsers is lid van een schaatsvereniging tegenover 87 procent van de wekelijkse schaatsers. Bij natuurijsverenigingen is hierin ook een verschil, maar een stuk kleiner.

Figuur 3.5 Lidmaatschap van een schaats of natuurijsvereniging, schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=5.459)

Van de schaatsers met een lidmaatschap bij schaats- en/of natuurijsvereniging heeft 24 procent op dit moment een wedstrijdlicentie van de KNSB, 21 procent heeft ooit een wedstrijdlicentie gehad en 55 procent heeft nooit een wedstrijdlicentie gehad. Hierbij geldt: hoe hoger de schaatsfrequentie, hoe meer schaatsers met een licentie.

Redenen beëindigen lidmaatschap

Bij schaatsers die gestopt zijn bij een schaatsvereniging is 'ik had het te druk' de meest genoemde reden (28%) (niet in tabel of figuur). Daarna volgt 'de trainingstijden kwamen mij niet uit' (20%) en 'ik schaatste te weinig' (17%). De reden trainingstijden wordt vaker genoemd bij een hogere schaatsfrequentie. 'Ik wilde een andere sport beoefenen' wordt door 11 procent van de schaatsers genoemd en met 20 procent het meest bij 16 tot 34-jarigen.

De meest genoemde redenen om te stoppen als lid bij een natuurijsvereniging zijn: de (natuur)ijsbaan van de vereniging is de laatste vijf jaar zelden of nooit open geweest (39%), verhuizing (25%) en de vereniging is alleen actief als het vriest (19%). Verhuizing wordt het vaakst genoemd bij 35 tot 54-jarigen.

Over de redenen voor het opzeggen van lidmaatschappen van andere Nederlandse sportbonden is ook informatie beschikbaar. De voornaamste redenen van tennissers om het lidmaatschap van de KNLTB te beëindigen zijn blessures (28%), tijdgebrek (15%) en een verhuizing (7%) (Van der Poel et al., 2015). Leden van de Atletiekunie zeggen hun lidmaatschap ook met name op vanwege blessures (27%). Daarnaast melden deze opzeggers dat atletiek niet meer is te combineren met werk (11%) en dat zij opzeggen omdat een andere sport wordt opgepakt (15%) (Breedveld et al., 2016). In vergelijking met de opzegredenen bij de Atletiekunie en de KNLTB valt het vooral op dat blessures onder schaatsers beduidend minder vaak een reden zijn om een punt te zetten achter het KNSB-lidmaatschap.

Voorwaarden lidmaatschap

Onder welke voorwaarden zouden schaatsers die op dit moment geen lid zijn van een schaatsvereniging eventueel (weer) lid willen worden? 18 procent van deze schaatsers geven aan onder geen enkele voorwaarde lid te willen worden. 'Goede begeleiding van trainers' en 'flexibiliteit in trainingstijden' zijn het meest genoemd als voorwaarde voor een lidmaatschap bij een schaatsvereniging (tabel 3.6). Beide voorwaarden worden vaker genoemd door 16 tot 34-jarigen dan door de overige leeftijdsgroepen. De voorwaarde 'binnen de vereniging een maatje om mee te schaatsen' wordt in verhouding het vaakst genoemd door 16 tot 34-jarigen (29%). 'Ik zal onder geen enkele voorwaarde lid worden van een schaatsvereniging' wordt vaker door incidentele schaatsers genoemd en vaker door 65-plussers

Tabel 3.6 Voorwaarden om lid te worden bij een schaatsvereniging, schaatsers 16 jaar en ouder die niet lid van een schaatsvereniging zijn (in procenten, n=2.481)

	%
Goede begeleiding van trainers	22
Flexibiliteit in trainingstijden	22
Binnen de vereniging een maatje om mee te schaatsen	16
Lagere kosten	14
Korting op schaatsartikelen (bijvoorbeeld schaatsen, kleding, abonnement schaatsbaan)	11
Weet ik niet	27
Ik zal onder geen enkele voorwaarde lid worden van een schaatsvereniging	18

Onder welke voorwaarden zouden schaatsers die op dit moment geen lid zijn van een natuurijsvereniging eventueel (weer) lid willen worden? 17 procent van deze schaatsers geeft aan onder geen enkele voorwaarde lid te willen worden. De meest genoemde voorwaarde voor een lidmaatschap bij een natuurijsvereniging ligt enigszins voor de hand: 'als er vaker natuurijs is' (51%). Deze voorwaarde wordt in verhouding minder genoemd door 65-plussers in vergelijking met de andere leeftijdsgroepen. Door 11 procent wordt de voorwaarde 'als de vereniging andere activiteiten organiseert als er geen natuurijs is' genoemd. Deze voorwaarde noemen de 16 tot 34-jarigen vaker dan de rest (16%). 'Ik zal onder geen

enkele voorwaarde lid worden van een natuurijsvereniging' (17%) wordt in verhouding het vaakst genoemd door incidentele schaatsers (25%).

De potentiële schaatser

De helft van de potentiële schaatsers is 55 jaar of ouder (tabel 3.7). Binnen de groep potentiële schaatsers zijn er meer vrouwen dan mannen. Bijna 40 procent van de potentiële schaatsers woont meer dan 30 kilometer verwijderd van de dichtstbijzijnde 400-meter kunstijsbaan. Bijna driekwart van de potentiële schaatsers beoefent één of twee sporten.

Tabel 3.7 Profiel potentiële schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=404)

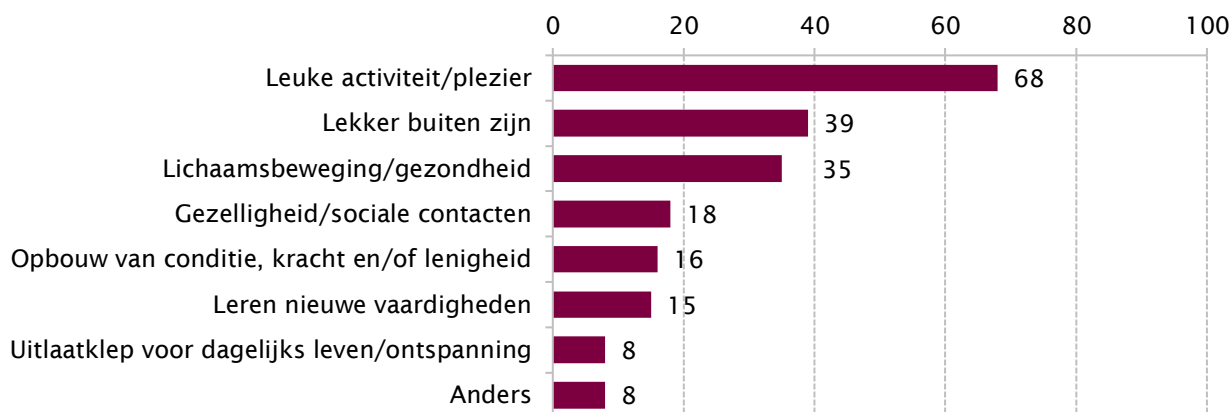
	%
Leeftijd	
16-34 jaar	9
35-54 jaar	42
55-64 jaar	31
65 jaar en ouder	19
Geslacht	
Man	44
Vrouw	56
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	20
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	43
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	30
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	3
Anders/weet ik niet	4
Opleiding (voltooid)	
Laag	20
Middelbaar	36
Hoog	44
Regio ^a	
Noord	23
Oost	23
West	31
Zuid	22
Afstand tot dichtstbijzijnde 400m kunstijsbaan	
< 10 km	17
10-19 km	19
20-29 km	25
> 30 km	39
Aantal sporten	
1	39
2	27
3	16
4 of meer	18

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Motieven en belemmeringen

Gevraagd naar de motieven om misschien in de toekomst te gaan schaatsen, geeft het merendeel van de potentiële schaatsers aan dat zij het een leuke activiteit vinden/er plezier in hebben (figuur 3.6). Lekker buiten zijn en lichaamsbeweging/gezondheid worden ook vaak genoemd.

Figuur 3.6 Motieven om te schaatsen in de toekomst, potentiële schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=404)

Waarom hebben potentiële schaatsers in de afgelopen vijf jaar niet geschaatst? Zij zagen 'lichamelijke belemmeringen', 'bang om te vallen/angst voor blessures' en 'ik kan het niet (goed)' als de grootste drempels (tabel 3.8). Lichamelijke belemmeringen worden vaker genoemd bij een toename in leeftijd. De belemmering 'geen of beperkte voorzieningen, mogelijkheden in de buurt' wordt vaker genoemd door vrouwen dan door mannen. Er is ook een samenhang tussen deze drempel en de afstand tot een 400-meter kunstijsbaan. Van degenen die een kunstijsbaan binnen een straal van tien kilometer van de eigen woning hebben, geeft 7 procent aan dat dit een belemmering is, als die afstand meer dan 30 kilometer is, is dat aandeel opgelopen tot 27 procent.

Tabel 3.8 Belemmeringen om te schaatsen in de afgelopen vijf jaar, potentiële schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=404)

	%
Bang om te vallen/angst voor blessures	30
Lichamelijke belemmeringen	29
Ik kan het niet (goed)	28
Geen of beperkte voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	18
Geen mogelijkheden om op natuurijs te schaatsen	16
Tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin	13
Ik heb onvoldoende materiaal en kleding	13
Gebrek aan natuurijs in Nederland	13
Ik beoefen al een andere sport of hobby	12
Ik voel me niet veilig op het ijs	6
Anders	8

De niet-schaatser

Acht op de tien niet-schaatsers zijn 55 jaar of ouder (tabel 3.9). Bijna 60 procent van de niet-schaatsers bestaat uit een huishouden met twee volwassenen en geen (thuiswonende) kinderen. Bijna 40 procent van de niet-schaatsers woont verder dan 30 kilometer van de dichtstbijzijnde 400-meter kunstijsbaan. Acht op de tien niet-schaatsers beoefenen één of twee sporten.

Tabel 3.9 Profiel niet-schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=433)

	%
Leeftijd	
16-34 jaar	2
35-54 jaar	17
55-64 jaar	39
65 jaar en ouder	42
Geslacht	
Man	46
Vrouw	54
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	18
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	59
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	16
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4
Anders/weet ik niet	2
Opleiding (voltooid)	
Laag	32
Middelbaar	32
Hoog	37
Regio ^a	
Noord	19
Oost	25
West	35
Zuid	21
Afstand tot dichtstbijzijnde 400m kunstijsbaan	
< 10 km	19
10-19 km	21
20-29 km	21
> 30 km	39
Aantal sporten	
1	55
2	26
3	11
4 of meer	8

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Belemmeringen

Waarom hebben niet-schaatsers geen interesse om in de toekomst te gaan schaatsen? Ruim de helft geeft aan dat lichamelijke belemmeringen ervoor zorgen dat men geen interesse heeft om te schaatsen (tabel 3.10). 45 procent van de niet-schaatsers is bang om te vallen of heeft angst voor blessures en deze belemmering wordt het meest genoemd bij de 55 tot 64-jarigen. De belemmering 'ik kan het niet (goed)' wordt opvallend minder genoemd bij 65-plussers dan bij de andere leeftijdsgroepen.

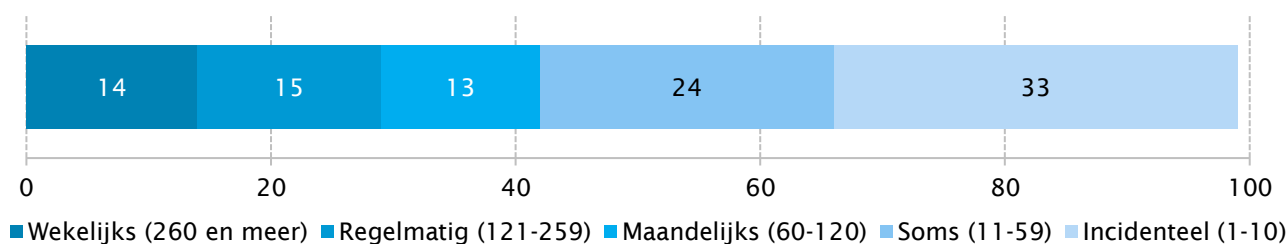
Tabel 3.10 Belemmeringen om te schaatsen in de toekomst, niet-schaatsers 16 jaar en ouder (in procenten, n=433)

	%
Lichamelijke belemmeringen	56
Bang om te vallen/angst voor blessures	45
Ik kan het niet (goed)	28
Ik beoefen al een andere sport of hobby	7
Ik voel me niet veilig op het ijs	7
Ik voel me niet veilig	6
Weet ik niet	7

3.3 Schaatsdeelname kinderen

Respondenten met thuiswonende kinderen zijn vragen voorgelegd over schaatsen (en skeeleren/inlineskaten).²⁵ 90 procent van de respondenten gaf aan dat hun kind in de afgelopen vijf jaar heeft geschaatst. Circa zeven op de tien kinderen hebben in de afgelopen vijf jaar maandelijks of vaker geschaatst (figuur 3.7).

Figuur 3.7 Frequentie van schaatsen in de afgelopen vijf jaar^a door thuiswonende kinderen (in procenten, n=1.393)

^a Tussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer schaatsen in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

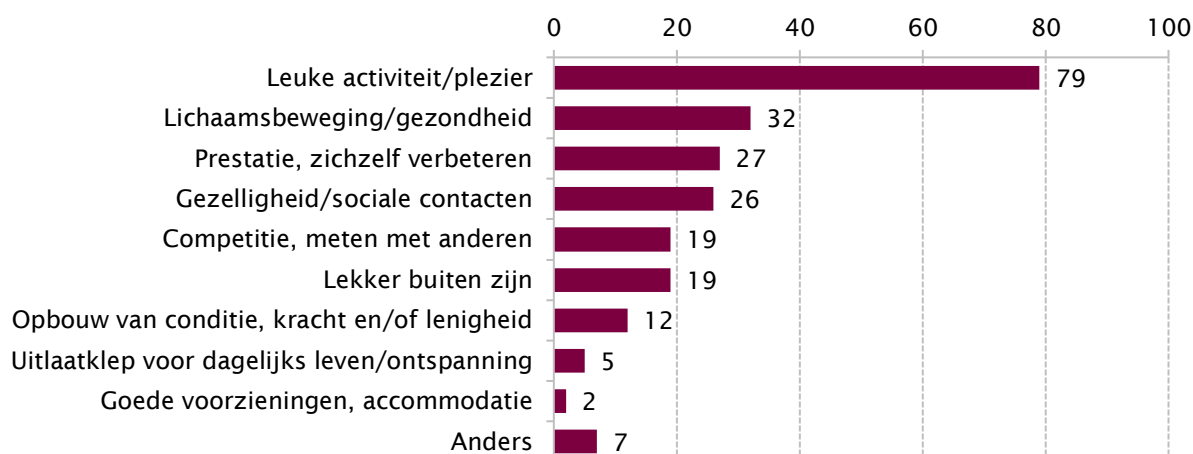
In de afgelopen vijf jaar hebben kinderen het meest geschaatst op kunstijs in Nederland (95%). Iets meer dan de helft van de kinderen heeft in de afgelopen vijf jaar op natuurijs in Nederland geschaatst en 7 procent van de kinderen heeft op natuurijs in het buitenland geschaatst.

Motieven

Volgens de ouders schaatsen kinderen met name omdat het een leuke activiteit/plezier is (figuur 3.8). Bij kinderen tot 10 jaar wordt dit door 96 procent van de ouders genoemd en bij 21 tot 27-jarigen door 72 procent. Bij kinderen die ouder zijn dan tien jaar worden de motieven prestatie, zichzelf verbeteren en competitie, meten met anderen vaker genoemd dan bij jongere kinderen. Op basis van geslacht zitten er alleen kleine verschillen tussen de motieven.

²⁵ Als er meerdere thuiswonende kinderen in het huishouden zijn dat was er het verzoek om de vragen in te vullen voor het kind dat als eerste jarig is. Ook is de respondent verzocht om de vragenlijst samen met het kind in te vullen.

Figuur 3.8 Motieven om te schaatsen in de afgelopen vijf jaar door thuiswonende kinderen (in procenten, n=1.393)

Voorwaarden

28 procent van de ouders geeft aan dat ‘betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt’ een voorwaarde is voor hun schaatsende kind vaker te laten schaatsen (tabel 3.11). Dit speelt beduidend vaker bij ouders die verder dan 30 kilometer van een 400-meter kunstijsbaan wonen (48%), dan bij ouders die binnen een straal van tien kilometer vanaf het huis een baan aantreffen (7%).

Een kwart van de ouders geeft aan dat hun kind niet vaker wil schaatsen. Dit aandeel ligt hoger als de leeftijd toeneemt: bij de thuiswonende kinderen tot 10 jaar gaat het om 15 procent en bij 21 tot 27-jarigen gaat het om 44 procent. Op basis van geslacht zitten er alleen kleine verschillen in voorwaarden om te schaatsen.

Tabel 3.11 Voorwaarden om vaker te schaatsen, kinderen die in afgelopen vijf jaar hebben geschaatst (in procenten, n=1.393)

	%
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	28
Lagere kosten	21
Als hij/zij een vriendje heeft om mee te schaatsen	18
Als hij/zij stopt met het beoefenen van een andere sport of hobby	17
Als het vervoer goed geregeld is	10
Met begeleiding/trainer	7
Anders	16
Hij of zij wil niet vaker schaatsen	25

Belemmeringen

Aan ouders waarvan de kinderen niet schaatsen is gevraagd waarom deze kinderen niet schaatsen.²⁶ Bijna de helft geeft aan dat hun kind geen interesse heeft in schaatsen. 16 procent geeft aan dat hij/zij al een andere sport of hobby beoefent. Hoge kosten spelen nauwelijks een rol (2%), ook niet bij degenen met een relatief laag huishoudensinkomen.

²⁶ Dit gaat maar om een kleine groep respondenten (n=165).

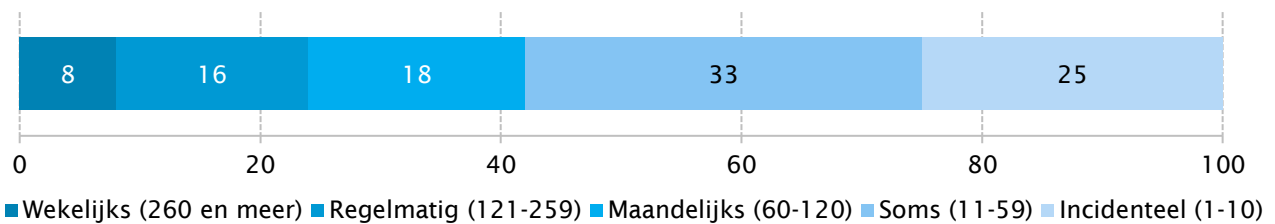

3.4 Deelname aan skeelers/inlineskaten

De skeeleraar/skater

42 procent van de skeeleraars/skaters heeft de afgelopen vijf jaar maandelijks of meer geskeelerd/geskatet (figuur 3.9). Van de mannen inlineskate 47 procent maandelijks en bij de vrouwen gaat het om 33 procent. De 35-54-jarigen skeelers/inlineskaten in verhouding minder maandelijks (35%) dan de overige leeftijdsgroepen (45%). 16 tot 34-jarigen skeelers/inlineskaten in verhouding het meest wekelijks.

Figuur 3.9 Frequentie van skeelers/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar ^a, skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=3.011)

^a Tussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer skeelers/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

Skeelers/inlineskaten wordt veelal gedaan op eigen gelegenheid (of met anderen) op de openbare weg (84%). Bij de incidentele skeelers/skaters skate 90 procent op eigen gelegenheid en bij wekelijkse skeelers/skaters 70 procent. Iets minder dan de helft van de skeelers/skaters skate op een skeeler/inlineskatebaan of-piste. 16 tot 34-jarigen (59%) doen dit vaker dan de andere leeftijdsgroepen en wekelijkse skeelers/skaters (79%) maken meer gebruik van een skeeler/inlineskatebaan of-piste dan incidentele skeelers/skaters (18%). 21 procent van de skeelers/skaters neemt deel aan georganiseerde skeeler/inlineskatetoertochten. 55-plussers nemen in verhouding meer deel aan georganiseerde skeeler/inlineskatetoertochten dan de andere leeftijdsgroepen en mannen vaker dan vrouwen.

Van de skeelers/skaters heeft 99 procent in de afgelopen vijf jaar geschaatst en 89 procent in de afgelopen 12 maanden. Skeelers/skaters zijn derhalve beduidend vaker schaatsers dan andersom (van de schaatsers heeft 55 procent in de afgelopen vijf jaar ook geskeelerd/geskatet en 32 procent in de afgelopen 12 maanden; zie paragraaf 3.2).

Profiel

Net zoals bij schaatsers worden de skeelers/skaters verdeeld over drie groepen: skeelers/skaters die (via een vereniging) lid zijn van de KNSB en een wedstrijdlicentie bezitten, skeelers/skaters die lid zijn van de bond en geen wedstrijdlicentie hebben en de ongeorganiseerde skeelers/skaters (geen lidmaatschap en geen licentie).

De skeelers/skaters met een licentie zijn jonger dan de skeelers/skaters zonder licentie en ongeorganiseerde skeelers/skaters (tabel 3.12). Zowel de skeelers/skaters met licentie als zonder licentie zijn vaker mannen dan vrouwen. Bij de ongeorganiseerde skeelers/skaters is de verdeling bijna gelijk. Het grootste gedeelte van de skeelers/skaters komt uit regio West (44% met licentie, 35% zonder licentie en 44% ongeorganiseerd). De skeelers/skaters beoefenen vaak meerdere sporten: 75 procent van skeelers/skaters met licentie beoefent vier sporten of meer. 98 procent van de skeelers/skaters met licentie doet aan schaatsen (94% zonder licentie en 82% ongeorganiseerd).

Overige veel beoefende sporten zijn wielrennen/toerfietsen, hardlopen/joggen, mountainbiken en skiën/langlaufen/snowboarden.

19 procent van de skeeleraars/skaters met licentie skate wekelijks (tabel 3.12). Bij de schaatsers met licentie schaatst meer dan de helft wekelijks. Ongeorganiseerde skeeleraars/skaters skaten vaker op eigen gelegenheid dan de skeeleraars/skaters met en zonder licentie. Skeeleraars/skaters met en zonder licentie maken meer gebruik van skeeler/inlineskatebaan of-piste dan de ongeorganiseerde skeeleraars/skaters.

Tabel 3.12 Profiel skeeleraars/skaters (totaal), skeeleraars/skaters met KNSB wedstrijdlicentie, skeeleraars/skaters met lidmaatschap zonder KNSB wedstrijdlicentie en ongeorganiseerde skeeleraars/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal skeeleraars/skaters (n=3.009) ^a	KNSB licentiehouder (n=573)	Lid inlineskatevereniging en/of schaatsvereniging (n=850)	Ongeorganiseerd (n=1.586)
Leeftijd				
16-34 jaar	28	52	18	25
35-54 jaar	40	29	40	43
55-64 jaar	20	13	26	20
65 jaar en ouder	12	7	16	11
Geslacht				
Man	56	63	62	51
Vrouw	44	37	38	49
Huishoudenssituatie				
Alleenstaand	13	12	12	15
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	28	20	34	28
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	47	52	45	46
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	3	3	4
Anders/ weet ik niet	8	12	6	6
Opleiding (voltooid)				
Laag	10	13	9	10
Middelbaar	30	35	26	30
Hoog	60	52	65	60
Regio^b				
Noord	18	16	16	20
Oost	25	26	31	21
West	42	45	35	44
Zuid	16	14	18	15
Aantal beoefende sporten				
1	4	2	2	5
2	11	8	10	12
3	17	15	18	16
4 of meer	69	75	69	67

Vervolg tabel 3.12 Profiel skeeleraars/skaters (totaal), skeeleraars/skaters met KNSB wedstrijdlicentie, skeeleraars/skaters met lidmaatschap zonder KNSB wedstrijdlicentie en ongeorganiseerde skeeleraars/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal skeeleraars/skaters (n=3.009) ^a	KNSB licentiehouder (n=573)	Lid in lineskatevereniging en/of schaatsvereniging (n=850)	Ongeorganiseerd (n=1.586)
Frequentie skeelers/inlineskaten afgelopen vijf jaar				
Wekelijks (260 keer en meer)	8	19	9	3
Regelmatig (121-259 keer)	16	25	24	7
Maandelijks (60-120 keer)	18	24	24	14
Soms (11-59 keer)	33	25	31	37
Incidenteel (1-10 keer)	25	7	12	39
Locatie om te skeelers/skaten				
Op eigen gelegenheid (of met anderen) op de openbare weg	84	69	76	93
Op een skeeler/inlineskate-baan of -piste	47	83	72	21
Deelname aan georganiseerde skeeler/inlineskate-toertochten	21	23	33	13
Deelname aan een georganiseerde 'night skate'	7	6	11	6

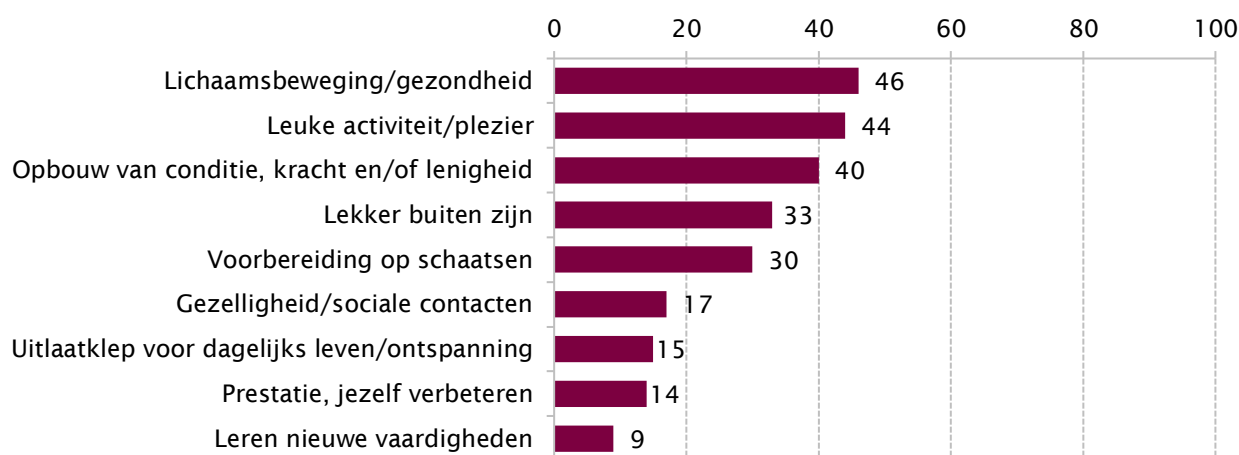
^a Het totaal aantal skeeleraars/skaters is n=3.011, maar twee hebben de vraag over lidmaatschap bij een vereniging niet ingevuld.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Motieven

De meest genoemde motieven om te skeelers/inlineskaten zijn: lichaamsbeweging/gezondheid, leuke activiteit/plezier en opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid (figuur 3.10). Een leuke activiteit/plezier wordt vaker door vrouwen dan mannen genoemd. De incidentele skeeleraar/skater (51%) noemt dit motief vaker dan wekelijkse skeeleraar/skater (41%). Het motief 'lekker buiten zijn' wordt bij vrouwen vaker genoemd dan bij mannen. 'Voorbereiding op schaatsen' wordt vaker genoemd door 65-plussers in verhouding met de andere leeftijdsgroepen (46% tegenover 26% bij 16-34-jarigen) eveneens meer bij mannen dan vrouwen.

Figuur 3.10 Motieven om te skeeleren/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar, skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=3.011)

Zowel de helft van de skeeleraars/skaters zonder licentie als de ongeorganiseerde skeeleraars/skaters noemen ‘lichaamsbeweging/gezondheid’ als motief. Bij de skeeleraars/skaters zonder licentie is dat ook het meest genoemde motief (tabel 3.13). De ongeorganiseerde skeeleraars/skaters hebben een ‘leuke activiteit/plezier’ het meest genoemd. ‘Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid’ wordt in verhouding het meest genoemd bij de skeeleraars/skaters met licentie. Hetzelfde geldt voor ‘prestatie/jezelf verbeteren’ en ‘competitie, meten met anderen’.²⁷

Tabel 3.13 Motieven om te skeeleren/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar uitgesplitst naar skeeleraars/skaters met KNSB-wedstrijdlicentie, skeeleraars/skaters zonder wedstrijdlicentie en ongeorganiseerde skeeleraars/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	KNSB licentiehouders (n=573)	Lid inlineskatevereniging en/of schaatsvereniging (n=850)	Ongeorganiseerd (n=1.586)
Lichaamsbeweging/gezondheid	31	50	49
Leuke activiteit/plezier	29	43	51
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	57	42	33
Lekker buiten zijn	18	30	40
Vorbereiding op schaatsen	40	32	25
Gezelligheid/sociale contacten	17	26	12
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	13	17	14
Prestatie, jezelf verbeteren	27	14	10
Leren nieuwe vaardigheden	12	13	7
Competitie, meten met anderen	17	3	1

²⁷ Hoe de motieven van skeeleraars/inlineskaters zich verhouden tot die van het totaal van de sportende Nederlanders kan worden opgemaakt uit paragraaf 3.2.

Voorwaarden

Meer vrije tijd hebben is de meest genoemde voorwaarde voor skeeleraars/skaters om (meer) te skeeleren/inlineskaten (figuur 3.11), behalve binnen de groep 65-plussers waar 13 procent deze voorwaarde heeft genoemd. 'Als ik me veilig voel op skeelers/skates' wordt door incidentele skeeleraars/skaters vaker genoemd dan door wekelijkse skeeleraars/skaters (26% vs. 5%). Bijna 20 procent van de skeeleraars/skaters wilt niet vaker skeeleren/inlineskaten. Mannen noemen dit vaker dan vrouwen en 65-plussers vaker dan de overige leeftijdsgroepen.²⁸

Figuur 3.11 Voorwaarden om (vaker) te skeeleren/inlineskaten, skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=3.011)

Bij de drie categorieën skeeleraars/skaters is meer vrije tijd de meest genoemde voorwaarde om (meer) te skeeleren/skaten. De skeeleraars/skaters zonder licentie benoemen deze voorwaarde vaker dan de rest (tabel 3.14). Verder zijn geen grote verschillen tussen de drie groepen.

²⁸ Hoe de voorwaarden (barrières) van skeeleraars/inlineskaters zich verhouden tot die van het totaal van de sportende Nederlanders kan worden opgemaakt uit paragraaf 3.2.

Tabel 3.14 Voorwaarden om te skeeleren/inlineskaten, skeelers/skaters met KNSB-wedstrijdlicentie, skeelers/skaters zonder wedstrijdlicentie en ongeorganiseerde skeelers/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	KNSB licentiehouder (n=573)	Lid inlineskatevereniging en/of schaatsvereniging (n=850)	Ongeorganiseerd (n=1.586)
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	38	47	39
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	25	22	27
Als ik me veilig voel op skeelers/skates	13	16	19
Als ik een maatje heb om mee te gaan skeeleren/inlineskaten	12	15	18
Als ik (technisch) beter kan skeeleren/inlineskaten	10	14	14
Als ik stop met het beoefenen van een andere sport of hobby	8	8	11
Minder lichamelijke belemmeringen	5	10	8
Ik wil niet vaker skeeleren/inlineskaten	7	6	5

Lidmaatschap inlineskatevereniging

De helft van de skeelers/skaters is lid van een vereniging: 41 procent is lid van een schaatsvereniging die ook skeeleren/inlineskaten aanbiedt en 9 procent is lid van een inlineskatevereniging. Daarnaast is 9 procent van de skeelers/skaters ooit lid geweest en 44 procent is nooit lid geweest. In verhouding hebben meer mannen een lidmaatschap dan vrouwen. Binnen de leeftijdsgroepen zijn geen grote verschillen. Van de skeelers/skaters met een lidmaatschap bij een vereniging heeft 40 procent een KNSB-wedstrijdlicentie, 15 procent heeft ooit een wedstrijdlicentie gehad en 45 procent heeft nooit een wedstrijdlicentie gehad.

Redenen voor stopzetten lidmaatschap

Van de skeelers/skaters die ooit zijn gestopt bij een vereniging, geeft een kwart als verklaring 'ik had het te druk'. Deze reden wordt in verhouding vaker genoemd bij 16 tot 54-jarigen (30%) dan bij 65-plussers (2%) en vaker bij incidentele skeelers/skaters (25%) dan bij wekelijkse (8%). Voor 18 procent van de skeelers/skaters kwamen de trainingstijden niet goed uit. De wekelijkse skeelers/skaters noemen deze reden vaker dan de incidentele skeelers/skaters. De andere redenen zijn: 'ik inlineskatete te weinig' (15%), 'skeeleren/inlineskaten zag ik meer als een recreatieve bezigheid' (14%), 'vanwege verhuizing' (11%) en 'ik wilde een andere sport beoefenen' (10%). De laatste twee redenen worden meer door 16 tot 34-jarigen genoemd dan door de andere leeftijdsgroepen.

Voorwaarden lidmaatschap

16 procent van de skeelers/skaters die op dit moment geen lid zijn van een inlineskate- of schaatsvereniging vindt goede begeleiding van trainers een voorwaarde voor lidmaatschap. Deze voorwaarde wordt meer genoemd bij 16 tot 34-jarigen (22%) dan bij 65-plussers (8%). Ook noemen wekelijkse skeelers/skaters deze voorwaarde vaker dan incidentele skeelers/skaters. Andere voorwaarden zijn: flexibiliteit in trainingstijden (13%), binnen de vereniging een maatje om mee te skaten (11%) en aandacht voor vaardigheden om veilig te skaten (9%). Flexibiliteit en een maatje wordt vaker genoemd door 16 tot 34-jarigen dan door 65-plussers. Een kwart van de skeelers/skaters zal onder geen enkele voorwaarde lid zijn van een inlineskatevereniging. Onder de 65-plussers geeft 37 procent deze

voorwaarde aan en de rest van de leeftijdsgroepen rond 25 procent. De incidentele skeeleraars/skaters geven deze voorwaarde vaker aan dan de wekelijkse skeeleraars/skaters (31% vs. 17%).

De potentiële skeeleraar/skater

Bijna de helft van de potentiële skeeleraars/skaters heeft een leeftijd tussen de 35 en 54 jaar (tabel 3.15). Opvallend is dat de helft van de potentiële skeeleraars/skaters vier of meer sporten beoefent. Tevens heeft bijna de helft van de potentiële skeeleraars/skaters een huishouden met twee volwassenen en (thuiswonende) kinderen. Drie op de vijf potentiële skeeleraars/skaters is hoog opgeleid.

Tabel 3.15 Profiel potentiële skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=1.143)

	%
Leeftijd	
16-34 jaar	22
35-54 jaar	47
55-64 jaar	22
65 jaar en ouder	9
Geslacht	
Man	55
Vrouw	45
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	17
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	28
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	46
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4
Anders/weet ik niet	4
Opleiding (voltooid)	
Laag	9
Middelbaar	30
Hoog	61
Regio ^a	
Noord	19
Oost	23
West	46
Zuid	12
Aantal sporten	
1	10
2	18
3	22
4 of meer	51

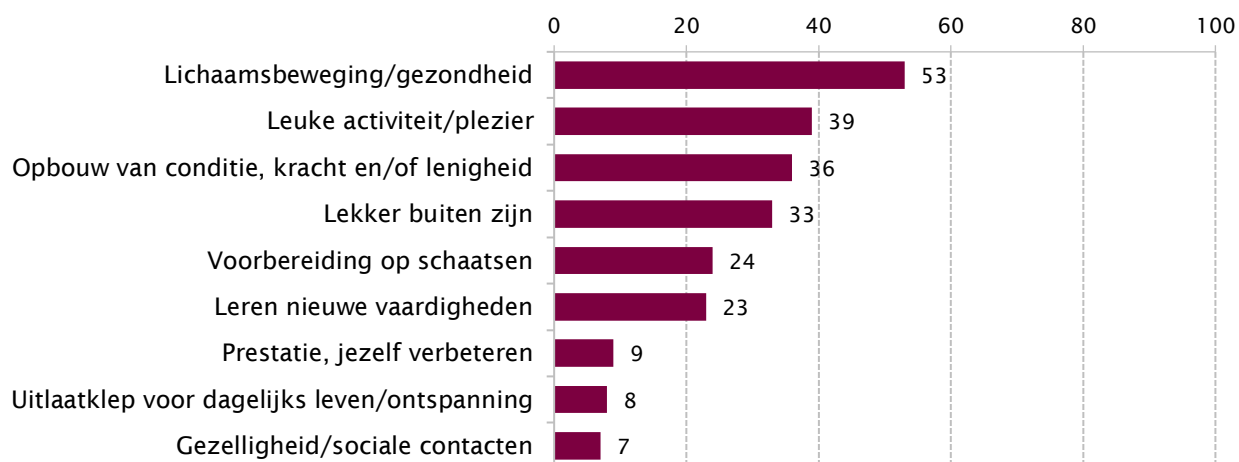
^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Motieven

Voor de potentiële skeeleraar/skater is lichaamsbeweging/gezondheid het meest genoemde motief om in de toekomst te gaan skeeleren/inlineskaten (figuur 3.12). Bij ouderen wordt dit motief vaker genoemd dan bij jongeren: 47 procent bij 16 tot 34-jarigen en 59 procent bij 65-plussers. Opbouw conditie, kracht en/of lenigheid wordt minder vaker genoemd in een hogere leeftijdsgroep. Voorbereiding op schaatsen

wordt door 30 procent van de mannen genoemd en door 17 procent van de vrouwen, maar ook vaker door 65-plussers in verhouding met 16 tot 34-jarigen (34% vs. 20%).

Figuur 3.12 Motieven om te skeeleren/inlineskaten in de toekomst, potentiële skeelers/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=1.143)

Belemmeringen

Voor de potentiële skeelers/skaters zijn 'ik beoefen al een andere sport of hobby' en 'bang om te vallen/angst voor blessures' de grootste belemmeringen geweest om te skeeleren/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar (tabel 3.16). De belemmeringen bij de potentiële skeelers/skaters laten verschillen tussen de leeftijdsgroepen zien. Zo wordt 'een andere sport of hobby beoefenen' meer door 16 tot 34-jarigen genoemd dan door 65-plussers, en ook meer door mannen dan door vrouwen. 'Bang om te vallen/angst voor blessures' wordt het meest door 65-plussers genoemd. 'Ik ken niemand om mee te gaan skeeleren/inlineskaten' en 'ik heb onvoldoende materiaal en kleding' het meest door 16 tot 34-jarigen. De belemmering 'je kan niet remmen' wordt het vaakst genoemd door 65-plussers.

Tabel 3.16 Belemmeringen om te skeeleren/inlineskaten in de afgelopen vijf jaar, potentiële skeelers/skaters totaal (16 jaar en ouder) en naar leeftijdsgroep (in procenten)

	Totaal (n=1.143)	16-34 jaar (n=247)	35-54 jaar (n=539)	55-64 jaar (n=251)	65+ jaar (n=106)
Ik beoefen al een andere sport of hobby	36	43	36	31	29
Bang om te vallen/angst voor blessures	32	18	34	36	39
Ik heb onvoldoende materiaal en kleding	26	37	28	18	10
Tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin	22	21	22	25	13
Ik kan het niet (goed)	17	18	19	14	13
Ik ken niemand om mee te gaan skeeleren/inlineskaten	13	26	11	9	2
Geen of beperkte voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	13	16	12	13	12
Je kan niet remmen bij skeeleren/inlineskaten	12	7	12	14	21
Lichamelijke belemmeringen	11	5	11	13	20

De niet-skeeleraar/skater

93 procent van de niet-skeeleraars/skaters is ouder dan 35 jaar (tabel 3.17). De helft van de groep niet-skeeleraar/skaters heeft een huishouden met twee volwassenen zonder (thuiswonende) kinderen. 39 procent van de niet-skeeleraars/skaters komt uit de regio West.

Tabel 3.17 Profiel niet-skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=2.136)

	%
Leeftijd	
16-34 jaar	7
35-54 jaar	31
55-64 jaar	31
65 en ouder	31
Geslacht	
Man	56
Vrouw	43
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	13
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	50
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	30
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	3
Anders/ weet ik niet	4
Opleiding (voltooid)	
Laag	18
Middelbaar	27
Hoog	55
Regio ^a	
Noord	22
Oost	23
West	39
Zuid	17
Aantal sporten	
1	25
2	20
3	20
4 of meer	35

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Belemmeringen

Bijna de helft van de niet-skeeleraars/skaters geeft 'bang om te vallen/angst voor blessures' als reden om niet te skeeleren/inlineskaten in de toekomst (tabel 3.18). Deze reden wordt in verhouding vaker genoemd bij de hogere leeftijdsgroepen dan bij 16 tot 34-jarigen en met 52 procent het vaakst bij de 55 tot 64-jarigen. Het beoefenen van een andere sport wordt vaker door mannen dan vrouwen aangegeven en vaker bij de 16 tot 34-jarigen. Lichamelijke belemmeringen wordt door 8 procent van de 16 tot 34-jarigen genoemd en 29 procent bij 65-plussers.

Tabel 3.18 Belemmeringen om te skeeleren/inlineskaten in de toekomst, niet-skeeleraars/skaters 16 jaar en ouder (in procenten, n=2.316)

	%
Bang om te vallen/angst voor blessures	47
Ik beoefen al een andere sport of hobby	31
Lichamelijke belemmeringen	21
Ik kan het niet (goed)	19
Je kan niet remmen bij skeeleren/inlineskaten	12
Ik heb onvoldoende materiaal en kleding	6

3.5 Associaties

Aan de respondenten is gevraagd welke drie woorden zij associëren met schaatsen en welke met skeeleren/inlineskaten. De 20 meest genoemde woorden zijn gevisualiseerd in *word clouds* (figuren 3.13 en 3.14). Hoe groter het woord is afgebeeld, hoe vaker het woord is benoemd.

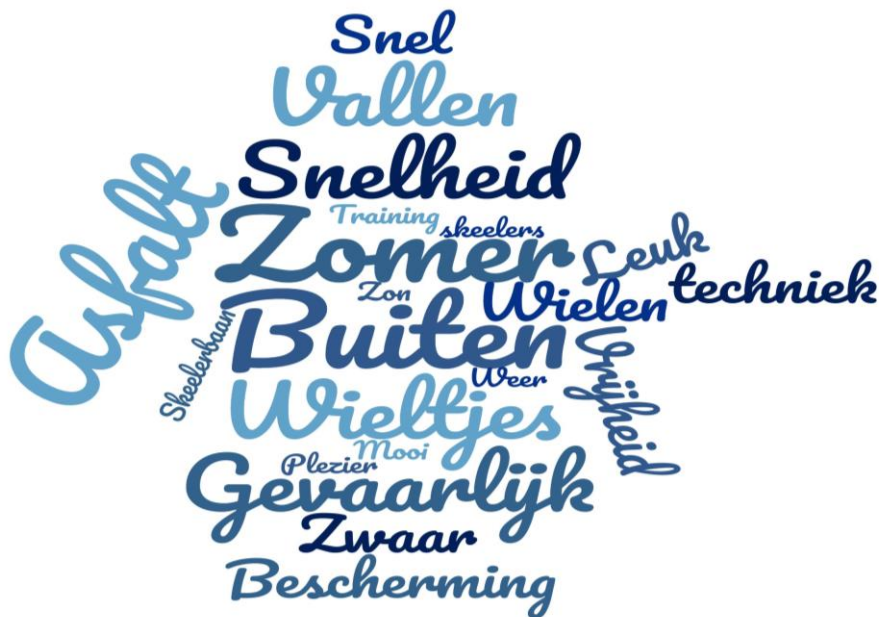
De drie meest genoemde woorden bij schaatsen zijn ijs, techniek en Thialf (figuur 3.13).

Figuur 3.13 De meest genoemde woorden bij schaatsen door (potentiële) schaatsers, niet-schaatsers, (potentiële) skeeleraars/skaters en niet-skeeleraars/inlineskaters (n=6.445)

De drie meest genoemde woorden bij skeeleren/inlineskaten zijn buiten, zomer en asfalt (figuur 3.14). In de beeldvorming wordt de sport niet gezien als vrij van gevaar.

Figuur 3.14 De meest genoemde woorden bij skeelers/inlineskaters door (potentiële) schaatsers, niet-schaatsers, (potentiële) skeelers/skaters en niet-skeelers/inlineskaters (n=6.445)

De resultaten van de vrije woordassociatie ten aanzien van schaatsen zoals gepresenteerd in deze paragraaf kunnen niet goed worden vergeleken met het beschreven imago van schaatsen (paragraaf 2.3).²⁹

3.6 Verdieping

In deze paragraaf passeren de belangrijkste inzichten die naar aanleiding van de interviews zijn opgedaan de revue (zie ook paragraaf 1.3 en bijlage 1).

Deelname aan schaatsen

Gevraagd naar de ‘ideale wereld’ om te schaatsen zien drie geïnterviewden het liefste natuurlijks in Nederland, door koudere winters. Twee anderen vinden goede faciliteiten om te schaatsen belangrijk in de ideale wereld, zoals betere kwaliteit van het ijs, een moderne, schone en veilige ijsbaan en überhaupt meer ijsbanen in Nederland, zodat de reisafstand minder groot is.

“Voor mij is de ideale wereld een besneeuwd landschap met een bevroren meer en sloten waar een aantal mensen aan het schaatsen zijn. Met prachtig zwart ijs en waar ik met enthousiasme mijn schaatsen onderbind.”

Motieven om te schaatsen

Vijf van de zes geïnterviewden schaatsen vanwege de techniek en/of de mogelijkheid om te blijven leren en verbeteren. De leeftijd en een spierziekte zijn voor de geïnterviewden geen belemmeringen om op een

²⁹ Dit komt doordat de methode (geholpen versus spontaan), de benadering (comparatief ten opzichte van andere sporten en niet-comparatief) en de respondenten (niet-beoefenaren en (deels) beoefenaren) verschillen.

voor hen gewenst niveau te kunnen schaatsen. Schaatsen wordt door twee geïnterviewden omschreven als “ontspanning” en “ultieme vrijheid”.

“Ondanks je leeftijd kan je nog heel lang mee met schaatsen. Ik ben 64 en ik kan nog met heel veel jongeren makkelijk mee met het schaatsen. De leeftijd is niet een belemmering om op een bepaald niveau te kunnen presteren.”

Eén geïnterviewde benoemt dat het mooi is dat je naast schaatsen, ter ondersteuning van het schaatsen, veel andere sporten kunt beoefenen. Ook de andere vier geïnterviewden die schaatsen, beoefenen naast het schaatsen andere sporten zoals hardlopen, fietsen/wielrennen en skeeleren. Van één geïnterviewde schaatst de zoon ook. Zij geeft aan dat haar zoon gek is op spelletjes op het ijs en dat hij op dit moment als doel heeft om de top van de Nederlandse shorttrack te bereiken.

De helft van de geïnterviewden geeft aan dat zij niet vaker hoeven te schaatsen dan dat zij nu doen met als redenen dat de hoeveelheid nu goed is, men niet genoeg tijd heeft om vaker te schaatsen of geen ambitie heeft om meer uit het schaatsen te halen. Twee anderen willen wel vaker schaatsen, maar zij doen dat op dit moment niet omdat de schaatsbaan te ver rijden is of doordat er ook nog genoeg andere dingen te doen zijn. De geïnterviewde die op dit moment niet schaatst heeft wel overwogen om een keer te gaan schaatsen. Ze heeft als kind wel geschaatst, maar ze heeft zelf altijd het gevoel gehad dat ze niet goed kan schaatsen. Op de vraag wat er voor nodig is om te gaan schaatsen, geeft ze aan dat ze iemand moet hebben om mee te gaan en dat ze moet weten waar de dichtstbijzijnde kunstijsbaan is.

Belangrijke rol en voldoening

Bij vier van de vijf geïnterviewden die schaatsen, speelt schaatsen een belangrijke rol in hun leven. Dit blijkt uit de schaatsfrequentie, maar ook door het geven van training aan anderen. Twee geïnterviewden schaatsen op dit moment wedstrijden waarvan één geïnterviewde zes à zeven keer per week traint in de winter. Hij geeft aan het schaatsen fysiek en mentaal nodig te hebben.

“Schaatsen is dé sport voor mij. Iedereen om mij heen weet dat ook. Ik fiets in de zomer en dat vind ik leuk. Maar zodra ik het ijs op kan dan gaat de fiets de schuur in.”

Voor één geïnterviewde (leeftijd boven de 65 jaar) speelt schaatsen geen belangrijke rol (meer). Schaatsen is eenvoudigweg één van de leuke ontspannende activiteiten naast hardlopen, wandelen en fietsen.

Schaatsen geeft bij alle vijf de geïnterviewden die schaatsen voldoening. De geïnterviewden noemen verschillende redenen waarom zij voldoening uit het schaatsen halen zoals plezier, een uitlaatklep, gezelligheid en het behalen van prestaties. Het behalen van prestaties heeft volgens één geïnterviewde invloed op de voldoening vanwege de vele trainingsuren die worden gemaakt.

“Juist voor mij is dat een uitlaatklep. Ik schaats alle zorgen en problemen van mij af. Ik ben lekker bezig en dat maakt het belangrijk voor mij. En dat geeft mij een stukje voldoening.”

Lidmaatschap schaatsvereniging

Drie van de vijf geïnterviewden die schaatsen hebben een lidmaatschap bij een schaatsvereniging. Zij zijn alle drie lid van twee schaatsverenigingen. De drie geïnterviewden benoemen verschillende redenen om lid te zijn van een vereniging: trainingsbegeleiding, gezelligheid, sociale contacten, techniek verbeteren, op andere uren kunnen schaatsen dan de recreatieve uren en wedstrijden rijden. Eén geïnterviewde is zelf niet meer lid, maar haar zoon wel. De vereniging betekent voor hem de faciliteiten, trainers en het clubgevoel.

De drie geïnterviewden hebben verschillende motieven om lid te zijn van twee verenigingen. De ene geïnterviewde is lid van een studentenvereniging en geeft training bij de vereniging in zijn woonplaats. De tweede geïnterviewde is bij een vereniging in de buurt lid geworden door zijn kinderen en voelt zich erg betrokken bij deze vereniging. Daarnaast heeft hij een schaatsgroep met ouderen.

“Ik ben afgelopen november benoemd als erelid van de vereniging om aan te geven hoe betrokken ik ben. Jaar of zeven/acht voorzitter geweest en daarnaast nog een jaar of zes in het bestuur gezeten. En ik geef al tien/twaalf jaar training binnen de vereniging. Deze vereniging is voor mij heel erg belangrijk.”

De derde geïnterviewde is lid van een vereniging in de buurt, maar daarnaast ook lid geworden van de baan in Heerenveen om daar te kunnen trainen en wedstrijden te schaatsen.

Eén van de geïnterviewden zou graag zien dat zijn vereniging meer doet aan wedstrijd promotie, omdat er nu te weinig mensen meedoen en dat maakt de wedstrijden minder leuk. Een andere geïnterviewde geeft aan dat binnen zijn vereniging behoefte is aan meer opleidingsmogelijkheden. Op dit moment worden de opleidingen in de winter aangeboden, maar de geïnterviewde geeft aan dat hij dan zelf te druk is met o.a. lesgeven. Een oplossing is volgens hem het aanbieden van opleidingen in de zomer of een lokaal opleidingspakket aanbieden waarbij verenigingen zelf moeten zorgen voor een minimaal aantal deelnemers. De geïnterviewde met zoon die schaatst zou graag een verbetering zien in de kwaliteit van trainers. Volgens haar draait het bij de verenigingen nu vooral om prestaties, maar wordt er te weinig aandacht besteed aan het kind zelf. De geïnterviewde heeft het gevoel dat verenigingen niet goed weten hoe ze hiermee moeten omgaan.

Deelname aan skeeleren/inlineskaten

De ideale wereld om te skeeleren bestaat voor vijf van de zes geïnterviewden uit goed onderhouden gladde asfaltwegen. Ook de breedte van de wegen wordt door een respondent benoemd, deze zijn nodig om goede slagen te kunnen maken. Daarnaast wordt nog natuur, rustig en lange afstanden aangehaald. In een ideale wereld is er volgens een respondent bovendien sprake van een betere borging van de veiligheid bij skeelerverenigingen: bij veel skeelerverenigingen wordt er op parkeerplaatsen geskeelerd en dat wordt niet als veilig ervaren.

Motieven om te skeeleren/inlineskaten

Vier van de zes geïnterviewden zijn gaan skeeleren vanwege het schaatsen, maar zij geven alle vier aan dat hun voorkeur uit gaat naar schaatsen.

“Omdat ik schaatsen mooi vond ben ik al heel lang geleden begonnen met skeeleren. Ik denk dat ik hier in het dorp één van de eerste was die skeelers kocht. Dat waren nog vijf wielmpjes pas geïmporteerd uit Amerika volgens mij. Dan praat ik over begin jaren '90. Ik vond het mooi omdat ik dan hetzelfde kon doen wat ik op het ijs kon doen.”

Drie van de zes geïnterviewden geven als reden dat de beweging van skeeleren op schaatsen lijkt en een ander skeelert als onderdeel van de schaatstraining. De helft van geïnterviewden geeft aan dat ze bang zijn om te vallen bij skeeleren en voor twee geïnterviewden is dat ook de reden om nu niet meer te skeeleren. Een andere geïnterviewde schaatst niet, maar skeelert wel. Ze is met skeeleren begonnen omdat zij vanwege een chronische ziekte veel andere sporten niet kan uitoefenen.

“Het is voor mij begonnen als iets wat ik wel kan ten opzichte van alle sporten die ik niet kan. Inmiddels vind ik het zo fijn, dat gevoel van vrijheid met een stukje snelheid. Je zit niet op een fiets. Je bent echt verbonden met je skeelers voor je gevoel. Als ik de skeelers aan heb dan zijn het geen losse wielmpjes, het is geen skateboard. Je bent echt één.”

De helft van de geïnterviewden geeft aan vaker te willen skeeleren. Twee van deze geïnterviewden skeeleren nu niet vaak genoeg omdat zij andere dingen te doen hebben of geen tijd vrij maken. Eén geïnterviewde kan niet vaker skeeleren vanwege medische redenen. Bij een andere geïnterviewde is het weersafhankelijk hoe vaak hij gaat skeeleren.

Belangrijke rol en voldoening

Voor één geïnterviewde speelt skeeleren een belangrijke rol in haar leven en ze traint drie keer per week (ook in de winter als het kan). Skeeleren is voor haar belangrijk en geeft tevens veel voldoening, omdat ze door haar chronische ziekte andere sporten niet kan.

“Als ik met het verkeerde been uit bed stap dan zeg ik eerst altijd: ik moet eerst even rondje op mijn wielmpjes doen en dan ben ik een ander mens.”

Drie van de zes geïnterviewden geven aan dat skeeleren een minder belangrijke rol in hun leven speelt dan schaatsen. Twee van de zes geïnterviewden geeft aan dat skeeleren voldoening geeft door te genieten van de omgeving of door een bepaalde hoeveelheid kilometers per uur te maken, maar wel minder voldoening dan schaatsen. Voor drie andere geïnterviewden geeft het skeeleren op dit moment geen voldoening vanwege de angst om te vallen.

Lidmaatschap vereniging

Niemand van de geïnterviewden is lid van een inlineskatevereniging, maar er worden wel skeelertrainingen bij de schaatsverenigingen aangeboden. Eén geïnterviewde (jonger dan 25 jaar) geeft aan wel lid te willen worden van een inlineskatevereniging als er een vereniging bij hem in de buurt zou zijn, omdat hij meer voldoening uit skeeleren zou kunnen halen door een training.

Een andere geïnterviewde geeft aan dat in de omgeving wel een schaatsvereniging met skeelerbaan aanwezig is, maar deze vereniging heeft geen aanbod voor jong volwassenen. Ze zou graag technische

skeelertrainingen krijgen en ze is voor de coronacrisis op zoek gegaan naar clinics voor technische verbetering.

3.7 Conclusie

De sekseverdeling van schaatsers (minstens eens per jaar) is ongeveer gelijk, met een lichte oververtegenwoordiging van mannen. Bijna zes op de tien schaatsers zijn jonger dan 35 jaar en de helft is lid van een sportvereniging. De middelbaar opgeleiden onder schaatsers zijn enigermate oververtegenwoordigd en acht op de tien schaatsers beoefenen vier of meer sporten. In vergelijking met alle sporters in Nederland, is de schaatser jonger en vaker lid van een sportvereniging. Ook wordt schaatsen relatief vaak gecombineerd met andere takken van sport, waaronder hardlopen, skeeleren, skiën/langlaufen/snowboarden en wielrennen.

Met circa twee derde vrouwelijke beoefenaren is skeeleren/skaten meer gefeminiseerd dan schaatsen. Ruim zeven op de tien beoefenaren zijn jonger dan 35 jaar en bijna de helft is lid van een sportvereniging. De middelbaar opgeleiden zijn ook onder skeeleraars/inlineskaters enigszins oververtegenwoordigd en zeven op de tien skeeleraars/skaters beoefenen vier of meer sporten. In vergelijking met alle sporters is de skeeleraar/inlineskater beduidend jonger. Ook wordt de sport relatief vaak gecombineerd met andere takken van sport.

De belangrijkste motieven van schaatsers om hun sport te beoefenen zijn dat zij het leuk vinden om te doen, het een vorm van lichaamsbeweging is die bijdraagt aan de gezondheid en voor de gezelligheid en sociale contacten. De voornaamste drempels van schaatsers om (vaker) te schaatsen zijn een ervaren tijds-klem, het veelal ontbreken van natuurijs en de afwezigheid van schaatsvoorzieningen. Drempels die potentiële schaatsers en niet-schaatsers ervaren zijn de angst om te vallen, lichamelijke belemmeringen en het feit dat men het niet (goed) kan.

De motieven van skeeleraars/skaters om aan hun sport te doen zijn de bijdrage aan de gezondheid, het feit dat het als een plezierige activiteit wordt ervaren en het bijdraagt aan de opbouw van conditie, kracht en lenigheid. De belangrijkste drempels van skeeleraars/skaters om (vaker) de skeelers/skates aan te trekken zijn een tijds-klem, het ontbreken van voorzieningen in de buurt en een gevoel van onveiligheid. Drempels die potentiële en niet-skeeleraars/skaters benoemen zijn de angst om te vallen en dat men er geen tijd voor wil maken omdat men al een andere sport beoefent en andere hobby's heeft. Potentiële skeeleraars/skaters geven ook aan dat men over onvoldoende materiaal en kleding beschikt.

De drie woorden die het vaakst spontaan met schaatsen worden geassocieerd zijn ijs, techniek en Thialf. In het geval van skeeleren/inlineskaten zijn dat respectievelijk: buiten, zomer en asfalt.

4. Volgen van schaatsen en skeeleren/inlineskaten

Dit hoofdstuk gaat over het volgen van schaatsen en skeeleren/inlineskaten door volwassenen. Dit betreft het bezoek aan evenementen en het volgen van evenementen in de media. In de paragraaf ‘verdieping’ passeren de belangrijkste inzichten die naar aanleiding van de interviews zijn opgedaan de revue. Methodische achtergronden bij dit hoofdstuk staan in bijlage 1.

4.1 Definities

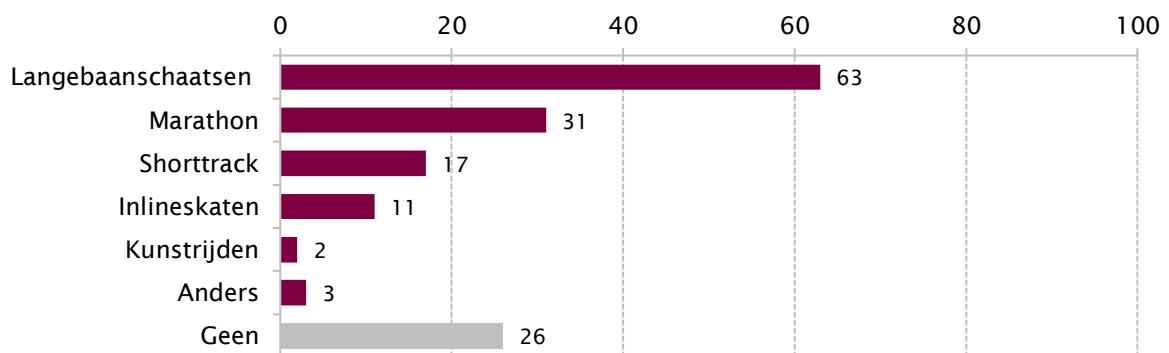
Als in dit hoofdstuk wordt verwezen naar schaatsers, skeeleraars/skaters en beoefenaren, dan worden de respondenten uit het nationaal schaats- en inlineskate onderzoek bedoeld (voor meer informatie over dit onderzoek, zie bijlage 1). Skeeleren en inlineskaten worden ook in dit hoofdstuk onder één noemer geschaard, namelijk skeeleren/inlineskaten.

Bij bezoekers wordt onderscheid gemaakt tussen drie groepen: de bezoeker, de potentiële bezoeker en de niet-bezoeker. Een bezoeker is een respondent die in de afgelopen vijf jaar minimaal één schaats- of skeeler/inlineskate-evenement heeft bezocht (74% van de steekproef). Een potentiële bezoeker is een respondent die in de afgelopen vijf jaar géén schaats- of skeeler/inlineskate-evenement heeft bezocht maar dat in de toekomst wel zou willen (20% van de steekproef). De niet-bezoeker is een respondent die in de afgelopen vijf jaar géén schaats- of skeeler/inlineskate-evenement heeft bezocht en daar in de toekomst ook geen interesse voor heeft (6% van de steekproef).³⁰ Aanvullende informatie over profielen is vermeld in bijlage 3.

4.2 Bezoek aan schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen

Driekwart van de respondenten heeft in de afgelopen vijf jaar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen bezocht. Het langebaanschaatsen wordt het meest bezocht (figuur 4.1). Het marathonschaatsen wordt beduidend vaker door mannen bezocht.

Figuur 4.1 Bezochte schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen^a de afgelopen vijf jaar, respondenten 16 jaar en ouder (in procenten, n=6.270)

^a Bij langebaanschaatsen en shorttrack gaat het om nationale, internationale kampioenschappen of wereldcupwedstrijden, bij kunstrijden om nationale, internationale kampioenschappen of internationale cupwedstrijden, bij marathon om nationale kampioenschappen of cupwedstrijden en bij inlineskaten om nationale of internationale kampioenschappen.

³⁰ Wat betreft de volgers van skeeler/inlineskate-evenementen in de media is een soortgelijke categorisering niet gemaakt omdat 98 procent van de respondenten de sporten in de media heeft gevolgd.

De bezoeker

De bezoeker die tien keer of vaker in afgelopen vijf jaar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen heeft bezocht gaat in verhouding veel naar marathon evenementen vergeleken met de andere bezoekers (tabel 4.1). Langebaanschaatsen wordt in alle groepen het meest bezocht.

Tabel 4.1 Profiel bezoekers (totaal), bezoekers naar frequentie bezoek in de afgelopen vijf jaar, potentiële bezoeker en niet-bezoeker (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal bezoekers (n=4.657)	Bezoek 10 keer of vaker (n=933)	Bezoek 7 tot 9 keer (n=395)	Bezoek 4 tot 6 keer (n=1.200)	Bezoek 1 tot 3 keer (n=2.129)
Leeftijd					
16-34 jaar	21	21	21	20	21
35-54 jaar	38	37	38	38	38
55-64 jaar	24	24	23	23	24
65 jaar en ouder	18	18	18	18	18
Geslacht					
Man	57	59	59	57	56
Vrouw	43	41	41	43	44
Huishoudenssituatie					
Alleenstaand	14	14	13	13	14
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	33	36	35	38
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	41	45	41	43	39
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	3	3	4	3	4
Anders/ weet ik niet	6	6	6	6	6
Opleiding (voltooid)					
Laag	13	15	14	12	13
Middelbaar	30	34	34	29	28
Hoog	57	52	52	58	60
Regio^a					
Noord	21	30	28	18	17
Oost	25	25	26	29	23
West	40	38	31	40	43
Zuid	14	7	14	13	17
Soort evenementen^b					
Langebaanschaatsen	85	87	88	87	83
Shorttrack	22	30	25	24	18
Kunstrijden	3	4	4	3	3
Marathon	42	70	59	45	25
Inlineskaten	15	40	18	13	5
Schaatser (afgelopen vijf jaar)					
Ja	87	89	87	90	84
Nee	13	11	13	10	16
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)					
Ja	49	56	52	53	44
Nee	51	44	48	47	56

Vervolg tabel 4.1 Profiel bezoekers (totaal), bezoekers naar frequentie bezoek in de afgelopen vijf jaar, potentiële bezoeker en niet-bezoeker (16 jaar en ouder, in procenten)

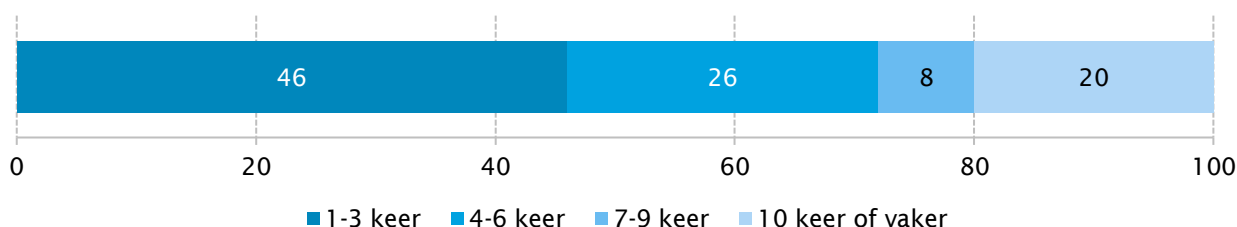
^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

^b Bij langebaanschaatsen en shorttrack gaat het om nationale, internationale kampioenschappen of wereldcupwedstrijden, bij kunstrijden om nationale, internationale kampioenschappen of internationale cupwedstrijden, bij marathon om nationale kampioenschappen of cupwedstrijden en bij inlineskaten om nationale of internationale kampioenschappen.

Hoe verhoudt het profiel van de bezoeker van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zich tot die van andere evenementen? Ter referentie is hiervoor gekeken naar bezoekers van de Europese Kampioenschappen atletiek in Amsterdam in 2016 (deels gratis toegankelijk) en naar die van de start van de Tour de France in Utrecht in 2015 (geheel gratis toegankelijk). Het valt op dat de bezoekers van de Europese Kampioenschappen atletiek en die van de start van de Tour de France op vier elementaire profielkenmerken een gelijkenis vertonen: leeftijd, opleidingsniveau, geslacht en sportdeelname. Bij beide evenementen is ongeveer zes op de tien bezoekers een man, heeft twee derde een hbo- of wo-opleiding afgerond, zijn grofweg zes op de tien bezoekers ouder dan 35 jaar en heeft ruim de helft in de twaalf maanden vóór het evenement aan respectievelijk atletiek/hardlopen en wielrennen gedaan (Hover & Bakker, 2015; Hover et al., 2016). Het verschil dat het meest in het oog springt is dat bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen relatief oud zijn. De sekseverdeling van bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is vergelijkbaar met die bij de twee referentie-evenementen. Het opleidingsniveau van bezoekers van skeeler/inlineskate-evenementen is enigszins laag. Het is mogelijk dat de deelname aan de sport die bij het evenement beoefend wordt onder bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in vergelijking met de twee referentie-evenementen hoog is.³¹

Iets minder dan helft van de bezoekers bezocht in de afgelopen vijf jaar één tot drie keer een schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenement en 20 procent van de bezoekers ging tien keer of vaker (figuur 4.2). In frequentie van bezoek waren bijna geen verschillen tussen mannen en vrouwen en in leeftijd. Wel valt op dat de wekelijkse schaatsers en wekelijkse skeeleraars/skaters in verhouding vaker een schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenement bezoeken dan niet-schaatsers en skeeleraars/skaters of incidentele schaatsers en skeeleraars/skaters (niet in tabel of figuur).

Figuur 4.2 Frequentie bezoek aan schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen de afgelopen vijf jaar, bezoekers 16 jaar en ouder (n=4.657)

³¹ Dit is niet met zekerheid te zeggen omdat bij schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen een terugvaarttijd van vijf jaar is gehanteerd en bij de andere twee evenementen van één jaar.

Motieven

Een groot deel van de bezoekers (67%) bezoekt van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen omdat ze 'Het gewoon leuk vinden om te kijken' (figuur 4.3). 'De sfeer tijdens de schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is goed' wordt daarna het meest genoemd. Opvallend is dat de niet-schaatsers dit motief vaker noemen (50%) dan de schaatsers (39%). Een klein deel van de bezoekers gaat naar de evenementen omdat zij Nederlandse topprestaties verwachten. 'Familie, vrienden en kennissen van mij doen mee' wordt door 24 procent van de 16 tot 34-jarigen genoemd tegenover 13 procent van de 65-plussers. De schaatser noemt dit motief vaker dan de niet-schaatser (21% vs. 10%). 'Een uitje voor het hele gezin of met vrienden' wordt door 22 procent van de 35 tot 54-jarigen genoemd tegenover 6 procent van de 65-plussers. Het motief 'de schaats- en skeeler/inlineskate evenementen zijn bij mij in de buurt' wordt door 26 procent van de bezoekers uit de regio West genoemd, terwijl dit motief bij de andere regio's door 10 procent wordt genoemd. De verschillen in motieven tussen mannen en vrouwen zijn klein.

Figuur 4.3 Motieven voor het bezoeken van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen de afgelopen vijf jaar, bezoekers 16 jaar en ouder (in procenten, n=4.661)

Voorwaarden

De helft van de bezoekers zou vaker naar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen gaan als de evenementen meer in de buurt zouden zijn (niet in figuur of tabel). 16 tot 34-jarigen (61%) noemen deze voorwaarde in verhouding vaker dan andere leeftijdsgroepen (42% bij 65-plussers). Bijna 30 procent van de bezoekers geeft als voorwaarde 'lagere toegangsprijzen van de evenementen' en ook deze voorwaarden noemen 16 tot 34-jarigen vaker dan de overige leeftijdsgroepen. Lagere toegangsprijzen worden vaker door vrouwen (38%) genoemd dan mannen (23%). Deze voorwaarde wordt vaker genoemd door huishoudens met lagere inkomens (45%), dan door huishoudens met een hoger inkomen (17%). Een kwart van de bezoekers heeft geen interesse om vaker evenementen te bezoeken. Deze voorwaarde wordt vaker door mannen gegeven dan bij vrouwen (31% vs. 18%).

De potentiële bezoeker

De verhouding mannen en vrouwen is evenredig binnen de groep potentiële bezoekers (tabel 4.2). 60 procent van de potentiële bezoekers is hoog opgeleid en 43 procent van de potentiële bezoekers komt uit de regio West. 32 procent van de potentiële bezoekers woont meer dan 30 kilometer verwijderd van de dichtstbijzijnde 400-meter kunstijsbaan (niet in tabel).

Tabel 4.2 Profiel potentiële bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen 16 jaar en ouder (in procenten, n=1.285)

	%
Leeftijd	
16-34 jaar	18
35-54 jaar	42
55-64 jaar	24
65 jaar en ouder	16
Geslacht	
Man	50
Vrouw	50
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	15
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	33
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	42
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4
Anders	4
Weet ik niet/wil ik niet zeggen	2
Opleiding (voltooid)	
Laag	11
Middelbaar	28
Hoog	61
Regio^a	
Noord	15
Oost	21
West	43
Zuid	21
Volger van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen	
Ja	98
Nee	2
Schaatser (afgelopen vijf jaar)	
Ja	85
Nee	15
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)	
Ja	46
Nee	54

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Motieven

'De sfeer tijdens de schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen lijkt mij goed' wordt door bijna de helft van de potentiële bezoekers genoemd als reden om evenementen te bezoeken in de toekomst (figuur 4.4). Dit motief wordt vaker genoemd binnen de groep niet-schaatsers (64%) dan door schaatser (43%). 'Het lijkt mij gezellig' wordt in verhouding het vaakst door 16 tot 34-jarigen genoemd. 'Een uitje voor het hele gezin of met vrienden' wordt in verhouding het meest genoemd bij 35 tot 54-jarigen en meer door schaatser (31%) dan bij niet-schaatsers (14%). Het motief 'schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen lijken mij spannend om naar te kijken' wordt door 44 procent van de 16 tot 34-jarigen genoemd en door de overige leeftijdsgroepen rond de 20 procent.

Figuur 4.4 Motieven voor het bezoeken van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de toekomst, potentiële bezoekers 16 jaar en ouder (in procenten, n=1.285)

Belemmeringen

De potentiële bezoeker geeft te ver reizen aan als grootste belemmering voor het bezoeken van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de afgelopen vijf jaar (tabel 4.3). Te ver reizen wordt in verhouding vaker als belemmering genoemd door potentiële bezoekers die in de regio Zuid (46%) en West (37%) wonen dan in Oost (26%) en Noord (8%). Niet te combineren met werk/gezin wordt door 26 procent van de 35 tot 54-jarigen genoemd en door 27 procent van de 55 tot 64-jarigen. De belemmering 'niet te combineren met werk/gezin' wordt minder genoemd bij de 16 tot 35-jarigen (12%) en bij de 65-plussers (13%). 'Ik had geen idee wanneer de evenementen plaatsvonden' wordt door 18 procent van de 16 tot 34-jarigen genoemd, terwijl 7 procent van de 65-plussers deze reden noemt.

Tabel 4.3 Belemmeringen voor het bezoeken van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de afgelopen vijf jaar, potentiële bezoekers 16 jaar en ouder (in procenten, n=1.285)

	%
Te ver reizen	30
Niet te combineren met werk/gezin	22
Het tijdstip van de evenementen kwam mij niet uit	14
De dag van de evenementen kwam mij niet uit	14
Ik had geen idee wanneer de evenementen plaatsvonden	12
Toegangsprijzen van de evenementen zijn hoog	12
Weet ik niet	15

De niet-bezoeker

Iets meer dan 60 procent van de groep niet-bezoekers is man (tabel 4.4). Bijna 70 procent van de niet-bezoekers is hoog opgeleid. De helft van de niet-bezoekers komt uit de regio West en 20 procent uit Noord. 17 procent van de niet-bezoekers volgt ook geen schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen

Tabel 4.4 Profiel niet-bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen 16 jaar en ouder (in procenten, n=328)

	%
Leeftijd	
16-34 jaar	9
35-54 jaar	33
55-64 jaar	30
65 jaar en ouder	28
Geslacht	
Man	62
Vrouw	38
Huishoudenssituatie	
Alleenstaand	13
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	45
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	33
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4
Anders	2
Weet ik niet/wil ik niet zeggen	3
Opleiding (voltooid)	
Laag	10
Middelbaar	21
Hoog	68
Regio^a	
Noord	20
Oost	14
West	51
Zuid	15
Volger van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen	
Ja	83
Nee	17
Schaatser (afgelopen vijf jaar)	
Ja	90
Nee	10
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)	
Ja	38
Nee	62

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Belemmeringen

Waarom is er geen interesse om een bezoek te brengen aan schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen? 18 procent van niet-bezoekers sport liever zelf dan een schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen te bezoeken. 15 procent vindt andere sporten interessanter om naar te kijken (tabel 4.5). 16 tot 34-jarigen noemen het kijken naar andere sporten vaker dan de overige leeftijdsgroepen. De belemmeringen: 'ik had geen idee wanneer de evenementen plaatsvonden' en 'ik heb geen idee waar de evenementen plaatsvinden' worden in verhouding meer genoemd door 16 tot 34-jarigen dan door de andere leeftijdsgroepen.

Tabel 4.5 Belemmeringen voor het bezoeken van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de toekomst, niet-bezoekers 16 jaar en ouder (in procenten, n=328)

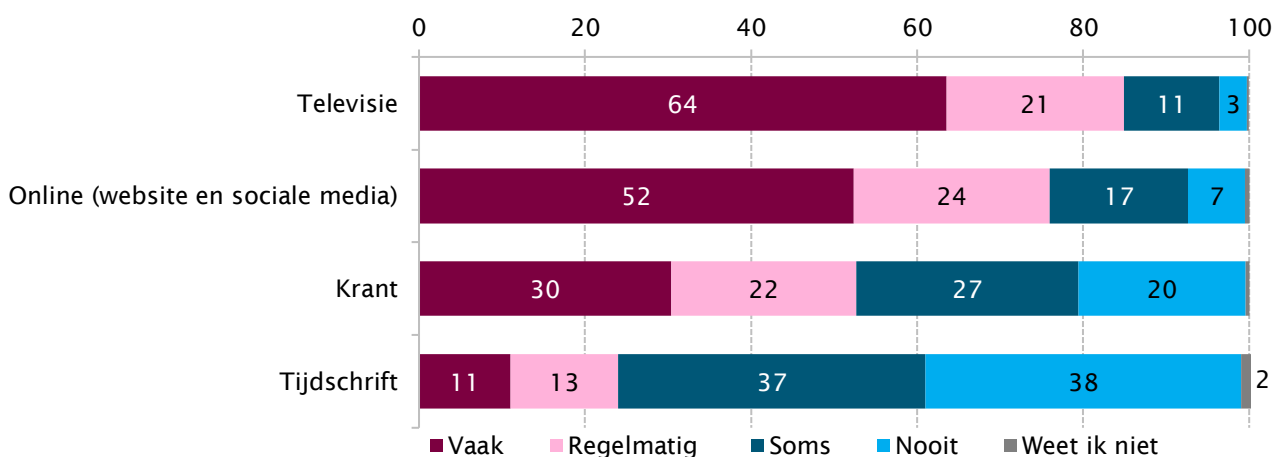
	%
Ik sport liever zelf	18
Ik vind andere sporten interessanter om naar te kijken	15
Niet te combineren met werk/gezin	10
Te ver reizen	8
Anders ^a	23
Geen interesse, geen behoefte	13
Weet ik niet	21

^a Bij niet-bezoeker zijn uit de antwoorden in categorie Anders nieuwe categorieën gemaakt zoals 'Ik sport liever zelf' en 'Ik vind andere sporten interessanter om naar te kijken'. De overige antwoorden (23%) waren heel uiteenlopend zoals 'Ik hou niet van sport kijken, beter via tv te volgen, te druk, te koud en gezondheidsklachten'.

4.3 Volgen van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen via de media

Bijna alle respondenten (98%) hebben de afgelopen vijf jaar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de media gevolgd.³² Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen worden, ondanks de opkomst van online kijken, nog steeds het meest op televisie gevolgd (figuur 4.5). 85 procent van de volgers kijkt regelmatig of vaker via televisie en 76 procent van de volgers kijkt regelmatig of vaker online. Zowel het volgen op televisie als online laten bijna geen verschillen in geslacht en leeftijd zien. Mannen volgen schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen via de krant meer dan vrouwen. Bij 65-plussers volgt 93 procent schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen en bij 16 tot 34-jarigen gaat het om 60 procent. Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen worden het minst gevolgd via tijdschriften. Van de 65-plussers volgt 76 procent de evenementen via tijdschrift en bij 16 tot 34-jarigen is dit 47 procent.

Figuur 4.5 De mate van volgen van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen op de verschillende mediakanalen in de afgelopen vijf jaar (respondenten 16 jaar en ouder, in procenten, n=6.297)

³² Doordat 98 procent van de respondenten de sporten in de media heeft gevolgd zijn de groepen potentiële volgers en niet-volgers te klein om uitspraken over te doen.

Profiel

De volgers via krant en tijdschrift zijn in verhouding ouder dan de volgers via de andere mediakanalen (tabel 4.6). Frequente volgers bezoeken vaker evenementen dan niet-frequenten volgers.

Tabel 4.6 Profiel volgers van schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenementen naar type media en per type media de uitsplitsing naar frequente volgers (vaak en regelmatig) en niet-frequenten volgers (en nooit) (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal volgers (n=6.194)	Volgers online		Volgers televisie		Volgers krant tijdschrift*	
		Frequent (n=4.774)	Niet- frequent en nooit (n=1.470)	Frequent (n=5.333)	Niet- frequent en nooit (n=925)	Frequent (n=3.474)	Niet- frequent en nooit (n=2.667)
Leeftijd							
16-34 jaar	20	20	19	19	24	10	33
35-54 jaar	38	36	44	37	46	34	43
55-64 jaar	24	24	24	25	20	30	17
65 en ouder	18	19	14	19	10	27	7
Geslacht							
Man	56	57	54	57	53	62	48
Vrouw	44	43	46	43	46	37	52
Huishoudenssituatie							
Alleenstaand	14	14	13	14	14	11	17
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	37	33	37	27	43	26
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	41	41	43	40	47	39	44
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	3	5	3	5	3	4
Anders/weet ik niet	6	5	6	5	7	4	8
Opleiding (voltooid)							
Laag	13	14	9	13	9	15	10
Middelbaar	29	30	25	29	26	28	30
Hoog	58	56	67	57	65	57	60
Regio^a							
Noord	19	20	17	20	18	20	20
Oost	24	24	23	24	21	23	24
West	41	40	45	41	45	41	42
Zuid	16	15	16	15	16	16	14
Soort bezochte evenementen^b							
Langebaanschaatsen	64	70	44	69	32	69	57
Shorttrack	17	18	11	18	10	17	16
Kunstrijden	2	2	2	2	3	2	3
Marathon	32	35	18	34	17	38	22
Inlineskaten	11	13	5	12	5	13	9

Vervolg tabel 4.6 Profiel volgers van schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenementen naar type media en per type media de uitsplitsing naar frequente volgers (vaak en regelmatig) en niet-frequente volgers (soms en nooit) (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal volgers (n=6.194)	Volgers online		Volgers televisie		Volgers krant tijdschrift*	
		Frequent (n=4.774)	Niet- frequent en nooit (n=1.470)	Frequent (n=5.333)	Niet- frequent en nooit (n=925)	Frequent (n=3.474)	Niet- frequent en nooit (n=2.667)
Bezoeker van evenementen							
Vaker dan 10 keer	15	18	5	17	4	18	12
7 tot 9 keer	6	7	3	7	4	7	5
4 tot 6 keer	19	21	13	21	10	20	17
1 tot 3 keer	34	34	33	35	28	35	33
Potentiële bezoeker	20	17	31	18	35	17	25
Niet-bezoeker	4	2	14	3	19	3	8
Schaatser (afgelopen vijf jaar)							
Ja	87	86	90	86	92	86	88
Nee	13	14	10	14	8	14	12
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)							
Ja	48	48	48	47	52	45	51
Nee	52	52	52	53	48	55	49

^a De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

^b Bij langebaanschaatsen en shorttrack gaat het om nationale, internationale kampioenschappen of wereldcupwedstrijden, bij kunstrijden om nationale, internationale kampioenschappen of internationale cupwedstrijden, bij marathon om nationale kampioenschappen of cupwedstrijden en bij inlineskaten om nationale of internationale kampioenschappen.

Motieven

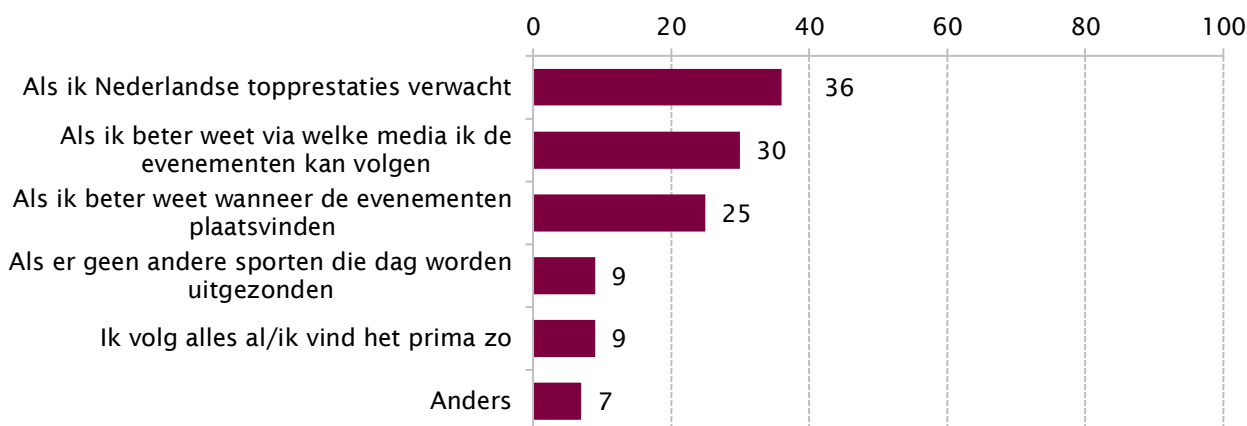
Het door volgers meest genoemde motief (niet in figuur of tabel) om schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen te volgen is 'ik wil op de hoogte blijven van wat er binnen de sport gebeurt' (73%) en daarna 'Nederlandse sporters doen mee' (50%). Mannen geven het motief op de hoogte blijven vaker dan vrouwen (77% vs. 63%) en bij het motief 'Nederlandse sporters doen mee' is het andersom (mannen 44% en vrouwen 57%). De helft van de volgers volgt evenementen via de media omdat zij de uitslagen van de wedstrijden willen weten. 13 procent volgt schaats- en skeeler/inlineskate evenementen, omdat familie, vrienden of kennissen meedoen.

Voorwaarden

Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen worden door volgers (vaker) via de media gevolgd onder de voorwaarde dat ze Nederlandse topprestaties verwachtten (figuur 4.6). Dit zeg 26 procent van de 16 tot 34-jarigen en 45 procent van de 65-plussers. De voorwaarden 'als ik beter weet wanneer de evenementen

plaatsvinden' en 'als ik beter weet via welke media ik de evenementen kan volgen' worden in verhouding het vaakst genoemd door 16 tot 34-jarigen (32% en 38%).

Figuur 4.6 Voorwaarden om (vaker) schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de media te volgen (volgers 16 jaar en ouder, in procenten, n=6.194)

4.4 Verdieping

In deze paragraaf zijn de belangrijkste inzichten die naar aanleiding van de interviews zijn opgedaan beschreven (zie ook paragraaf 1.3 en bijlage 1).

Bezoek aan evenementen

Vijf van de zes geïnterviewden benoemen Thialf als het over het bezoeken van evenementen gaat.

“Heerenveen, ik zie een stadion vol waar er gejuicht wordt op het moment dat de schaatsers voorbij komen. Dat is iets wat je nooit op televisie kan ervaren”.

De helft van de geïnterviewden heeft het afgelopen jaar één of twee keer een schaatsevenement bezocht. Twee geïnterviewden bezoeken schaatsevenementen vaker, maar dan niet in de rol van reguliere bezoeker. De ene geïnterviewde is vaak jurylid en de andere geïnterviewde gaat mee met haar zoon (deelnemer) tijdens wedstrijden. Bijna alle geïnterviewden hebben nog nooit een skeeler/inlineskate-evenement bezocht. Alleen de geïnterviewde waarbij skeeleren de hoofdsport (meest beoefende sport) is, bezoekt wel eens skeelerwedstrijden in de omgeving.

Motieven voor het bezoeken van evenementen

Alle geïnterviewden noemen de sfeer en het publiek als reden om schaatsevenementen te bezoeken. Twee geïnterviewden geven als kanttekening dat het volgen van schaatsen beter gaat via de televisie.

“Het leuke van schaatsen is dat iedereen enthousiast is over alle prestaties. Als ik naar een voetbalwedstrijd ga (ik ga niet vaak meer) dan wordt de tegenstander uitgejouwd. Bij schaatsen is men ook enthousiast als de tegenstander een hele goede prestatie neerlegt. Dat maakt het ook zoveel mooier, de sport.”

Een andere geïnterviewde geeft aan dat het bezoeken van een evenement niet speciaal genoeg meer is. De schaatskalender zit redelijk vol en de wereldkampioenwedstrijden in Nederland spreken hem niet aan. Hij wil schaatswedstrijden bezoeken waar wereldrecords worden gereden.

Twee geïnterviewden geven aan dat de ticketprijzen hoog zijn waarbij één geïnterviewde aangeeft dat het met name duur is als je met je hele gezin wilt gaan. Een andere geïnterviewde voelt minder de behoefte om evenementen te bezoeken mede omdat het ver rijden is.

“Daar [Salt Lake City] worden de wereldrecords gereden dan heb je echt iets gezien wat zoveel jaar blijft staan. Dat is net het extra beetje spanning wat er op zal zitten.”

Volgen van evenementen via de media

Vier van de zes geïnterviewden geven aan dat er op dit moment voldoende mogelijkheden zijn om schaatsen via de media te volgen.

Motieven om te volgen via media

Het volgen van schaatsen via de media wordt door vier van de zes geïnterviewden gedaan om van de techniek te leren.

“Ik kan niet naar een schaatswedstrijd kijken zonder te kijken hoe een techniek achteruit gaat ieder rondje omdat ze vermoeider worden.”

Verder worden redenen genoemd als spanning, mooie sport, genieten van prestaties, leuk en het meedoen van bekenden. Eén van de geïnterviewden benoemt dat het volgen wellicht ook te maken heeft met de prestaties van de Nederlanders. Een andere geïnterviewde vindt het logisch dat je de sport volgt als je het een mooie sport vindt. Als het over spanning gaat dan worden shorttrack en korte afstanden genoemd.

Vier van de zes geïnterviewden geven aan dat vaker volgen niet nodig is of niet mogelijk is omdat de meeste wedstrijden al worden gevolgd. Eén geïnterviewde geeft aan dat hij liever zelf gaat schaatsen dan het vaker via de media te volgen. Door twee geïnterviewden wordt genoemd dat zij het vervelend vinden dat de eerste wedstrijden van een evenement niet via NOS worden uitgezonden. Twee geïnterviewden geven aan dat zij wel vaker achtergrondinformatie zouden willen zien, bijvoorbeeld over de trainingen of hoe een baan van Thialf wedstrijd-klaar wordt gemaakt.

Vier van de zes geïnterviewden vinden dat skeelers op dit moment te weinig wordt uitgezonden via televisie en voor hen mag het vaker worden uitgezonden. Twee geïnterviewden geven aan dat skeelers minder interessant is om naar te kijken dan schaatsen.

“Ik vind de skeelersport minder interessant om naar te kijken dan de schaatssport. Dat komt misschien ook omdat als er een livestream wordt uitgezonden is het anders dan bij schaatsen. Bij schaatsen heb je als kijker best veel informatie in beeld zoals rondetijden, snelheid, tussenstanden. In de skeelerwereld wordt daar geen gebruik van gemaakt. Dat zou een toevoeging kunnen zijn om het interessanter te maken voor het publiek.”

Belangrijke rol en voldoening

Vier van de zes geïnterviewden geven aan dat het volgen van evenementen via de media geen belangrijke rol speelt in hun leven. Ze vinden het vooral leuk om te kijken. Twee geïnterviewden geven aan dat het voor hen wel een belangrijke rol speelt. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat op de dagen van de wedstrijden geen andere activiteiten worden gepland.

“Vandaag heeft de ICU de worldcupdata van de komende twee seizoenen bekend gemaakt en die heb ik direct in mijn agenda gezet. Daar wordt echt omheen gepland.”

De helft van de geïnterviewden haalt meer voldoening uit het zelf beoefenen van de sport dan het volgen. Eén geïnterviewde haalt voldoening uit het volgen als bekenden prestaties leveren.

4.5 Conclusie

De bezoeker van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is in circa zes op de tien gevallen een man en bijna vier op de tien is tussen de 35 en 54 jaar oud. Met een aandeel van bijna zes op de tien zijn hoger opgeleiden oververtegenwoordigd. Bijna negen op de tien evenementenbezoekers hebben zelf in de afgelopen vijf jaar geschaatst en bijna de helft heeft geskeelerd/geskatet.

De volger van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de media doet dat vooral via de televisie. Het profiel verschilt niet veel van dat van de evenementenbezoeker. Mannen zijn ook onder de media-volgers enigermate oververtegenwoordigd, net als de personen uit de leeftijdsklasse 35-54 jaar en de hoger opgeleiden. Drie kwart van de volgers via de media is ook een bezoeker van skeeler/inlineskate-evenementen. Bijna negen op de tien volgers hebben in de afgelopen vijf jaar geschaatst en bijna de helft heeft geskeelerd/geskatet.

Bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen gaan vooral op de evenementen af omdat het leuk is om naar te kijken. Ook de goede sfeer en de wedstrijdspanning zijn veelgenoemde motieven. Voor potentiële bezoekers zijn schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen aantrekkelijk vanwege de verwachte sfeer en gezelligheid. Het wordt bovendien als beschouwd als een uitje voor het hele gezin of met vrienden.

De bezoekers zouden vooral vaker naar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen gaan als de reisafstand kleiner zou zijn. Ook lagere toegangsprijzen zou het aantal bezoeken door deze doelgroep vergroten. Potentiële bezoekers halen ook de problematische reisafstand aan, naast het feit dat zij het volgen niet eenvoudig vinden te combineren met werk en het gezin. Niet-bezoekers geven aan de tijd voor het volgen van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen liever te besteden aan zelf sporten. Ook geven zij aan dat andere sporten interessanter zijn om naar te kijken.

Het door media-volgers meest genoemde motief om schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen te volgen is dat men op de hoogte wil blijven van wat er binnen de sport gebeurt. Ook zorgen Nederlandse deelnemers voor verhoogde interesse onder volgers.

Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zouden met name meer bekijks via de media trekken als er Nederlands eremetaal verwacht wordt. Ook zou de animo voor het volgen van deze evenementen in de media vergroot worden als het duidelijker was wanneer deze plaatsvinden en via welke media de wedstrijden gevolgd kunnen worden.

5. Conclusie

In dit laatste hoofdstuk worden de onderzoeksvragen op hoofdlijnen beantwoord, wordt op het onderzoek gereflecteerd en wordt een blik in de toekomst geworpen.

5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Bij de beantwoording van de cijfermatige onderzoeksvragen is het belangrijk de bron van de gegevens in het oog te houden. Er zijn twee soorten bronnen: bestaande cijfers en cijfers die speciaal voor dit onderzoek verzameld zijn. Onderzoeksvragen 1, 2 en 4 zijn beantwoord op basis van bestaand cijfermateriaal. Voor onderzoeksvragen 3 en 5 is aanvullend onderzoek gedaan onder de doelgroep Nederlanders van 16 jaar en ouder die (in de afgelopen vijf jaar) ervaring hebben met schaatsen en/of inlineskaten en/of die deze takken van sport (in de afgelopen vijf jaar) via de media hebben gevolgd of evenementen van deze takken van sport hebben bezocht. De representativiteit van de bestaande cijfers (voor onderzoeksvragen 1, 2 en 4) is waarschijnlijk beter dan die van de aanvullende cijfers (voor onderzoeksvragen 3 en 5) (zie ook hoofdstuk 1 en bijlage 1).

1. Hoeveel georganiseerde en ongeorganiseerde beoefenaren zijn er in Nederland, hoe ziet die ontwikkeling er in de afgelopen jaren uit en hoe verhoudt dit zich tot de beoefenaren van andere sporten?

Ongeveer 1,5 procent van de Nederlanders (12 jaar en ouder) doet wekelijks aan schaatsen, dat zijn 214.000 personen. Het aandeel dat minstens eens per jaar aan schaatsen doet, bedroeg gemiddeld 4 procent, wat circa 542.000 personen (16 jaar en ouder) zijn. In vergelijking met de gemiddelde Nederlandse sporter is de schaatser iets vaker een man en relatief jong. Van de schaatsers doet 21 procent ook minimaal één keer per jaar aan skeeleren/skaten. Voor 18 procent van de schaatsers is schaatsen de meest beoefende sport. Verder blijkt dat 5 procent van de Nederlandse sporters minstens eens per jaar de schaatsen onderbindt.

Nog geen 1 procent van de Nederlanders (12 jaar en ouder) deed de afgelopen jaren wekelijks aan skeeleren/skaten (circa 71.000 personen). 2 tot 3 procent deed dat minstens eens per jaar (ongeveer 406.500 personen van 16 jaar en ouder). Ten opzichte van de gemiddelde Nederlandse sporter is de skeeleraar/skater vaker een vrouw en relatief jong. 30 procent van de skeeleraars/skaters doet minstens eens per jaar aan schaatsen.

Het totaal aantal lidmaatschappen van sportbonden die zijn aangesloten bij NOC*NSF is tussen 2013 en 2018 met vier procent gedaald. De afgelopen vijf jaar is het aantal lidmaatschappen van de KNSB redelijk stabiel en schommelt het volgens de KNSB tussen 35.000 en 37.500 actieve schaatsers. Enerzijds zijn er bonden die (via verenigingen) net als de KNSB ook individuele sporters bedienen maar een stijging van lidmaatschappen weten te realiseren, zoals de NTFU en de KNZB. Anderzijds zijn er bonden die een krimp van lidmaatschappen noteren, waaronder de KNLTB en de Atletiekunie.

2. Wat zijn de persoonlijke kenmerken en gedragskenmerken van beoefenaren en hoe verhoudt dit zich tot de beoefenaren van andere sporten?

De sekseverdeling van schaatsers (deelname minstens eens per jaar) kent een lichte oververtegenwoordiging van mannen. Bijna zes op de tien schaatsers zijn jonger dan 35 jaar en de helft is lid van een sportvereniging. De middelbaar opgeleiden zijn oververtegenwoordigd onder schaatsers en acht op de tien schaatsers beoefenen vier of meer sporten.

In vergelijking met alle sporters in Nederland is de schaatser jonger en vaker lid van een sportvereniging. Ook wordt schaatsen relatief vaak gecombineerd met andere takken van sport, waaronder hardlopen, skeeleren, skiën/langlaufen/snowboarden en wielrennen. In vergelijking met het totaal van de Nederlandse sporters is de schaatser relatief jong.

Met circa twee derde vrouwelijke beoefenaren is skeeleren/skaten meer gefeminiseerd dan schaatsen. Ruim zeven op de tien beoefenaren zijn jonger dan 35 jaar en bijna de helft is lid van een sportvereniging. De middelbaar opgeleiden zijn onder skeeleraars/inlineskaters enigszins oververtegenwoordigd en zeven op de tien skeeleraars/skaters beoefenen vier of meer sporten. In vergelijking met alle sporters is de skeeleraar/inlineskater beduidend jonger. Ook wordt de sport relatief vaak gecombineerd met andere takken van sport. In vergelijking met het totaal van de Nederlandse sporters is de skeeleraar/skater relatief jong en wordt de sport relatief veel door vrouwen beoefend.

Ruim een derde van de wekelijkse schaatsers doet dat in het verband van een schaatsvereniging (en/of natuurijsvereniging). Dit aandeel is in vergelijking met tennis laag, maar in vergelijking met wielrennen, zwemmen en vooral hardlopen hoog. 28 procent van de schaatsers heeft een abonnement bij een commerciële aanbieder. Vergeleken met andere individuele sporten, waaronder hardlopen en wielrennen, is dit aandeel hoog: schaatsers worden voor een belangrijk deel bediend door commerciële aanbieders. Vier op de tien schaatsers zijn noch lid van een club, noch abonnementshouder bij een commerciële aanbieder. Dat aandeel is in vergelijking met tennis hoog en in vergelijking met vooral hardlopen laag.

3. Wat zijn motieven, behoeften en drempels die beoefenaren ervaren bij het (frequenter) beoefenen van hun sport?

De belangrijkste motieven van schaatsers om hun sport te beoefenen zijn dat zij het leuk vinden om te doen, het een vorm van lichaamsbeweging is die bijdraagt aan de gezondheid en voor de gezelligheid en sociale contacten. In vergelijking met de motieven van Nederlanders om te sporten en te bewegen valt het op dat schaatsers relatief vaak plezier en gezelligheid als drijfveer benoemen.

De voornaamste drempels van schaatsers om (vaker) te schaatsen zijn een tijds-klem (druk met werk, studie, gezin), het veelal ontbreken van natuurijs in Nederland en het ontbreken van schaatsvoorzieningen in de buurt. De ervaren tijds-klem is ook de belangrijkste belemmering van Nederlanders om te sporten en te bewegen, daarin onderscheiden schaatsers zich niet. Drempels die potentiële schaatsers en niet-schaatsers ervaren zijn hoofdzakelijk de angst om te vallen, lichamelijke belemmeringen en het feit dat men het niet (goed) kan.

De motieven van skeeleraars/skaters om aan hun sport te doen, zijn respectievelijk de bijdrage aan de gezondheid, het feit dat het als een plezierige activiteit wordt ervaren en skeeleren/inlineskaten bijdraagt aan de opbouw van conditie, kracht en lenigheid. Skeeleraars/inlineskaters onderscheiden zich qua motief dus met name van schaatsers vanwege de laatstgenoemde drijfveer. Net als bij schaatsen geldt dat het opvalt dat skeeleraars/skaters relatief vaak plezier en gezelligheid als motief hebben.

De belangrijkste drempels van skeeleraars/skaters om (vaker) te skeeleren/inlineskaten zijn een tijds-klem, het ontbreken van voorzieningen in de buurt en een gevoel van onveiligheid. Zoals hiervóór ook geschetst, is de ervaring dat er te weinig tijd is ook de belangrijkste barrière voor Nederlanders om te sporten en te bewegen. Drempels die potentiële en niet-skeeleraars/skaters benoemen zijn de angst om te vallen en dat men er geen tijd voor wil maken omdat men al een andere sport beoefent en andere hobby's heeft. Potentiële skeeleraars/skaters geven bovendien aan dat men over onvoldoende materiaal en kleding beschikt.

4. Wat zijn de persoonlijke kenmerken en gedragskenmerken van volgers van schaatsen en inlineskaten?

De bezoeker van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is in bijna zes op de tien gevallen een man en bijna vier op de tien 35 tot 54 jaar oud. Met een aandeel van bijna zes op de tien, zijn hoger opgeleiden dominant. In vergelijking met bezoekers van internationale topsportevenementen in Nederland - de start van de Tour de France in Utrecht in 2015 en de Europese Kampioenschappen atletiek in Amsterdam in 2016 - valt met name op dat bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen relatief oud zijn. Bijna negen op de tien evenementenbezoekers hebben zelf in de afgelopen vijf jaar geschaatst en bijna de helft heeft geskeelerd/geskatet.

De volger van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen in de media doet dat nog hoofdzakelijk via de televisie. Wel is te verwachten dat voor veel Nederlanders het internet de televisie binnen enkele jaren voorbij gaat streven als favoriet medium om sportevenementen te volgen. Het profiel verschilt niet veel van dat van de evenementenbezoeker. Mannen zijn onder de media-volgers enigermate oververtegenwoordigd, net als de personen uit de leeftijdsklasse 35-54 jaar en de hoger opgeleiden. Drie kwart van de volgers via de media is ook een bezoeker van skeeler/inlineskate-evenementen. Bijna negen op de tien volgers hebben in de afgelopen vijf jaar geschaatst en bijna de helft heeft geskeelerd/geskatet.

5. Wat zijn motieven, behoeften en drempels die volgers ervaren bij het (frequenter) volgen van de sporten?

Bezoekers van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen gaan vooral op de evenementen af omdat het leuk is om naar te kijken. Ook de goede sfeer en de wedstrijdspanning zijn veelgenoemde motieven. Voor potentiële bezoekers zijn schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen aantrekkelijk vanwege de verwachte sfeer en gezelligheid. Het wordt bovendien beschouwd als een uitje voor het hele gezin of voor met vrienden.

De bezoekers zouden vooral vaker naar schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen gaan als de reisafstand kleiner zou zijn. Ook lagere toegangsprijzen zou het aantal bezoeken door deze doelgroep vergroten. Potentiële bezoekers halen ook de problematische reisafstand aan, naast het feit dat zij het volgen niet eenvoudig vinden te combineren met werk en het gezin. Niet-bezoekers geven aan de tijd voor het volgen van schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen liever te besteden aan zelf sporten. Ook geven zij aan dat andere sporten interessanter zijn om naar te kijken.

Het door media-volgers meest genoemde motief om schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen te volgen, is dat men op de hoogte wil blijven van wat er binnen de sport gebeurt. Nederlandse deelnemers zorgen voor verhoogde interesse onder volgers.

Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zouden met name meer bekijks via de media trekken als er Nederlands eremetaal verwacht wordt. Ook zou de animo voor het volgen van deze evenementen in de media vergroot worden als het duidelijker was wanneer deze plaatsvinden en via welke media de wedstrijden gevolgd kunnen worden.

5.2 Reflectie en blik vooruit

Met het beantwoorden van de onderzoeksvragen van dit onderzoek wordt beoogd om het nieuwe bondsbeleid (beter) te onderbouwen en daarmee bij te dragen aan de beleidseffectiviteit. Gezien het accent van dit onderzoek op beoefenaren en volgers wordt met name bijgedragen aan de

kennisontwikkeling over drie bouwstenen van het business model canvas (zie hoofdstuk 1). Dit betreft de bouwstenen klantsegmenten, waardeproposities en klantrelaties. Indien er kennislacunes zijn rondom de andere bouwstenen van het model, wordt geadviseerd om daar aanvullend onderzoek naar te doen.

Vanuit praktisch oogpunt kan de KNSB bezien welke uitkomsten van dit onderzoek te beïnvloeden zijn (*actionable*) en welke niet. Beleid ten aanzien van sportpromotie zou zich kunnen richten op het stimuleren van een verruiming van de mogelijkheden om te schaatsen en te skeeleren/inlineskaten, de ervaren veiligheid bij skeeleren/inlineskaten te verhogen (geschikte en veilige voorziening) en de beschikbaarheid van kleding en materiaal voor skeeleren/inlineskaten te stimuleren (huren, lenen, kopen). Daarnaast kan nader worden verkend of er meer schaatsers kunnen worden warm gemaakt voor skeeleren/inlineskaten (*cross selling*): een vijfde van de schaatsers heeft er ervaring mee en de sporttakken zijn verwant. Daarnaast zou verkend kunnen worden hoe de fanbeleving van evenementen naar een hoger plan kan worden getild (Hover et al., 2020; Rouwenhorst, 2019a; Rouwenhorst, 2019b), hoe duidelijker kan worden gemaakt welke evenementen waar te volgen zijn en welke prijsstrategieën te ontwikkelen zijn om de als ‘duur’ ervaren tickets financieel aantrekkelijker te maken (dat kan middels een scherpere tariefstelling maar ook door de tarieven te handhaven en daarvoor meer te bieden).

Idealiter wordt ook over de andere bouwstenen van het business model canvas kennis verzameld. Thema's die daarbij de revue kunnen passeren zijn de klimaatverandering (verkleinde kans op natuurijs), de vergrote diversiteit van de bevolking (niet iedereen is opgegroeid met schaatsen) en de verwachte (verdere) integratie van gaming en sportdeelname/-beleving. Hier liggen mogelijk kansen voor esports, augmented reality en virtual reality.

Met betrekking tot beoefenaren is het een fundamentele overweging of de bond (in samenwerking met partners of andere organisaties in de sector) naast de aangesloten leden - wellicht te beschouwen als de primaire doelgroep - ook de ongeorganiseerde schaatsers en skeeleraars/inlineskaters wil bedienen. Ook voor het bedienen van die doelgroep kan voorliggend onderzoek handvatten bieden. Er zijn bonden die een ledenmodel aanhangen, maar ook bonden die (succesvol) inzetten op een relatie met een grotere doelgroep (relatiemodel) en zodoende acteren als brancheorganisatie. Bij het bedienen van meerdere doelgroepen ligt een gedifferentieerde aanpak voor de hand.

Literatuur

Boer, W.I.J. de (2013). *Europacup skeelers Heerde 2013: economische impact en bezoekersprofiel*. Arnhem: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Boer, W.I.J. de (2016). *EK Inline Skating Heerde 2016: bezoekersprofiel & economische impact*. Arnhem: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Breedveld, K., Hover, P., Collard, D.C.M., Davids, A., Dopheide, M., Elling, A. & Schoemaker, J. (2016). *Atletiek in Nederland: lopen, werpen en springen in beweging*. Utrecht: Mulier Instituut.

Dool, R. van den (2017). Motieven en belemmeringen om te sporten en te bewegen. *Sport & Strategie*, november 2017, jaargang 11, editie 5, pp. 30-31.

Dool, R. van den (2019). *Motivatie volwassenen om te sporten en bewegen (factsheet 2019/2)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Herpen, N. van & Weekenstro, D. (2017). *Evaluatie WK shorttrack - Rotterdam 2017: een berekening van de economische impact*. Den Haag: De Haagse Hogeschool.

Heuvel, M. van den & Slender, H. (2012). *Onderzoek Essent ISU WK afstanden 2012 Heerenveen: economische impact en bezoekersprofiel*. Tilburg: Fontys Economische Hogeschool Tilburg.

Hover, P. & Bakker, S. (2015). *Grand Départ Utrecht 2015: economische impact en beleving*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Davids, A., Baart de la Faille-Deutekom, M. & Dallinga, J.M. (2016). *EK Atletiek Amsterdam 2016: economische impact en beleving*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P. & de Jong, M. (2012). *Van evenbeeld tot tegenpool*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P. & Bol, P. van der (2014). *Sportimago's gemeenten: steun voor investeringen in sportevenementen & sportimago's (factsheet)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P. & Breedveld, K. (2017). *Schaatsen: Bezit en gebruik (factsheet 2017/2)*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P., Heijnen, E., Tiessen-Raaphorst, A. & Westerbeek, H. (2020). *Beleving van sportevenementen in Nederland*. Utrecht: Mulier Instituut.

Hover, P. (2018, januari). Leven als vorst in Friesland. *Sport & Strategie* 11, pp. 31.

KNSB (2011). *De KNSB op weg naar 2020*. Utrecht: Koninklijke Nederlandsche Schaatsenrijders Bond.

Nielsen Sports (2019). *KNSB Kijkcijfers 2013-19*. Dieme: Nielsen Sports.

NOC*NSF (2019). *Lidmaatschappen NOC*NSF over 2018 (bijlagen)*. Arnhem: Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie.

- Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers*. New York: Wiley.
- Poel, H. van der, Bakker, S., Rewijk, D., Pulles, I., Breedveld, K., Lucassen, J.M.H. & Straatmeijer, J. (2015). *Tennis in Nederland: de tenniswereld in al haar aspecten geserveerd*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Pulles, I. & Wendel-Vos, W. (2018). Zelf actief of niet: sport-, beweeg- en zitgedrag naar levensfase. In H. van der Poel, R. Hoeijmakers, I. Pulles & A. Tiessen-Raaphorst (Red.). *Rapportage Sport 2018*, pp. 114-137. Den Haag/Utrecht: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)/Mulier Instituut.
- Rouwenhorst, P. (2019a). *Onderzoek naar sportbeleving in Nederland: voorbereidende literatuurstudie*. Den Haag: Nederlandse Sportraad.
- Rouwenhorst, P. (2019b). *NLsportraad bevolkingsonderzoek sportbeleving*. Diemen: Nielsen Sports Nederland.
- Schoemaker, J. (2018). *Evaluatie WK inline skaten 2018: onderzoek naar de impact van de WK inline skaten in Gelderland*. Nijmegen: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).
- Visser, K. & Dool, R. van den (2016). *Motieven en belemmeringen om te sporten en bewegen naar levensfase*. Geraadpleegd op 3 april 2020, van <https://www.allesoversport.nl/artikel/motieven-en-belemmeringen-om-te-sporten-en-bewegen-naar-levensfase/>.

Bijlage 1 Methodische verantwoording

Bevolkingsonderzoek

Naam

Het bevolkingsonderzoek is uitgevoerd onder de noemer 'nationaal schaats- en inlineskate onderzoek'.

Doelgroep

De doelgroep betreft Nederlanders van 16 jaar en ouder die (in de afgelopen vijf jaar) ervaring hebben met schaatsen en/of inlineskaten en/of die deze takken van sport (in de afgelopen vijf jaar) via de media hebben gevolgd of evenementen van deze takken van sport hebben bezocht.

Onderzoeksvragen

De belangrijkste onderzoeksvragen zijn:

- Wat zijn motieven, behoeften en drempels die beoefenaren ervaren bij het (frequenter) beoefenen van hun sport?
- Wat zijn motieven, behoeften en drempels die volgers ervaren bij het (frequenter) volgen van schaatsen en skeeleren/inlineskaten?

Methode

Online enquête.

Aanpak responsbevordering

De online enquête is op de volgende manieren onder de aandacht van de doelgroep gebracht:

- Via communicatiekanalen van de KNSB (o.a. sociale media, nieuwsbrief).
- Via communicatiekanalen van partners van de KNSB (o.a. KPN).
- Via communicatiekanalen van Nederlandse kunstijsbanen.
- Via communicatiekanalen van het Mulier Instituut

Aanpak om de respons te bevorderen:

- Benadrukken anonimiteit.
- Verloting van 20 KNSB schaats- of inline-kledingstukken.
- Na een uitnodiging (uit naam van de directeur-bestuurder van de KNSB) meerdere reminders.
- Ruime periode door datacollectie, van 7 februari 2020 tot en met 2 maart 2020.

Respons

Het aantal compleet en correct ingevulde enquêtes bedraagt 6.297. Het responspercentage is niet goed vast te stellen omdat niet is geregistreerd hoeveel unieke personen voor het onderzoek zijn uitgenodigd en bereikt (zie aanpak responsbevordering).

Per respondent is bevestigd welke 400-meter kunstijsbaan in termen van kilometers de dichtstbijzijnde was. Wanneer elke respondent aan de dichtstbijzijnde baan wordt toegekend, is er de verdeling zoals weergegeven in tabel b1.1.

Tabel b1.1 Respondenten naar dichtstbijzijnde 400-meter kunstijsbaan (in absolute aantallen en procenten)

	Aantal	%
De Vechtsebanen	919	15
De Uithof	826	13
De Scheg	594	9
Kunstijsbaan Jaap Eden	536	9
Kardinge	466	7
Thialf	385	6
Kunstijsbaan Breda	358	6
Kunstijsbaan Haarlem	358	6
Schaatsbaan Twente	281	5
Efstedenhal	269	4
Ijssportcentrum Eindhoven	257	4
Leisure World Ice Center	228	4
Ireen Wüst Ijsbaan	215	3
Ijsbaan de Meent	194	3
Kunstijsbaan Westfries	182	3
Glanerbrook	83	1
Postcode niet bekend	146	2
Totaal	6.297	100

Representativiteit

Het is niet goed vast te stellen of de respondenten van dit onderzoek een representatieve weergave zijn van de doelgroep: de Nederlanders van 16 jaar en ouder die (in de afgelopen vijf jaar) ervaring hebben met schaatsen en/of inlineskaten en/of die deze takken van sport (in de afgelopen vijf jaar) via de media hebben gevolgd of evenementen van deze takken van sport hebben bezocht. Dat komt doordat niet exact bekend is hoe groot die doelgroep precies is en hoe die is opgebouwd. In de opzet van het onderzoek is erop ingezet om zoveel mogelijk personen uit de doelgroep te bereiken. Waarschijnlijk zijn personen waarvan gegevens bekend zijn bij de KNSB (en partners) oververtegenwoordigd.

Teneinde meer zicht te krijgen op de representativiteit van de steekproef van het nationaal schaats- en inlineskate onderzoek is het profiel van deze respondenten vergeleken met het profiel van eerder onderzoek van het Mulier Instituut onder schaatsers (tabel b1.2). De sekseverdeling komt redelijk overeen. De respondenten van het nationaal schaats- en inlineskate onderzoek (voor voorliggende studie) zijn ouder, beoefenen minder sporten naast het schaatsen en hoger opgeleiden zijn oververtegenwoordigd. Bij de interpretatie van de uitkomsten dient hiermee rekening gehouden te worden.

Tabel b1.2 Profiel respondentent/schaatsers nationaal schaats- en inlineskate onderzoek in vergelijking met profiel respondentent/schaatsers Nationaal Sportonderzoek (in procenten)

	Referentie	Onderhavig onderzoek	Onderhavig onderzoek
	Profiel schaatser o.b.v. Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, deelname > 1 keer per jaar, 15-79 jaar, 2010-2019	Profiel schaatser o.b.v. steekproef nationaal schaats- en inlineskate onderzoek, deelname > 1 keer in afgelopen jaar, 16 jaar en ouder, 2019/2020	Profiel schaatser o.b.v. steekproef nationaal schaats- en inlineskate onderzoek, deelname > 1 keer in afgelopen vijf jaar, 16 jaar en ouder, 2019/2020
Geslacht			
Man	53	61	58
Vrouw	47	39	42
Leeftijd			
15-34 jaar	58	23	22
35-49 jaar	27	38	40
50-64 jaar	11	22	22
65-79 jaar	4	17	16
Aantal sporten			
1	1	2	6
2	7	11	14
3	12	19	19
4 of meer	80	68	61
Opleiding (voltooid)			
Lager	24	10	11
Middelbaar	44	27	28
Hoger	33	62	61

Semigestructureerde diepte-interviews

Doelgroep

Er zijn zes interviews afgenomen met:

- 1 frequente beoefenaar van schaatsen.
- 1 incidentele beoefenaar van schaatsen.
- 1 frequente beoefenaar van skeelers/inlineskaten.
- 1 incidentele beoefenaar van skeelers/inlineskaten.
- 1 frequente volger van schaatsen.
- 1 ouder van een thuiswonend kind dat frequent schaatst.

Specificaties van de respondenten zijn:

- Man, 21 jaar, Noord-Holland/Brabant, wekelijkse schaatser, incidentele skater, volgt incidenteel.
- Vrouw, 27 jaar, Noord-Holland, geen schaatser, wekelijkse skater, volgt vaak.
- Man, 64 jaar, Brabant, wekelijkse schaatser, regelmatige skater, volgt vaak.
- Man, 40 jaar, Groningen, KNSB lid, wekelijkse schaatser, geen skater, volgt vaak.
- Vrouw, 48 jaar, ouder van kind dat schaatst, maandelijks schaatser, incidentele skater, volgt vaak.
- Man, 68 jaar, Overijssel, incidentele schaatser, incidentele skater, volgt vaak.

Deze personen hebben óók de online enquête ingevuld en daarbij aangegeven dat men bereid was mee te worden aan een kwalitatief vervolgonderzoek.

Onderzoeksvragen

De belangrijkste onderzoeksvragen zijn:

- Wat zijn de diepgaande, individuele opvattingen en meningen over het beoefenen en volgen van schaatsen en inlineskaten?
- Wat zijn de mogelijkheden om (nog) meer Nederlanders (nog) vaker te laten schaatsen en inlineskaten, hen daar (nog) meer voldoening uit te laten halen en hen (nog) meer bij de schaats-/inlineskatesport te betrekken?

De crux van de interviews was om ten aanzien van de onderwerpen uit de online enquête meer diepgaand inzicht te verwerven door het stellen van de juiste vragen, dóór te vragen en te anticiperen op antwoorden. In vergelijking met de enquête waren de interviews meer gericht op de individuele leefwereld: betekenis, ervaringen, zingeving, spanningsvelden, complexiteit, en meer gericht op processen dan uitkomsten (meer 'hoe?' en 'waarom?' i.p.v. 'wat?' en 'hoeveel?').

Methode

Telefonische semigestructureerde diepte-interviews van 30-45 minuten, verzorgd door een junior onderzoeker van het Mulier Instituut. Elke respondent heeft een VVV cadeaubon van 20 euro ontvangen.

Checklist

Introductie

Goede{dagdeel}, mijn naam is ... van het Mulier Instituut. Graag spreek ik 30 tot 45 minuten met u door over uw persoonlijke ervaringen met schaatsen en inlineskaten. Het gaat zowel om het beoefenen van de sport als het volgen daarvan via de media of via evenementenbezoek. Resultaten worden gerapporteerd zodat die niet tot individuen te herleiden zijn. De privacyrichtlijnen van het Mulier Instituut worden gehanteerd. Het interview bestaat uit twee delen: het eerste deel gaat over het beoefenen van schaatsen en skeelers/inlineskaten. Het tweede deel gaat over het volgen van schaatsen en skeelers/inlineskaten, zowel via evenementenbezoek als via de media. Vindt u het goed als we tutoyeren? Bij voorbaat dank voor uw medewerking!

@Interviewer:

Crux is om t.a.v. de onderwerpen uit de online enquête meer diepgaand inzicht te verwerven door het stellen van de juiste vragen, dóór te vragen en te anticiperen op antwoorden. Van de volgorde van de vragen mag worden afgeweken, de flow van de respondent dient gevolgd te worden. Meer gericht op leefwereld: betekenis, ervaringen, zingeving, spanningsvelden, complexiteit, meer gericht op processen dan uitkomsten, meer 'hoe?' en 'waarom?' i.p.v. 'wat?' en 'hoeveel?' Goede doorvraag-vragen zijn: 'Kun je daar meer over vertellen?', 'Kun je dat uitleggen' en 'Kun je voorbeelden geven?'.

Vraagpunten

Beoefening van schaatsen en skeeleren/inlineskaten

- Stel dat je een magische deur opent die toegang geeft tot de voor jou ideale wereld om in te schaatsen en te skeeleren/inlineskaten. Wat zie je dan?
- Wat maakt dat je aan schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten doet? In hoeverre speelt dit voor jou een belangrijke of onbelangrijke rol in je leven? Waarin uit zich dat?
- Zou je vaker willen schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten? Zo ja, wat houdt je nu tegen?
- Hoeveel voldoening geeft schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten jou? Zou je er meer voldoening uit willen halen? Zo, ja, hoe zou dat bereikt kunnen worden?
- @Interviewer: indien lid van een schaats-/inlineskatevereniging >> Waarom ben je lid? Wat betekent de vereniging voor je? Kan de vereniging meer voor jou betekenen? Zou ja, hoe?

Volgen van schaatsen en skeeleren/inlineskaten (@interviewer: dit gaat over evenementenbezoek + volgen via media)

- Stel dat je een magische deur opent die toegang geeft tot de voor jou ideale wereld om schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen te bezoeken en te volgen via (sociale) media. Wat zie je dan?
- Wat maakt dat je schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten volgt? In hoeverre speelt dit voor jou een belangrijke of onbelangrijke rol in je leven? Waarin uit zich dat?
- Zou je vaker schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten willen volgen? Zo ja, wat houdt je nu tegen?
- Hoeveel voldoening geeft het volgen van schaatsen en/of skeeleren/inlineskaten jou? Zou je er meer voldoening uit willen halen? Zo, ja, hoe zou dat bereikt kunnen worden?

Afronding

- Is er iets dat in dit interview nog niet aan de orde is geweest en dat je graag wilt benoemen?
- Hartelijk dank voor je tijd en medewerking, ik wens je nog een prettige {dagdeel} toe!

@Interviewer:

Als respondent vraagt of de rapportage openbaar wordt dan aangeven dat dit aan de KNSB is, als het openbaar wordt kunnen we de link naar het rapport aan de respondent mailen, daarvoor emailadres van respondent verifiëren.

Bijlage 2 Passendheid aspecten bij sporten

Tabel b2.1 Passendheid aspecten bij schaatsen en veertien andere sporten in 2013, Nederlandse bevolking 15–80 jaar die de betreffende tak van sport niet beoefent (in positie t.o.v. referentiesporten, n=8.031)

	Blessuregevoelig	Een fysiek harde sport	Een spannende actiesport	Een typische mannsport	Elitair	Gezellig	Goed voor de gezondheid	Goed voor het doorzettingsvermogen	Individualistisch	Moeilijk om aan te leren	Ouderwets
Schaatsen	8	6	5	6	7	3	4	3	5	5	5
Badminton	12	13	12	14	6	8	8	14	12	12	1
Fitness	11	10	14	5	13	6	2	6	2	15	15
Golf	14	15	15	4	1	9	15	15	6	3	3
Hardlopen	6	8	13	8	15	12	3	1	1	14	10
Hockey	5	4	4	9	2	4	11	11	14	6	9
Skiën	2	7	1	7	4	5	12	8	3	2	14
Tafeltennis	13	14	11	10	8	11	13	12	11	7	2
Tennis	10	11	8	11	3	7	6	9	10	8	7
Turnen	3	5	10	15	5	13	9	4	4	1	4
Vechtsporten	4	1	3	2	12	15	14	7	9	4	12
Voetbal	1	2	2	1	14	2	7	10	13	9	8
Volleybal	7	9	6	12	9	1	10	13	15	10	11
Wielrennen	9	3	7	3	10	14	5	2	8	13	13
Zwemmen	15	12	9	13	11	10	1	5	7	11	6

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2013 (Mulier Instituut).

Tabel b2.2 Passendheid aspecten bij schaatsen in 2013, totaal en naar geslacht, leeftijd en opleiding, Nederlandse bevolking 15-80 jaar die de betreffende tak van sport niet beoefent (in procenten)

	Geslacht			Leeftijd			Opleiding		
	Totaal (n=492)	Man (n=253)	Vrouw n=239	15-34 jaar (n=123)	35-54 jaar (n=181)	55-80 jaar (n=188)	Laag (n=163)	Midden (n=212)	Hoog (n=117)
Blessuregevoelig	30	27	34	33	27	31	35	31	23
Een fysiek harde sport	37	31	43	34	34	42	42	33	37
Een spannende actiesport	45	41	49	34	44	54	49	44	41
Een typische mannensport	33	32	34	31	32	36	41	28	31
Elitair	24	23	24	24	24	23	27	21	23
Gezellig	45	41	49	45	46	44	46	47	40
Goed voor de gezondheid	41	38	44	39	40	44	42	40	42
Goed voor het doorzettingsvermogen	54	50	57	52	55	53	54	55	49
Individualistisch	45	44	46	40	45	50	47	41	51
Moeilijk om aan te leren	43	43	44	41	44	45	48	42	40
Ouderwets	37	36	38	45	33	35	38	35	38

Bron: Nationaal Sportonderzoek, 2013 (Mulier Instituut).

Bijlage 3 Profielen beoefenaren en volgers

Tabel b3.1 Profiel respondenten (totaal), schaatsers naar deelname in de afgelopen vijf jaar^a, potentiële schaatsers en niet-schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal respondenten n=6.297	Wekelijkse schaatser (260 en meer) (n=960)	Regelmatige schaatser (121-259) (n=1.354)	Maandelijks schaatser (60-120) (n=1.005)	Af en toe schaatser (11-59) (n=1.107)	Incidentele schaatser (1-10) (n=1.033)	Potentiële schaatser (n=404)	Niet-schaatser (n=434)
Leeftijd								
16-34 jaar	22	33	17	19	23	20	9	2
35-54 jaar	40	23	36	43	47	49	42	17
55-64 jaar	22	22	27	23	20	20	31	39
65 jaar en ouder	16	21	21	15	11	11	19	42
Geslacht								
Man	58	67	70	61	49	39	44	46
Vrouw	42	33	30	39	50	61	56	54
Huishoudenssituatie								
Alleenstaand	13	13	11	11	13	18	20	18
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	33	36	39	35	28	28	43	59
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	44	39	43	45	47	46	30	16
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	4	2	3	5	4	3	4
Anders/weet ik niet	6	9	5	6	7	4	4	2
Opleiding (voltooid)								
Laag	11	14	10	10	9	11	20	32
Middelbaar	28	31	25	24	32	31	36	32
Hoog	61	55	65	66	59	59	44	37
Stedelijkheid								
(Zeer) stedelijk	33	33	34	34	29	36	33	34
Stedelijk	15	17	15	19	14	10	19	18
Matig/niet stedelijk	52	51	51	46	57	54	48	48
Regio^b								
Noord	19	19	15	19	24	19	23	19
Oost	24	19	25	21	25	28	23	25
West	43	48	41	44	39	42	31	35
Zuid	15	14	19	15	12	11	22	21

Afstand tot dichtstbijzijnde 400m kunstijsbaan								
< 10 km	24	34	25	23	23	17	17	19
10-19 km	24	26	27	23	21	21	19	21
20-29 km	23	22	20	24	24	24	25	21
> 30 km	29	19	28	30	32	37	39	39
Aantal beoefende sporten								
1	6	3	2	3	7	19	39	55
2	14	12	12	12	11	21	27	26
3	19	18	21	18	19	19	16	11
4 of meer	61	68	64	66	63	41	18	8
Beoefende disciplines								
Recreatief schaatsen op kunstijs	77	57	81	84	88	75		
Recreatief schaatsen natuurijs	62	54	69	64	64	60		
Langebaan	37	64	50	42	23	5		
Marathon	15	42	22	11	2	1		
Shorttrack	4	15	4	2	2	0		
Kunstrijden	2	4	1	2	2	0		
Motieven om te schaatsen								
Leuke activiteit/plezier	60	40	45	57	71	87	69	
Lichaamsbeweging/gezondheid	51	46	61	59	56	32	35	
Gezelligheid/sociale contacten	29	32	31	27	21	31	18	
Prestatie, jezelf verbeteren	27	50	35	28	17	5	5	
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	27	36	37	33	23	6	16	
Vorbereiding op natuurijs	19	17	27	28	19	4	3	
Lekker buiten zijn	19	5	8	10	28	42	39	
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	18	24	22	19	16	8	8	
Leren nieuwe vaardigheden	14	11	14	21	18	6	15	
Competitie, meten met anderen	10	28	11	7	3	1		
Voorwaarden om te schaatsen								
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	47	51	56	55	43	27		
Als er vaker natuurijs in Nederland zou zijn	46	27	44	49	52	56		
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	27	23	27	30	29	27		
Lagere kosten	18	26	19	18	19	9		
Als ik (technisch) beter kan schaatsen	15	7	11	16	20	22		
Als ik een maatje heb om mee te gaan schaatsen	12	7	8	15	17	14		
Als het minder druk is op een kunstijsbaan	10	8	8	12	14	10		
Minder lichamelijke belemmeringen	10	7	7	9	11	14		
Als ik stop met het beoefenen van een andere sport of hobby	8	4	7	9	11	7		
Met begeleiding/trainer	6	6	6	7	7	6		
Ik wil niet vaker schaatsen	8	17	10	4	2	4		

Belemmeringen om te schaatsen		
Lichamelijke belemmeringen	29	56
Bang om te vallen/angst voor blessures	29	45
Ik kan het niet (goed)	28	28
Geen of beperkte voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	18	3
Geen mogelijkheden om op natuurijs te schaatsen	16	1
Tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin	13	1
Ik heb onvoldoende materiaal en kleding	13	2
Gebrek aan natuurijs in Nederland	13	2
Ik beoefen al een andere sport of hobby	12	7

^aTussen de haakjes staan de getallen die het aantal keer schaatsen in de afgelopen vijf jaar van deze groep aangeven.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Tabel b3.2 Profiel schaatsers (totaal), schaatsers met KNSB wedstrijdlicentie, schaatsers met lidmaatschap schaatsvereniging, schaatser met lidmaatschap natuurijsvereniging en ongeorganiseerde schaatsers (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal schaatsers (n=5.459)	KNSB licentiehouders (n=885)	Lidmaatschap schaatsvereniging ^a (n=2.102)	Lidmaatschap natuurijsvereniging (n=647)	Ongeorganiseerde schaatsers (n=1.825)
Leeftijd					
16-34 jaar	22	46	15	13	21
35-54 jaar	40	30	37	48	44
55-64 jaar	22	15	26	25	21
65 jaar en ouder	16	10	22	15	13
Geslacht					
Man	58	65	64	57	48
Vrouw	42	35	36	43	52
Huishoudenssituatie					
Alleenstaand	13	12	11	9	18
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	33	24	39	32	32
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	44	48	42	54	41
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	4	3	2	5
Anders/weet ik niet	6	12	5	4	5
Opleiding (voltooid)					
Laag	11	14	10	11	10
Middelbaar	28	33	24	33	29
Hoog	61	53	66	56	61
Stedelijkheid					
(Zeer) stedelijk	33	34	31	13	43
Stedelijk	15	16	18	9	13
Matig/niet stedelijk	52	50	51	78	43
Regio^b					
Noord	19	17	17	42	14
Oost	24	21	24	21	26
West	43	51	39	31	47
Zuid	15	12	19	6	13
Afstand tot dichtstbijzijnde 400m kunstijsbaan					
< 10 km	24	32	24	15	24
10-19 km	24	27	25	24	21
20-29 km	23	19	24	25	23
> 30 km	29	21	28	36	32

Aantal beoefende sporten					
1	6	3	4	9	11
2	14	8	13	17	15
3	19	16	21	17	20
4 of meer	61	73	62	57	55
Frequentie schaatsen afgelopen vijf jaar					
Wekelijks (260 en meer)	18	54	17	8	4
Regelmatig (121-259)	25	31	37	18	9
Maandelijks (60-120)	18	10	25	22	13
Soms (11-59)	20	4	14	31	31
Incidenteel (1-10)	19	0	6	21	42
Beoefende disciplines					
Recreatief schaatsen op kunstijs	77	46	82	87	85
Recreatief schaatsen natuurijs	62	45	66	81	60
Langebaan	37	76	45	15	17
Marathon	15	59	12	5	2
Shorttrack	4	18	3	2	1
Kunstrijden	2	2	3	0	1
Motieven om te schaatsen					
Leuke activiteit/plezier	60	40	53	65	75
Lichaamsbeweging/gezondheid	51	39	60	53	48
Gezelligheid/sociale contacten	29	30	32	23	26
Prestatie, jezelf verbeteren	27	57	28	21	13
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	27	31	34	25	19
Vorbereiding op natuurijs	19	11	24	32	13
Lekker buiten zijn	19	4	12	26	30
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	18	25	19	16	14
Leren nieuwe vaardigheden	14	11	19	9	12
Competitie, meten met anderen	10	41	5	2	2
Voorwaarden om te schaatsen					
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	47	56	52	43	37
Als er vaker natuurijs in Nederland zou zijn	46	28	45	58	51
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	27	29	26	26	29
Lagere kosten	18	26	20	14	14
Als ik (technisch) beter kan schaatsen	15	8	13	17	20
Als ik een maatje heb om mee te gaan schaatsen	12	8	9	14	17
Als het minder druk is op een kunstijsbaan	10	8	10	7	13
Minder lichamelijke belemmeringen	10	6	9	9	12
Ik wil niet vaker schaatsen	8	13	9	5	4

^a De schaatsers die zowel van een schaatsvereniging als natuurijsvereniging lid zijn, zijn ingedeeld bij de categorie schaatsvereniging. De schaatsers in de groep natuurijsvereniging zijn dus alléén lid van een natuurijsvereniging. De KNSB wedstrijdlicentiehouders zijn ook lid van een schaats- en/of natuurijsvereniging, maar worden alléén meegenomen in de groep KNSB licentiehouders.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Tabel b3.3 Profiel respondenten (totaal), skeeleraars/skaters naar deelname in de afgelopen vijf jaar*, potentiële skeeleraars/skaters en niet- skeeleraars/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal respondenten, (n=6.290) ^a	Wekelijkse skeeleraar/skater (260 en meer) (n=232)	Regelmatige skeeleraar/skater (121-259) (n=468)	Maandelijkske skeeleraar/skater (60-120) (n=553)	Af en toe skeeleraar/skater (11-59) (n=992)	Incidentele skeeleraar/skater (1-10) (n=766)	Potentiële skeeleraar/skater (n=1.143)	Niet-skeeleraar/skater (n=2.136)
Leeftijd								
16-34 jaar	20	45	29	27	26	26	22	7
35-54 jaar	38	28	35	37	42	46	47	31
55-64 jaar	24	18	23	22	20	18	22	31
65 jaar en ouder	18	9	13	14	12	10	9	31
Geslacht								
Man	56	61	65	65	52	47	55	56
Vrouw	44	39	35	35	48	53	45	43
Huishoudenssituatie								
Alleenstaand	14	14	12	11	13	16	17	13
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	25	29	32	28	26	28	50
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	41	42	48	47	47	48	46	30
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	5	3	2	5	4	4	3
Anders/weet ik niet	6	15	8	7	7	6	4	4
Opleiding (voltooid)								
Laag	13	17	13	10	11	6	9	18
Middelbaar	29	41	30	30	27	30	30	27
Hoog	58	42	57	60	62	63	61	55
Stedelijkheid								
(Zeer) stedelijk	33	27	31	34	33	35	35	33
Stedelijk	16	19	16	18	16	13	17	15
Matig/niet stedelijk	51	54	53	49	51	52	48	52
Regio^b								
Noord	19	15	19	17	19	18	19	22
Oost	24	31	25	26	22	24	23	23
West	41	43	39	40	41	44	46	39
Zuid	16	11	16	18	18	14	12	17

Aantal beoefende sporten								
1	12	2	2	2	2	8	10	25
2	15	14	7	8	11	13	18	20
3	19	19	17	16	16	18	22	20
4 of meer	54	66	74	75	71	61	51	35
Locatie om te skeelers/skaten								
Op eigen gelegenheid (of met anderen) op de openbare weg		77	84	77	84	90		
Op een skeeler/inlineskate-baan of -piste		79	73	63	41	18		
Deelname aan georganiseerde skeeler/inlineskate-toertochten		48	46	26	12	5		
Deelname aan een georganiseerde 'night skate'		16	15	7	5	3		
Motieven om te skeelers/skaten								
Lichaamsbeweging/gezondheid	36	50	47	50	40	53		
Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut		0		1	0	0		
Afslanken		1	1	1	1	3		
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	49	53	50	42	20	36		
Competitie, meten met anderen	29	9	4	2	0	1		
Prestatie, jezelf verbeteren	36	23	18	10	6	9		
Leren nieuwe vaardigheden	6	7	10	11	9	23		
Leuke activiteit/plezier	41	41	38	46	51	39		
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	25	21	16	14	7	8		
Gezelligheid/sociale contacten	26	22	19	14	13	7		
Zakelijke contacten	0		0					
Lekker buiten zijn	23	30	33	34	37	33		
Voorbereiding op schaatsen	17	28	38	35	22	24		
Voorwaarden om te skeelers/skaten								
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	54	52	45	40	30			
Als ik een maatje heb om mee te gaan skeelers/inlineskaten	16	14	15	17	17			
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	24	25	23	28	23			
Minder lichamelijke belemmeringen	9	7	7	9	8			
Minder hoge kosten	6	1	1	2	2			
Als ik me veilig voel op skeelers/skates	5	6	14	19	26			
Met begeleiding/trainer	6	7	5	6	5			
Als ik (technisch) beter kan skeelers/inlineskaten	11	7	10	16	16			
Als ik stop met het beoefenen van een andere sport of hobby	7	6	10	10	11			
Anders, namelijk:	12	8	9	9	7			
Ik wil niet vaker skeelers/inlineskaten	19	21	22	16	21			

Belemmeringen om skeelers/skaten

Tijdgebrek vanwege combinatie werk, studie of gezin	22	3
Ik ken niemand om mee te gaan skeelers/inlineskaten	13	2
Geen of beperkte voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	13	3
Lichamelijke belemmeringen	11	21
Bang om te vallen/angst voor blessures	32	47
De hoge kosten	4	1
Veiligheid in/rondom skeeler/inlineskate-accommodaties	2	2
Geen begeleiding/trainer	3	1
Ik heb onvoldoende materiaal en kleding	26	6
Ik kan het niet (goed)	17	19
Ik beoefen al een andere sport of hobby	36	31
Het weer	1	1
Gevoel niet mee te kunnen komen	1	2
Je kan niet remmen bij skeelers/inlineskaten	12	12

^a Het totaal komt nu uit op n=6.290 i.p.v. n=6.297. Dit komt doordat een paar respondenten de vraag over skeelers/skaten in de toekomst niet hebben ingevuld en niet kunnen worden ingedeeld tot de categorie potentiële skeeleraar/skater of niet-skeeleraar/skater.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Tabel b3.4 Profiel skeeleraars/skaters (totaal), skeeleraars/skaters met KNSB wedstrijdlicentie, skeeleraars/skaters met lidmaatschap zonder KNSB wedstrijdlicentie en ongeorganiseerde skeeleraars/skaters (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal skeeleraars/skaters (n=3.009) ^a	KNSB licentiehouders (n=573)	Lidmaatschap inlineskatevereniging en/of schaatsvereniging die inlineskaten aanbiedt (n=850)	Ongeorganiseerde skeeleraars/skaters (n=1.586)
Leeftijd				
16-34 jaar	28	52	18	25
35-54 jaar	40	29	40	43
55-64 jaar	20	13	26	20
65 jaar en ouder	12	7	16	11
Geslacht				
Man	56	63	62	51
Vrouw	44	37	38	49
Huishoudenssituatie				
Alleenstaand	13	12	12	15
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	28	20	34	28
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	47	52	45	46
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	3	3	4
Anders/weet ik niet	8	12	6	6
Opleiding (voltooid)				
Laag	10	13	9	10
Middelbaar	30	35	26	30
Hoog	60	52	65	60
Stedelijkheid				
(Zeer) stedelijk	33	33	33	33
Stedelijk	16	20	21	11
Matig/niet stedelijk	52	48	46	56
Regio^b				
Noord	18	16	16	20
Oost	25	26	31	21
West	42	45	35	44
Zuid	16	14	18	15
Aantal beoefende sporten				
1	4	2	2	5
2	11	8	10	12
3	17	15	18	16
4 of meer	69	75	69	67
Frequentie skeelers/inlineskaten afgelopen vijf jaar				

Wekelijks (260 keer en meer)	8	19	9	3
Regelmatig (121-259 keer)	16	25	24	7
Maandelijks (60-120 keer)	18	24	24	14
Soms (11-59 keer)	33	25	31	37
Incidenteel (1-10 keer)	25	7	12	39
Locatie om te skeeleren/skaten				
Op eigen gelegenheid (of met anderen) op de openbare weg	84	69	76	93
Op een skeeler/inlineskate-baan of -piste	47	83	72	21
Deelname aan georganiseerde skeeler/inlineskate-toertochten	21	23	33	13
Deelname aan een georganiseerde 'night skate'	7	6	11	6
Motieven om te skeeleren/skaten				
Lichaamsbeweging/gezondheid	46	31	50	49
Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut	0	0	0	0
Afslanken	1	0	0	2
Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid	40	57	42	33
Competitie, meten met anderen	5	17	3	1
Prestatie, jezelf verbeteren	14	27	14	10
Leren nieuwe vaardigheden	9	12	13	7
Leuke activiteit/plezier	44	29	43	51
Uitlaatklep voor dagelijks leven/ontspanning	15	13	17	14
Gezelligheid/sociale contacten	17	17	26	12
Zakelijke contacten	0	0	0	0
Lekker buiten zijn	33	18	30	40
Vorbereiding op schaatsen	30	40	32	25
Voorwaarden om te skeeleren/skaten				
Als ik meer vrije tijd heb (vanwege combinatie werk, studie of gezin)	41	38	47	39
Als ik een maatje heb om mee te gaan skeeleren/inlineskaten	16	12	15	18
Betere voorzieningen, mogelijkheden in de buurt	25	25	22	27
Minder lichamelijke belemmeringen	8	5	10	8
Minder hoge kosten	2	4	2	2
Als ik me veilig voel op skeelers/skates	17	13	16	19
Met begeleiding/trainer	6	7	6	5
Als ik (technisch) beter kan skeeleren/inlineskaten	13	10	14	14
Als ik stop met het beoefenen van een andere sport of hobby	10	8	8	11
Anders, namelijk:	9	8	8	9
Ik wil niet vaker skeeleren/inlineskaten	19	28	18	17

^a Het totaal voor skeelers/skater komt nu uit op n=3.009 i.p.v. n=3.011. Dit komt doordat twee respondenten de vraag over lidmaatschap niet hebben ingevuld en niet kunnen worden ingedeeld tot bij de drie categorieën.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Tabel b3.5 Profiel respondenten (totaal), bezoekers naar frequentie bezoek in de afgelopen vijf jaar, potentiële bezoeker en niet-bezoeker (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal respondenten (n=6.270) ^a	Bezoek 10 keer of vaker (n=933)	Bezoek 7 tot 9 keer (n=395)	Bezoek 4 tot 6 keer (n=1.200)	Bezoek 1 tot 3 keer (n=2.129)	Potentiële bezoeker (n=1.285)	Niet bezoeker (n=328)
Leeftijd							
16-34 jaar	21	21	21	20	21	18	9
35-54 jaar	38	37	38	38	38	42	33
55-64 jaar	24	24	23	23	24	24	30
65 jaar en ouder	18	18	18	18	18	16	28
Geslacht							
Man	57	59	59	57	56	50	62
Vrouw	43	41	41	43	44	50	38
Huishoudenssituatie							
Alleenstaand	14	14	13	13	14	15	13
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	33	36	35	38	33	45
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	41	45	41	43	39	42	33
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	3	3	4	3	4	4	4
Anders/weet ik niet	6	6	6	6	6	6	5
Opleiding (voltooid)							
Laag	13	15	14	12	13	11	10
Middelbaar	30	34	34	29	28	28	21
Hoog	57	52	52	58	60	61	68
Stedelijkheid							
(Zeer) stedelijk	32	24	24	35	35	37	38
Stedelijk	15	14	13	14	17	16	16
Matig/niet stedelijk	53	62	62	52	49	47	46
Regio^b							
Noord	21	30	28	18	17	15	20
Oost	25	25	26	29	23	21	14
West	40	38	31	40	43	43	51
Zuid	14	7	14	13	17	21	15
Soort evenementen^c							
Langebaanschaatsen	85	87	88	87	83		
Shorttrack	22	30	25	24	18		
Kunstrijden	3	4	4	3	3		
Marathon	42	70	59	45	25		
Inlineskaten	15	40	18	13	5		
Geen						100	100

Schaatser (afgelopen vijf jaar)							
Ja	87	89	87	90	84	85	90
Nee	13	11	13	10	16	15	10
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)							
Ja	49	56	52	53	44	46	38
Nee	51	44	48	47	56	54	62
Motieven evenementenbezoek							
Ik vind het gewoon leuk om te gaan kijken	67	55	69	73	68		
De sfeer tijdens de schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is goed	41	43	46	46	36	46	
Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zijn spannend om naar te kijken	26	34	31	28	20	27	
Het is gezellig	21	18	17	23	22	33	
Familie, vrienden of kennissen van mij doen mee	20	46	22	17	10	8	
Ik houd van het competitieve gedeelte tijdens schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen	19	25	27	20	14	21	
Een uitje voor het hele gezin of met vrienden	16	10	15	17	18	29	
De schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zijn bij mij in de buurt	13	12	17	15	12	15	
Ik verwacht Nederlandse topprestaties	11	8	11	12	12	12	
Voorwaarden evenementenbezoek							
Als de evenementen dichterbij mij in de buurt zijn	50	39	45	51	55		
Lagere toegangsprijzen van de evenementen	29	30	31	31	27		
Anders, namelijk:	9	9	10	10	9		
Ik wil niet vaker schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen bezoeken	25	31	28	23	23		
Belemmeringen evenementenbezoek							
Te ver reizen						31	9
Niet te combineren met werk/gezin						22	10
Het tijdstip van de evenementen kwam mij niet uit						14	3
De dag van de evenementen kwam mij niet uit						14	2
Ik had geen idee wanneer de evenementen plaatsvonden						12	4
Toegangsprijzen van de evenementen zijn hoog						12	
Ik vind andere sporten interessanter om naar te kijken						4	14
Sport liever zelf						2	18
Geen interesse, geen behoefte						3	13
Anders, namelijk:						7	22
Weet ik niet						15	21

^a Het totaal komt nu uit op n=6.270 i.p.v. n=6.297. Dit komt doordat een aantal respondenten niet alle vragen over het bezoek volledig hebben ingevuld. Deze respondenten zijn niet meegenomen in de resultaten van bezoekers.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

^c Bij langebaanschaatsen en shorttrack gaat het om nationale, internationale kampioenschappen of wereldcupwedstrijden, bij kunstrijden om nationale, internationale kampioenschappen of internationale cupwedstrijden, bij marathon om nationale kampioenschappen of cupwedstrijden en bij inlineskaten om nationale of internationale kampioenschappen.

Tabel b3.6 Profiel bezoekers van schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenementen bezoeken naar type bezochte evenementen in de afgelopen vijf jaar^a (16 jaar en ouder, in procenten)

	Langebaan (n=3.980)	Shorttrack (n=1.045)	Kunstrijden (n=145)	Marathon (n=1.960)	Inlineskaten (n=710)
Leeftijd					
16-34 jaar	21	24	37	20	25
35-54 jaar	38	41	37	35	41
55-64 jaar	24	20	14	24	20
65 jaar en ouder	17	15	12	21	14
Geslacht					
Man	56	55	34	68	61
Vrouw	44	45	65	32	39
Huishoudenssituatie					
Alleenstaand	14	15	21	12	14
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	33	19	37	27
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	42	42	46	43	49
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	3	4	5	3	3
Anders/weet ik niet	6	6	9	5	7
Opleiding (voltooid)					
Laag	13	11	10	14	15
Middelbaar	29	29	29	31	31
Hoog	58	60	60	54	54
Stedelijkheid					
(Zeer) stedelijk	32	41	50	28	29
Stedelijk	15	17	11	13	11
Matig/niet stedelijk	53	43	39	59	59
Regio^b					
Noord	21	18	11	24	19
Oost	26	18	14	23	38
West	40	52	55	41	36
Zuid	13	12	20	12	6
Schaatser (afgelopen vijf jaar)					
Ja	86	89	87	95	94
Nee	14	11	13	5	6
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)					
Ja	48	50	46	59	76
Nee	52	50	54	41	24
Motieven evenementenbezoek					
Familie, vrienden of kennissen van mij doen mee	19	21	27	31	37
De schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zijn bij mij in de buurt	11	12	7	19	20
Ik vind het gewoon leuk om te gaan kijken	69	67	63	63	57
Ik verwacht Nederlandse topprestaties	12	11	14	7	6
Ik houd van het competitieve gedeelte tijdens schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen	20	21	17	21	25
Een uitje voor het hele gezin of met vrienden	18	18	17	12	10
Het is gezellig	22	19	19	17	14

Schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen zijn spannend om naar te kijken	27	30	21	27	35
De sfeer tijdens de schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen is goed	44	40	30	38	41
Voorwaarden evenementenbezoek					
Een ander tijdstip waarop de evenementen plaatsvinden	3	3	6	3	5
Een andere dag waarop de evenementen plaatsvinden	2	2	6	3	3
Lagere toegangsprijzen van de evenementen	32	32	21	26	25
Als de evenementen dichterbij mij in de buurt zijn	51	53	49	45	47
Als de faciliteiten tijdens de evenementen beter zijn	3	4	5	3	5
Anders	9	10	13	9	10
Ik wil niet vaker schaats- en skeeler/inlineskate-evenementen bezoeken	24	21	27	31	28

^a Bezoekers kunnen meerdere evenementen hebben bezocht waardoor dezelfde personen in meerdere groepen zitten.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

Tabel b3.7 Profiel volgers van schaats- en/of skeeler/inlineskate-evenementen naar type media en per type media de uitsplitsing naar frequente volgers (vaak en regelmatig) en niet-frequente volgers (soms en nooit) (16 jaar en ouder, in procenten)

	Totaal volgers (n=6.194)	Volgers online (n=4.774)		Volgers televisie (n=5.333)		Volgers krant en tijdschrift ^a (n=3.474)	
		Frequent (n=1.470)	Niet- frequent en nooit (n=925)	Frequent (n=2.667)	Niet- frequent en nooit (n=2.667)		
Leeftijd							
16-34 jaar	20	20	19	19	24	10	33
35-54 jaar	38	36	44	37	46	34	43
55-64 jaar	24	24	24	25	20	30	17
65 jaar en ouder	18	19	14	19	10	27	7
Geslacht							
Man	56	57	54	57	53	62	48
Vrouw	44	43	46	43	46	37	52
Huishoudenssituatie							
Alleenstaand	14	14	13	14	14	11	17
Twee volwassenen, geen (thuiswonende) kinderen	36	37	33	37	27	43	26
Twee volwassenen met thuiswonend(e) kind(eren)	41	41	43	40	47	39	44
Eén ouder met thuiswonend(e) kind(eren)	4	3	5	3	5	3	4
Anders/weet ik niet	6	5	6	5	7	4	8
Opleiding (voltooid)							
Laag	13	14	9	13	9	15	10
Middelbaar	29	30	25	29	26	28	30
Hoog	58	56	67	57	65	57	60
Stedelijkheid							
(Zeer) stedelijk	33	32	38	32	38	29	38
Stedelijk	15	15	17	15	16	16	14
Matig/niet stedelijk	51	54	44	52	46	54	48
Regio^b							
Noord	19	20	17	20	18	20	20
Oost	24	24	23	24	21	23	24
West	41	40	45	41	45	41	42
Zuid	16	15	16	15	16	16	14
Soort evenementen^c							
Langebaanschaatsen	64	70	44	69	32	69	57
Shorttrack	17	18	11	18	10	17	16
Kunstrijden	2	2	2	2	3	2	3
Marathon	32	35	18	34	17	38	22
Inlineskaten	11	13	5	12	5	13	9
Bezoeker van evenementen							

Vaker dan 10 keer	15	18	5	17	4	18	12
7 tot 9 keer	6	7	3	7	4	7	5
4 tot 6 keer	19	21	13	21	10	20	17
1 tot 3 keer	34	34	33	35	28	35	33
Potentiële bezoeker	20	17	31	18	35	17	25
Niet-bezoeker	4	2	14	3	19	3	8
Schaatser (afgelopen vijf jaar)							
Ja	87	86	90	86	92	86	88
Nee	13	14	10	14	8	14	12
Skeeleraar/skater (afgelopen vijf jaar)							
Ja	48	48	48	47	52	45	51
Nee	52	52	52	53	48	55	49
Schaatsfrequentie							
Wekelijks (260 en meer)	15	16	12	16	11	17	13
Regelmatig (121-259 keer)	22	21	22	21	21	24	18
Maandelijks (60-120 keer)	16	15	19	15	23	14	18
Soms (11-59 keer)	17	17	20	17	21	16	20
Incidenteel (1-10 keer)	16	16	18	16	16	15	19
Niet	13	14	10	14	8	14	12
Skeeler/skate frequentie							
Wekelijks (260 en meer)	4	4	2	4	3	4	4
Regelmatig (121-259 keer)	7	7	8	7	9	7	8
Maandelijks (60-120 keer)	9	9	7	9	7	9	9
Soms (11-59 keer)	16	15	17	15	18	15	16
Incidenteel (1-10 keer)	12	12	14	12	15	10	15
Niet	52	52	52	53	48	55	49
Motieven om evenementen te volgen							
Ik wil op de hoogte blijven wat er binnen de sport gebeurt	73	79	54	78	46	81	64
Ik wil de uitslagen van de wedstrijden weten	50	55	33	54	22	54	45
Nederlandse sporters doen mee	50	50	48	51	42	48	51
Familie, vrienden of kennissen van mij doen mee	13	15	8	14	11	14	13
Voorwaarden om evenementen te volgen							

Als ik Nederlandse topprestaties verwacht	36	35	41	37	36	39	34
Als ik beter weet via welke media ik de evenementen kan volgen	30	31	26	30	30	30	31
Als ik beter weet wanneer de evenementen plaatsvinden	25	24	30	24	32	22	29
Als er geen andere sporten die dag worden uitgezonden	9	10	8	9	7	9	10
Ik volg alles al/ik vind het prima zo	9	10	2	10	2	11	6

^a De categorie krant en tijdschrift zijn bij elkaar genomen. Als een respondent bij minimaal één van de twee mediakanalen vaak of regelmatig had dan is deze respondent ingedeeld bij vaak + regelmatig. Alleen de respondenten die soms of nooit bij zowel krant als tijdschrift hebben ingevuld zitten in de categorie soms + nooit.

^b De regio's zijn ingedeeld naar provincie. Regio Noord: Groningen, Friesland en Drenthe. Regio Oost: Overijssel, Flevoland en Gelderland. Regio West: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland. Regio Zuid: Noord-Brabant en Limburg.

^c Bij langebaanschaatsen en shorttrack gaat het om nationale, internationale kampioenschappen of wereldcupwedstrijden, bij kunstrijden om nationale, internationale kampioenschappen of internationale cupwedstrijden, bij marathon om nationale kampioenschappen of cupwedstrijden en bij inlineskaten om nationale of internationale kampioenschappen.

